Не кладзіце грошы ў дакументы

СТАР. 3

Калі паводка на карысць

СТАР. 3

Сустрэць палавінку на балі

СТАР. 8

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

3 лютага 2016 г. СЕРАДА № 20 (28130) Кошт 2100 рублёў

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

НА БЕРАГАХ ДНЯПРА І ДРУЦІ

Дзень беларускага пісьменства пройдзе 4 верасня ў Рагачове Гомельскай вобласці. Гэта прадугледжана адпаведнай пастановай Савета Міністраў, паведамілі ў прэс-службе беларускага ўрада.

Для падрыхтоўкі і правядзення свята ствараецца нацыянальны арганізацыйны камітэт. Яго ўзначаліць віцэ-прэм'ер Наталля Качанава. Фінансаванне падрыхтоўкі і правядзення мерапрыемстваў Дня пісьменства даручана ажыццявіць за кошт сродкаў рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў са сродкаў, прадугледжаных на правядзенне цэнтралізаваных мерапрыемстваў, а таксама іншых крыніц.

Дзень беларускага пісьменства — нацыянальнае свята. Адзначаецца з 1994 года і праводзіцца з мэтай прапаганды найлепшых традыцый нацыянальнай культуры, друкаванага слова, духоўнасці беларускага народа. Праводзіцца ў гістарычных і культурных цэнтрах, з якімі непарыўна звязана жыццё вядомых дзеячаў краіны.

ВАЛОСАВІЦКІ ВАЛЬС

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Некалі на Чачэршчыне асабліва папулярнай была адмысловая мясцовая мелодыя — «Валосавіцкі вальс», якая, кажуць, нарадзілася ў вёсцы Валосавічы. Яе жыхары Уладзімір КАНЦАВЫ і Павел КЛІМЯНКОЎ, былыя аграном і вадзіцель, — два вясковыя гарманісты. Яны жаданыя госці на кожным свяце, але часам збіраюцца проста пайграць для душы, у тым ліку — і той самы родны сэрцу вальс...

ЦЫТАТА ДНЯ

Міхаіл МІХАДЗЮК, намеснік міністра энергетыкі:
«Стварэнне атамнай энергетыкі — гэта новы якасны інтэлектуальны і тэхналагічны імпульс у развіцці краіны і забеспячэнне дадатковых гарантый умацавання дзяржаўнай незалежнасці і эканамічнай бяспекі краіны. Нагадаю, што АЭС дасць магчымасць штогод замяшчаць каля 5 млрд куб. м прыроднага газу. Гэта знізіць выкіды парніковых газаў у атмасферу на 7-10 млн т у год. Паменшыцца сабекошт выробленай у краіне электраэнергіі. Прыняцце дзяржавай рашэння аб развіцці ядзернай энергетыкі грунтуецца на абавязацельстве бяспечнага і надзейнага выкарыстання ядзернай энергіі ў мірных мэтах».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 03.02.2016 г.

Долар ЗША	21568,00	▲
Еўра	23505,00	▲
Рас. руб.	276,17	▲
Укр. грыўня	845,54	▲

■ ЗаконаТворчасць

ДАЙСЦІ ДА КОЖНАГА

Дэпутаты працуюць над зменамі і дапаўненнямі ў Закон «Аб перапісе насельніцтва»

Здавалася б, зусім нядаўна ў нас ужо праходзіў перапіс: нехта запоўніў анкеты на працы, да некага валанцёры прыходзілі дадому. Аднак ужо сёння ідзе падрыхтоўка да наступнага — у 2019 годзе мы зноў пройдзем праз гэту працэдуру. У Палату прадстаўнікоў паступіў дакумент, які прадугледжвае ўнясенне шэрагу змен і дапаўненняў у Закон «Аб перапісе насельніцтва». Там улічаны праблемы, з якімі сутыкнуліся мясцовыя структуры, самі перапісчыкі ў 2009 годзе.

Дэпутат **Ілья Мурашка, член Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па бюджэце і фінансах**, спецыяльна для нашага выдання расказаў, якія прапануюцца змены ў законапраект.

— Падчас падрыхтоўкі да правядзення перапісу насельніцтва ў 2009 годзе быў выяўлены шэраг праблем, што ўскладняюць разуменне нормаў закона, — паведаміў дэпутат. — Гэта і рознае разуменне дзяржаўнымі органамі і іншымі арганізацыямі прадпісанняў закона падчас перапісу насельніцтва, і вызначэнне парадку і крыніц аплаты працы часовага персаналу, які задзейнічаны ў перапісе насельніцтва...

Новая рэдакцыя закона прадугледжвае ўдакладненне асобных тэрмінаў і іх азначэнняў. Так, тэрмін «перапіс насельніцтва» ўдакладнены ў адпаведнасці з новай рэдакцыяй Закона «Аб дзяржаўнай статыстыцы». Зменены таксама азначэнні тэрмінаў «перапісны ліст», «выніковыя даныя», «абязлічаныя персанальныя даныя».

— Мы павінны разумець, што карэкціроўка Закона «Аб перапісе насельніцтва» звязана і з тым, што ў некаторыя заканадаўчыя акты, цесна звязаныя з гэтым праектам закона, унесены пэўныя змены, — патлумачыў Ілья Мурашка.

ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ ПОЎНЫ АХОП НАСЕЛЬНІЦТВА

Да істотных праблем, якія плануецца вырашыць зменамі спецыялізаванага закона, адносіцца, безумоўна, той факт, што ў 2009 годзе па-за сферай заканадаўчага рэгулявання аб правядзенні перапісу апынуліся асобныя катэгорыі насельніцтва.

— У прыватнасці, гэта асобы, што навучаліся ў суворАўскіх, кадэцкіх вучылішчах, спецыялізаваных ліцэях, а таксама выхаванцы воінскіх часцей, — пералічыў суразмоўца. — У Кодэкс аб адукацыі былі ўнесены змены, на аснове якіх прадугледжваюцца адпаведныя дапаўненні і ў новую рэдакцыю Закона «Аб перапісе насельніцтва» — вызначаецца парадак правядзення перапісу гэтых катэгорый асоб.

СТАР. 2

■ Падаткі

ПАДЛІЧЫЦЬ І РАЗЛІЧЫЦЦА

Падсумаваць даходы за год трэба да першых дзён вясны, а заплаціць падаткі — да 15 мая

Пэўная частка падаткаплацельшчыкаў нашай краіны павінна сёлета да 1 сакавіка падаць у падатковыя органы дэкларацыю аб даходах за мінулы год. Тут трэба адразу адзначыць, што далёка не ўсе абавязаны наведваць падатковую інспекцыю. Па-першае, дэкларацыі запаўняюць толькі падатковыя рэзідэнты нашай краіны. А гэта фізічныя асобы, якія фактычна знаходзіліся на тэрыторыі Беларусі больш за 183 дні ў каляндарным годзе. Па-другое, у частцы плацельшчыкаў існуе толькі права падаць такую дэкларацыю, каб потым атрымаць падатковы вылік. Але ёсць і тыя, хто павінен абавязкова «пасябраваць» з падатковай дэкларацыяй. Для апошніх мы сумесна са спецыялістамі прэс-службы Міністэрства па падатках і зборах (МПЗ) Беларусі падрыхтавалі падрабязны тлумачальнік.

Другі «легкавік» і першы аўтобус

Да вясны абавязкова падаць дэкларацыю павінны тыя людзі, якія за мінулы год прадалі больш як адзін аўтамабіль, тэхнічна дапушчальная агульная маса якога не перавышае 3500 кг і колькасць сядзячых месцаў у ім, акрамя сядзення кіроўцы, не перавышае васьмі. Абавязак на дэклараванне пачынаецца пасля продажу ўжо аднаго грузавога аўтамабіля ці аўтобуса, калі ў першага агульная маса перавышае 3500 кг, а ў другога колькасць месцаў перавышае восем.

Тут спецыялісты МПЗ удакладнілі, што, калі машына, якую вы прадалі, дасталася вам у спадчыну, падатак плаціць не трэба незалежна ад перыядычнасці адчужэння транспартных сродкаў на працягу каляндарнага года.

Ліміт на адчужэнне нерухомасці

Запаўняць дэкларацыю па выніках года павінны тыя, хто на працягу 5 апошніх гадоў прадаў іншым фізічным асобам другую кватэру ці другі жылы дом, больш за адзін садовы домік, больш за адзін гараж (зямельны ўчастак, машына-месца), якія належаць фізічнай асобе на праве ўласнасці. Тут эксперты міністэрства ўдакладняюць, што пры атрыманні на працягу 2011—2015 гадоў даходаў ад продажу аднаго наймення аб'екта нерухомасці (напрыклад, у 2011 годзе — адной кватэры, а ў 2015 годзе — аднаго жылога дома) фізічная асоба вызваляецца ад падачы падатковай дэкларацыі (разліку), бо такія даходы вызваляюцца ад падаходнага падатку.

СТАР. 3

■ Дзеці адной зямлі

САМАБЫТНАСЦЬ У АДЗІНЫМ ЦЭЛЫМ

XI Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур пройдзе ў Гродне 4-5 чэрвеня

Пра гэта паведаміў Упаўнаважаны па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Леанід ГУЛЯКА. Ён адзначыў, што нядаўна пад кіраўніцтвам намесніка прэм'ер-міністра Наталлі КАЧАНАВАЙ адбылося пасяджэнне аргкамітэта па правядзенні гэтага свята. Сёлета яно збярэ каля 800 удзельнікаў. Ужо прайшлі адборы ва ўсіх абласных гарадах і ў беларускай сталіцы.

ПАТРЭБНЫ АЙЧЫННЫЯ РЭСТАЎРАТАРЫ

На пасяджэнні калегіі апарату Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў абмяркоўваліся і іншыя тэмы. Наталля Качанава, якая прысутнічала на калегіі, звярнула ўвагу на тое, што на рэстаўрацыю айчынных аб'ектаў гісторыка-культурнай спадчыны з дзяржаўнага бюджэту выдзяляюцца досыць істотныя сродкі. Аднак часта для выканання адпаведных работ у нас не хапае дасведчаных рэстаўратараў. «Мы вымушаны запрашаць спецыялістаў з іншых краін, — заўважыла віцэ-прэм'ер. — Але мы павінны мець спецыялістаў рознага ўзроўню, падрыхтаваных самастойна, якія і будуць працаваць на гэтых аб'ектах».

Нават калі няма айчыннай рэстаўратарскай школы, неабходна накіроўваць выпускнікоў Акадэміі мастацтваў, Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта, іншых устаноў для пераймання вопыту замежных калег, лічыць віцэ-прэм'ер.

СТАР. 2

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Еўропе прадраклі велізарныя паводкі

Значныя тэрыторыі Заходняй, Цэнтральнай і Усходняй Еўропы ў выпадку, калі чалавецтва не прыме неабходных захадаў, праз 30-70 гадоў будуць знаходзіцца пад пагрозай затаплення з-за глабальнага пацяплення. Такі прагноз змяшчаецца ў дакладзе Еўрапейскага агенцтва па навакольным асяроддзі. Кліматолагі мяркуюць, што да 2050 года эканамічны ўрон ад паводак узрасце ў пяць разоў, а да 2080-га — у 17. Сярод тэрыторый, якія знаходзяцца пад пагрозай, называюцца нізінныя раёны, размешчаныя ў далінах буйных рэк (перш за ўсё Рэйна і Дуная). У перыяд паміж 1980 і 2010 гадамі ў 37 еўрапейскіх краінах было зарэгістравана 3563 паводкі. Найбольшая колькасць бедстваў адбылася ў 2010-м (321 паводка ў 21 краіне). Больш за ўсё пацярпелых было ў Італіі (6,7 мільёна чалавек), а больш за ўсіх пацярпела Венгрыя (18 працэнтаў плошчы, 1,8 мільёна чалавек).

Польшча адновіць расследаванне авіякатастрофы пад Смаленскам

Польшча адновіць расследаванне крушэння пад Смаленскам самалёта «Ту-154» 10 красавіка 2010 г., у якім загінуў прэзідэнт Лех Качыньскі, паведамляюць інфармагенцтвы. Хутчэй за ўсё, спецыяльная камісія будзе склікана на гэтым тыдні міністрам абароны. Польскія і замежныя эксперты правядуць расследаванне зноўку — ад моманту рамонту самалёта да яго крушэння. Адной з прычын авіякрушэння раней называліся памылкі пілотаў.

Папа Рымскі здымецца ў прыгодніцкім фільме

Папа Рымскі Францішак паўдзельнічае ў здымках фільма. У Ватыкане адзначаюць, што пантыфік даў згоду на ўдзел у здымках сямейнай прыгодніцкай дзіцячай карціны пад назвай «Па той бок сонца» ў ролі самога сябе. Гэта гісторыя пра тое, як дзеці розных культур шукаюць Ісуса. Здымкі стартуюць у другой палове 2016 года, прыбытак ад карціны аддадуць на дабрачыннасць для радзімы Папы — Аргенціны. Кіраўнік Каталіцкай Царквы ў напісанне сцэнарыя не ўмешваўся, папрасіў толькі, каб фільм быў як мага больш зразумелы моладзі.

ISSN 1990 - 763X

16020>

9 771990 763008

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Яблыкі знізяць халестэрын

Статыны — магутны сродак, які зніжае ўзровень халестэрыну. Аднак яны маюць сур'ёзныя пабочныя эфекты. Як адзначае The Telegraph, статыны можна замяніць яблыкамі, прынамсі ў некаторых выпадках. Калі ў дзень з'ядаць па яблыку, то, магчыма, рэальна прадухіліць сардэчныя прыступы і інсульты, кажуць эксперты Універсітэта Ліверпуля. Па даных навукоўцаў, для людзей, якія знаходзяцца ў групе адносна паніжанай рызыкі развіцця сардэчна-сасудзістых адхіленняў, штодзённае спажыванне яблыкаў можа быць эквівалентным зніжэнню рызыкі інфаркту міякарда за кошт прыёму статынаў. Пра перспектыўнасць агучанага падыходу сведчыць той факт, што больш за 80% усіх выпадкаў сардэчна-сасудзістых захворванняў звязана з вонкавымі фактарамі. У прыватнасці, гаворка ідзе пра шкодную ежу, курэнне, алкаголь і адсутнасць фізічнай актыўнасці.

КОРАТКА

Павялічаны памеры ставак утылізацыйнага збору адносна транспартных сродкаў. Адпаведнае рашэнне змешчана ў пастанове Савета Міністраў № 74 ад 30 студзеня 2016 года. Павелічэнне склала: для юрыдычных асоб у 1,65 раза і фізічных асоб у 8,25 раза. Гэта з'яўляецца адной з мер па ўрэгуляванні ўвозу транспартных сродкаў з дзяржаў — членаў ЕАЭС.

Больш як Br890 млрд са сродкаў дзяржпошліны за допуск транспартных сродкаў да ўдзелу ў дарожным руху накіравана ў 2015 годзе на будаўніцтва рэспубліканскіх аўтадарог.

На рынку працы Беларусі занадта многа эканамістаў, у дэфіцыце — медыкі.

Першыя вясеннія птушкі заўважаны ў Гродзенскай вобласці. У Бераставіцкім раёне арнітолагі заўважылі некалькі дзікіх гусей. Звычайна першыя птушкі гэтага віду ў нашых краях з'яўляюцца ў канцы лютага.

Варатар мінскага «Дынама» Джэф Глас прызнаны лепшым галкіперам у КХЛ на мінулым тыдні.

ЯК ПАТУШЫЦЬ ПАЖАР САМОМУ?

Сумесны праект „Звязды" і Міністэрства па надзвычайных сітуацыях

ЖЫВІЦЕ Ў БЯСПЕЦЫ!

Аналізуем розныя бытавыя сітуацыі

Усе мы ведаем, што пры пажары трэба тут жа тэлефанаваць па нумары 101. Аднак супрацоўнікі МНС не чараўнікі і імгненна з'явіцца на месцы падзей не могуць. А за той час, пакуль яны будуць ехаць, шмат можна паспець зрабіць і самому, каб адстаяць у ненажэрнага полымя свае жытло і маёмасць. Як і што трэба рабіць? Аб гэтым карэспандэнт «Звязды» распытаў <u>начальніка ўпраўлення аварыйна-выратавальных службаў і ліквідацыі надзвычайных сітуацый МНС Юрыя МЯТЛІЦКАГА.</u>

ПРАВЕРКА ЛІШНЯЙ НЕ БЫВАЕ

Галоўны вораг падчас пажару — гэта паніка. Таму змагацца з агнём трэба максімальна спакойна і вытрымана.

— Як правіла, любы пажар пачынаецца з нязначнай крыніцы. Затушыць яго ў гэты перыяд лягчэй за ўсё. Галоўнае — тут жа абясточыць дом і адшукаць месца ўзгарання. Лепшым памочнікам для другога дзеяння стане аўтаномны пажарны апавяшчальнік. У сучасных дамах куды больш небяспечны атрутны дым, які ўтвараецца з-за тлення матэрыялаў з сінтэтычных рэчываў.

Без кіслароду полымя распаўсюджвацца не можа. Таму неабходна перакрыць доступ свежага паветра. У прыватных дамах нярэдка пажар імкліва разыходзіцца па вентыляцыйных каналах і з-за расчыненых дзвярэй і люкаў ці разбітых вокнаў на гарышчы. У апошнім выпадку пагроза павелічэнне плошчы пажару становіцца яшчэ большай з-за таго, што адкрытае полымя заўжды перакідваецца ў верхнюю частку жылога дома з-за прысутнасці натуральнай цягі паветра. Таму адчыняць дзверы з пакоя, які гарыць, у іншыя памяшканні і разбіваць шкло ў рамах трэба толькі ў крайнім выпадку, калі неабходна ратаваць людзей.

СТАР. 6

■ Парламенцкі дзённік

«ІНТЭГРАЛ» ПАПРАВІЎ ЗДАРОЎЕ

Сёння «Інтэграл» — адно з тых прадпрыемстваў, якое апраўдала дзяржаўны грашовы ўклад на мадэрнізацыю вытворчасці. Так лічыць Міхаіл МЯСНІКОВІЧ, старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі, які сустрэўся з працоўным калектывам кампаніі, а таксама падзяліўся поглядам на тое, як мусіць развівацца беларуская вытворчасць, ці варта падтрымліваць стратныя гаспадаркі, і даў свой прагноз, калі ажыве сусветная эканоміка.

Вынікі дапамогі

«Мы бачым, што мадэрнізацыя дала свае вынікі. Прадпрыемства цалкам разлічылася па крэдыце, які быў яму прадастаўлены, а таксама павялічыла аб'ём вытворчасці і выручкі», — кажа ён. Так, аб'ём вытворчасці «Інтэграла» за мінулы год перавысіў паўтара трыльёна беларускіх рублёў, а аб'ём экспарту склаў 83,5 мільёна долараў. Прадпрыемства працуе на знешнія рынкі, не толькі на Расійскую Федэрацыю, але і на Паўднёвую Карэю ды шэраг іншых краін з развітымі тэхналогіямі.

Міхаіл Мясніковіч упэўнены, што дзяржаўная падтрымка ў гэтым выпадку цалкам апраўдалася: «Дзяржава дала «Інтэгралу» магчымасць атрымаць крэдыт у памеры 30 мільёнаў еўра. Гадавы аб'ём выручкі ў два разы большы за яго! Адзінае, былі трохі зменшаны працэнты па крэдыце, бо так склалася фінансавая сістэма, што крэдыты цяпер досыць дарагія, і трэба было дапамагчы прадпрыемству абслужыць яго, з чым яно паспяхова справілася. Гэта яшчэ адно пацвярджэнне, што мадэрнізацыяй і тэхнічным пераўзбраеннем трэба займацца пастаянна».

Міхаіл Мясніковіч асобна спыніўся на Дырэктыве №3 «Аб прыярытэтных кірунках умацавання эканамічнай бяспекі дзяржавы», якая, перш за ўсё, скіравана на эканомію, і асабліва — энерганосьбітаў. Нягледзячы на пастаяннае зніжэнне энергаёмістасці валавога ўнутранага прадукту, усё ж трэба дабівацца таго, каб энергаспажыванне было ніжэйшым. Але гэты падыход павінен быць апраўданым і разумным.

— 70% беларускага імпарту — гэта прамежкавыя тавары, якія мы набываем, каб пасля апрацаваць і стварыць канчатковую прадукцыю, — патлумачыў спікер. — А з гэтага палова — прамыя энерганосьбіты. Мы набываем у Расійскай Федэрацыі каля 23 мільёнаў тон нафты за год, менш паловы ідзе на ўнутраны рынак у выглядзе нафтапрадуктаў, астатняе экспартуем і на тым зарабляем. Мы можам, вядома, адмовіцца ад 23 мільёнаў тон нафты, а набываць 12, каб знізіць энергаёмістасць, але гэта паўплывае на аб'ём экспартнай выручкі. Бо ў тым ліку за кошт гэтага маем цвёрдую валюту.

Памылкі і здабыткі мадэрнізацыі

Кажучы пра маштабы праведзенай у краіне мадэрнізацыі, старшыня Савета Рэспублікі прывёў прыклад сітуацыі з цэментнымі заводамі. Сёння іх тры, хоць хапіла б і двух. Калі прымаліся рашэнні аб мадэрнізацыі і, фактычна, новым будаўніцтве трох заводаў, тады панаваў моцны дэфіцыт цэменту. Магутнасці двух ледзь хапала, каб забяспечыць патрэбу ўнутранага рынку. А трэці, планавалася, будзе выпрацоўваць прадукцыю на экспарт. У сувязі з падзеннем коштаў на энерганосьбіты эканомікі ўсіх дзяржаў сціснуліся, аб'ёмы спажывання сыравінных рэсурсаў значна знізіліся, патрэба ў працы трэцяга завода знікла.

Але гэта часовая з'ява, упэўнены спікер. «Па даручэнні Прэзідэнта я курырую працу Беларускага аўтамабільнага завода, і праз продаж кар'ернай тэхнікі мы можам упэўніцца, што ўсё ж такі сусветная эканоміка ўжо ажывае», — заявіў Міхаіл Мясніковіч і дадаў, што нядаўна БелАЗ выйграў тэндар і рыхтуецца заключыць кантракт на пастаўку сарака 110-тонных самазвалаў у Інданезію, якая здабывае вугаль і руды металаў.

Таксама ў працэсе падпісання кантракт на пастаўку 70 «БелАЗаў» у Кузбас, што ў Расіі. «Ужо ў студзені гэтага года мы маем кантракты больш чым на сто цяжкаважных кар'ерных машын. А раз з'явіўся попыт на самазвалы, значыць, павялічваецца здабыча вугалю і руды, а ўслед за гэтым вырастуць і аб'ёмы вытворчасці металу і іншых тавараў. Таму можна прагназаваць ажыўленне эканомікі ў найбліжэйшы час», — упэўнены ён.

Спікер даў прагноз і датычна цэн на нафту, якія ў апошні час «пацягнулі» сусветную эканоміку ўніз. На яго думку, цэны такімі нізкімі будуць нядоўга. «Хоць такія магчымасці ёсць у нафтаздабыўных дзяржаў, якія могуць працаваць на нізкіх цэнах — Саудаўскай Аравіі, Ірана, шэрагу іншых краін Персідскага заліва, дзе сабекошт здабычы вельмі нізкі. Што тычыцца кантынентальных дзяржаў або здабычы на шэльфе, то там сабекошт не 30 долараў, а значна вышэйшы. Я думаю, што ў найбліжэйшы час нафтаздабыўныя дзяржавы будуць больш уважліва глядзець на аб'ёмы здабычы, каб у пэўнай ступені праз іх уздзейнічаць на цэнавы фактар», — лічыць сенатар.

Ці трэба падтрымліваць стратныя прадпрыемствы?

Па словах парламентарыя, сёння беларуская эканоміка ў асноўным прадстаўлена буйнатаварнай вытворчасцю, і «ніхто і ніколі не будзе закрываць або драбіць вялікія прадпрыемствы». «Яны сёння канкурэнтаздольныя і могуць за кошт эфекту маштабу канкурыраваць на знешніх рынках. І, вядома ж, дзяржава павінна ствараць камфортныя ўмовы для таго, каб яны развіваліся», — лічыць старшыня верхняй палаты беларускага парламента.

Пры гэтым эканоміка Беларусі мусіць прырастаць новымі навукаёмістымі прадпрыемствамі, якія не вельмі матэрыяла- і энергаёмістыя, але даюць высокую дабаўленую вартасць. У якасці прыкладу спікер прывёў стварэнне лекаў, біяпрэпаратаў, мікраэлектронікі. У той жа час ён прызнае, што ёсць прадпрыемствы, неактуальныя сёння на рынку, і ўтрымліваць іх за кошт тых, што эфектыўна працуюць, сэнсу няма.

«Таму з банкруцтва, эканамічнай неплацежаздольнасці не трэба рабіць трагедыі. Усюды ў свеце ідзе гэты працэс: тое, што аджыло — сыходзіць. Тыя прадпрыемствы, якія выконвалі прымітыўныя аперацыі або жылі за кошт першаснай перапрацоўкі мінеральнай сыравіны — тут яшчэ трэба паглядзець, ці варта іх падтрымліваць. Таму што яны не маюць вялікай перспектывы. Яе маюць тыя, дзе высокая ўдзельная вага дабаўленай вартасці», — сцвярджае Міхаіл Мясніковіч.

З іншага боку, варта падтрымаць тых, хто ўласнымі сіламі стварае вытворчасці. Для падтрымкі такіх ініцыятыў у канцы 2015-га і быў прыняты закон аб дзяржаўна-прыватным партнёрстве.

— Гэты закон не рэйтынгавы, яго прынялі не таму, што ў свеце цяпер робіцца шмат у частцы супрацоўніцтва дзяржавы і прыватнага сектара. Гэта сапраўды заканадаўча замацаваны ўдзел прыватніка ў сферы матэрыяльнай вытворчасці. І нельга глядзець на яго як на злодзея. Прыватнік таксама працуе ў рамках прававога поля, і сёння часам нават больш эфектыўны за дзяржаўныя прадпрыемствы, — кажа старшыня Савета Рэспублікі.

Прыкладам разумнага выкарыстання магчымасцяў закона і прыцягнення замежнага капіталу можа быць стварэнне індыйскіх прадпрыемстваў у Беларусі. «Сёння мы актыўна працуем з індыйскімі кампаніямі, каб залучыць іх у Беларусь для стварэння вытворчасцяў лекаў. Індыя мае добрыя поспехі як па вытворчасці субстанцый, так і па вытворчасці гатовых лекавых формаў», — расказаў спікер. Па яго словах, у наступныя 2-3 гады ў Беларусі будуць пабудаваны як мінімум тры заводы такога кшталту з удзелам індыйскага капіталу. І толькі ў адным будзе доля беларускай дзяржавы, а ў астатніх — беларуска-індыйскі прыватны капітал.

Вераніка ПУСТАВІТ. *pustavit@zviazda.by*

■ Тры пытанні да ўлады

СТАЎКА НА ТУРЫЗМ І ЗЕМЛЯРОБСТВА

Клічаўскі раён больш за ўсё асацыюецца з лясамі, якія займаюць 60% яго плошчы. Тут распрацоўваецца ўнікальны экалагічны фестываль, які стартуе сёлета. А яшчэ гэты край адметны тым, што тут першымі сталі ўкараняць сучасны спосаб дакладнага земляробства, які з дапамогай ІТ-тэхналогій дазваляе выраўноўваць глебавую ўрадлівасць поля. У свой час пры наведванні Прэзідэнтам раёна метад быў прадэманстраваны яму ў дзеянні і атрымаў адабрэнне. Пра тое, як у раёне вырашаюцца звязаныя з гэтымі кірункамі пытанні, наша размова са старшынёй Клічаўскага райвыканкама Францішкам ВАШЧЫЛАМ.

— Летась на развіццё дакладнага земляробства Магілёўскай вобласці з інавацыйнага фонду было выдаткавана каля 10 мільярдаў рублёў. Але тры гады таму плюсы «касмічных» тэхналогій першымі ацанілі аграрыі Клічаўскага раёна ў гаспадарцы «Добраахвотнік». Можаце падзяліцца вынікамі?

— Вынікі ёсць, эканомія адбываецца ў асноўным за кошт мінеральных угнаенняў. Справа добрая, яе трэба развіваць, бо нашы землі вельмі стракатыя па ўрадлівасці. Наогул дакладнае земляробства можна прасоўваць па двух напрамках. Першы дае магчымасць атрымаць максімальную аддачу ад зямлі ўжо сёння. Іншымі словамі, уносіш пэўную колькасць угнаенняў, высяваеш дакладны аб'ём насення і збіраеш ураджай. Але, вырашаючы задачу сёння, мы пакідаем усю гэтую «стракатасць» земляў нашчадкам. А гэта не зусім рацыянальна. Калі мы засявалі першае поле, атрымалася, што зусім не трэба было ўносіць прадугледжаных па разліках калійных ўгнаенняў. Іх дастаткова ў глебе. Таму я прыхільнік іншага напрамку дакладнага земляробства — выраўноўваць урадлівасць глебы з дапамогай дакладнага ўнясення арганічных і мінеральных угнаенняў, вапнавых матэрыялаў і гэтак далей. Гэта будзе планамерная праца на перспектыву. Калі поле выраўнавана па ўрадлівасці, з ім прасцей працаваць і рабіць разлік.

— Што робіцца ў раёне для падрыхтоўкі будучых кадраў для сельскай гаспадаркі?

— Летась на базе раёна прайшоў выязны семінар Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, у якім прыняў удзел рэзерв кадраў першых намеснікаў старшынь райвыканкамаў, начальнікаў упраўленняў сельскай гаспадаркі і вытворчасці харчавання. Адным з пытанняў стала падрыхтоўка кадраў для сельскагаспадарчай галіны і сучасныя тэхналогіі. Удзельнікі семінара наведалі наш прафесійны аграрна-тэхнічны каледж, які з'яўляецца адной з самых сучасных сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў сельскагаспадарчага профілю ў краіне. Яны азнаёміліся з матэрыяльнай базай, сістэмай падрыхтоўкі кадраў для сельскагаспадарчых прафесій. На базе саўгаса «Добраахвотнік» была адпрацавана практычная частка семінара. Была магчымасць наведаць МТК, сховішча агародніны, машынны двор, ферму, якая будуецца гаспадарчым спосабам. Акрамя гэтага, мы паказалі наш музей і Сялянскую сядзібу — яшчэ адзін музей пад адкрытым небам. Там можна пабачыць, як працуе млын, як паліць па-чорнаму ў лазні, пакаштаваць печаных бліноў. Гэта таксама дапамагае стварыць пазітыўнае ўражанне ад працы на зямлі.

— Як плануеце ў далейшым развіваць свае тэрыторыі?

— Агульная плошча земляў у сельскагаспадарчых арганізацыях раёна складае сёння каля 52 тысяч гектараў, з іх сельскагаспадарчых — крыху менш за 43 тысячы. Бал урадлівасці глеб — 27,2; ворных (а гэта 28,6 тысячы га) — 29,9.

Але лясы таксама наша багацце, яны займаюць 60% тэрыторыі. У нас знаходзіцца частка вялікага гідралагічнага заказніка рэспубліканскага значэння «Астравы Дулебы». У гэтым унікальным месцы налічваецца каля 130 відаў раслін і 35 відаў жывёл, занесеных у Чырвоную кнігу. Плануем сёлета распрацаваць для наведвальнікаў пазнавальныя маршруты для вывучэння фаўны і флоры.

Нашы лясы таксама вядомы гераічным ваенным мінулым. Існуе турыстычны маршрут пад назвай «У партызанскую зону», які прадугледжвае наведванне музея, гістарычную экскурсію па горадзе і месцах баёў часоў Вялікай Айчыннай вайны, а таксама падарожжа да мемарыяльнага комплексу партызанскай славы «Усакіна». На базе Усакінскай школы збіраемся адкрыць турыстычны візіт-цэнтр. Плануем задзейнічаць гасцініцу лясніцтва Усакіна. Добраўпарадкоўваем крынічку ў вёсцы Альхоўка. У рамках усяго гэтага збіраемся сёлета ўпершыню правесці экалагічны фестываль на астравах Дулебы. Спадзяёмся, што ён стане яркай адметнасцю нашага раёна.

Пытанні задавала Нэлі ЗІГУЛЯ. *zigulya@zviazda.by*

ВЫРАШЫЦЬ ПРАБЛЕМЫ ПА ТЭЛЕФОНЕ

Званкі па суботах у гарадскую, раённую або абласную адміністрацыю — ужо традыцыя для жыхароў нашай краіны, бо так можна вырашыць пытанні, што называецца, па гарачых слядах. Такая практыка зносін беларусаў з чыноўнікамі існуе са студзеня мінулага года, яна створана ў мэтах павышэння эфектыўнасці работы са зваротамі грамадзян і юрыдычных асоб, а таксама для апературыўнага вырашэння праблемных пытанняў, якія ўзнікаюць у людзей.

У гэтую суботу, 6 лютага, з 9.00 да 12.00 Мінгарвыканкам і аблвыканкамы правядуць чарговыя «прамыя лініі». На сувязь з грамадзянамі выйдуць:

Брэсцкі аблвыканкам
старшыня абласнога Савета дэпутатаў АШМЯНЦАЎ Сяргей Дзмітрыевіч (80162213121);

Віцебскі аблвыканкам
намеснік старшыні БЕЛАВУС Уладзімір Мікалаевіч (80212222222);

Гомельскі аблвыканкам
старшыня Савета дэпутатаў БАРЫСЕНКА Алег Леанідавіч (80232751237);

Гродзенскі аблвыканкам
намеснік старшыні ЛІСКОВІЧ Віктар Андрэевіч (80152735644);

Мінскі аблвыканкам
намеснік старшыні СІРЭНКА Віктар Іванавіч (80175004160);

Магілёўскі аблвыканкам
першы намеснік старшыні ЧЫКІДА Алег Іванавіч (80222501869);

Мінскі гарвыканкам
першы намеснік старшыні КУХАРАЎ Уладзімір Яўгенавіч (80172224444).

САМАБЫТНАСЦЬ У АДЗІНЫМ ЦЭЛЫМ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Начальнік упраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры Ігар ЧАРНЯЎСКІ адзначыў, што такая праблема ўзнікла пасля таго, як у свой час у Беларусі былі адменены ліцэнзіі аб правядзенні работ на аб'ектах гісторыка-культурнай спадчыны. Такім чынам, работы ў галіне рэстаўрацыі ў пэўным сэнсе сталі падпарадкоўвацца не законам мастацтва і якасці, а законам рынку: праводзіць аднаўленчыя работы на помніках агульнанацыянальнай важнасці атрымалі магчымасць розныя будаўнічыя фірмы, і запрашаюць тых спецыялістаў, якіх палічаць патрэбным.

Наталля Качанава падагульніла, што для вырашэння гэтай праблемы неабходна задзейнічаць розныя ведамствы, таму адпаведныя даручэнні варта накіраваць у міністэрствы культуры, адукацыі, архітэктуры і будаўніцтва.

АДКУЛЬ ПРЫЕХАЛІ СВЯТАРЫ?..

Як высветлілася, кадравыя праблемы ёсць не толькі ў сферы рэстаўрацыі. Зусім мала айчынных святароў служыць у каталіцкіх касцёлах. Пра гэта расказаў Леанід Гуляка:

— Рымска-каталіцкая царква ў Беларусі, як і раней, недастаткова актыўна працуе па падрыхтоўцы кадраў. Напрыклад, у Пінскай семінарыі ў 2015 годзе не было ніводнага выпускніка, і ўсяго адзін чалавек паступіў на першы курс. У каталіцкай тэалагічнай акадэміі, што адкрылася ў 2015 годзе, няма ніводнага навучэнца, і, як вынік, ёсць кадравая праблема і запрашэнне значнай колькасці святароў з-за мяжы. Пры гэтым некаторыя замежныя ксяндзы слаба валодаюць навыкамі зносін на дзяржаўных мовах Рэспублікі Беларусь і рэдка выкарыстоўваюць іх для правядзення набажэнстваў, што выклікае справядлівую нязгоду вернікаў.

ТАЛЕРАНТНАСЦЬ, АЛЕ НЕ ЎСЁДАЗВОЛЕНАСЦЬ

Леанід Гуляка дадаў, што наша заканадаўства, якое рэгулюе рэлігійныя пытанні, досыць талерантнае. Дзяржава не ўмешваецца ва ўнутраныя пытанні канфесій. Аднак парушальнікам давядзецца несці адказнасць. Так, упаўнаважаны ў будучыні не выключае магчымасці зняцця з рэгістрацыі некаторых суполак сведак Іеговы. Ён прывёў пэўныя факты парушэнняў у 2015 годзе гэтай рэлігійнай супольнасцю дзейнага заканадаўства. У прыватнасці, у рэгіёнах Беларусі яны датычыліся распаўсюджвання літаратуры рэлігійнага зместу без адпаведнага ўзгаднення з мясцовымі органамі ўлады. Паводле слоў Леаніда Гулякі, настойлівыя і неправамерныя дзеянні прадстаўнікоў рэлігійных суполак сведак Іеговы выклікаюць пэўнае нездавальненне сярод жыхароў краіны ў цэлым і вернікаў іншых канфесій у прыватнасці.

***

На калегіі гаварылася таксама пра неабходнасць больш актыўна развіваць рэлігійны турызм. Напрыклад, святары ў рэгіёнах і сталіцы маглі б самастойна праводзіць экскурсіі ў сваіх храмах, бо менавіта яны дасканала ведаюць іх гісторыю і маглі б не горш за экскурсаводаў расказаць пра яе наведвальнікам.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ. *nina@zviazda.by*

ДАЙСЦІ ДА КОЖНАГА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Падчас мінулага перапісу некаторыя прадстаўнікі часовага персаналу сутыкаліся з тым, што паўналетнія, якіх апытвалі, адмаўляліся даваць звесткі аб адсутных на той момант у кватэры членах сям'і.

— У сувязі з гэтым дзеля поўнага ахопу насельніцтва праектам закона прадугледжваецца ўстанаўленне абавязку для паўналетняга члена сям'і паведамляць звесткі пра адсутных падчас правядзення перапісу членах сям'і, — адзначыў дэпутат.

Праект закона канкрэтызуе абавязкі мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў у тым, што тычыцца ўзаемадзеяння з дзяржаўнымі структурамі, якія здзяйсняюць падрыхтоўку і правядзенне перапісу насельніцтва, а таксама падбор часовага перапіснога персаналу.

— Пры падрыхтоўцы і правядзенні перапісу насельніцтва ў нашай краіне ў 2019 годзе плануецца прыцягнуць часовы перапісны персанал без выплаты ўзнагароджання, але з захаваннем заработнай платы або стыпендыі па асноўным месцы працы ці вучобы, — праінфармаваў дэпутат.

БЕЗ ЗНАЧКА, АЛЕ З ПАСВЕДЧАННЕМ

Значнае месца ў праекце закона надаецца і эканоміі бюджэтных сродкаў.

— У 2009 годзе кожнаму прадстаўніку часовага персаналу, занятаму ў перапісе, выдаваўся нагрудны значок і пасведчанне, — нагадаў Ілья Мурашка. — А на выраб гэтых значкоў падчас мінулага перапісу выдаткавана 65 тысяч долараў ЗША. Па сутнасці ж, гэтыя значкі не патрэбны, і падчас наступнай кампаніі па перапісе насельніцтва часовым супрацоўнікам будзе выдавацца толькі пасведчанне.

Яшчэ адна крыніца эканоміі — раней значная сума грошай трацілася на захаванне звестак аб перапісе на папяровым носьбіце.

— Раней звесткі аб перапісе захоўваліся на папяровым носьбіце на працягу трох гадоў. Пасля гэта ўсё перадавалася на захоўванне ў галоўны архіў краіны. Выдаткі ў 2009 годзе, звязаныя з перадачай перапісных лістоў, іншай перапіснай дакументацыі для архіўнага захоўвання, склалі 413 тысяч долараў ЗША. У гэтым законапраекце адпаведныя моманты ўлічаны, у сувязі з чым прадугледжваецца, што часова захоўвацца на працягу трох гадоў перапісныя лісты будуць, але наступная перадача ў цэнтральны архіў будзе здзяйсняцца толькі на лічбавым носьбіце.

Надзея ЮШКЕВІЧ. *yushkevich@zviazda.by*

Извещение о проведении 16 февраля 2016 года повторных торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего открытому акционерному обществу «Минскремстрой»

Сведения о предмете торгов (продаваемом имуществе)				
№	Наименование, характеристики имущества, входящего в состав предмета торгов	Местонахождение предмета торгов	Начальная цена предмета торгов с учетом НДС, бел. руб.	Размер задатка, бел. руб.
1.	помещение физкультурно-оздоровительного и спортивного назначения с инвентарным номером 500/D-7025745, общая площадь 624,8 кв. м	г.Минск, ул. Карла Либкнехта, д. 70, пом. 25	5 908 912 800	59 000 000
2.	административное помещение с инвентарным номером 500/D-708150242, общая площадь 2008,7 кв. м	г.Минск, ул. Карла Либкнехта, д. 70, пом. 27	18 792 732 000	1 500 000 000
3.	административное помещение с инвентарным номером 500/D-708150241, общая площадь 11,7 кв. м	г.Минск, ул. Карла Либкнехта, д. 70, пом. 26	246 281 280	24 000 000

Продавец имущества: ОАО «Минскремстрой», ул. Интернациональная, 5, 220050, г.Минск

Организатор торгов: УП «Минский городской центр недвижимости», ул.К.Маркса, 39, к.10, 220030, г. Минск.

Условие торгов: победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся в соответствии со статьями 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения торгов по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Минскремстрой», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, внесшие задаток и заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по соответствующему предмету торгов, а также представившие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка (задатков); документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток (задатки) перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012104971019 в региональной дирекции №700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369, УНП 190398583 в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае, если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежных документов о перечислении суммы вознаграждения и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся 16 февраля 2016 года в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 04.02.2016 по 12.02.2016 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К.Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017)327-48-36 (УП «Минский городской центр недвижимости»); (017)200-99-78, (029)350-46-23 (ОАО «Минскремстрой»).

■ Меркаванне

АДКАЗЫ НА ВЫКЛІКІ СУЧАСНАСЦІ

«Вы не можаце чакаць, пакуль ваш дом згарыць, каб набыць страхавы поліс. Так і мы не можам чакаць, пакуль у грамадстве пачнуцца масавыя некантраляваныя змены, каб пачаць рыхтавацца да чацвёртай прамысловай рэвалюцыі».
Праф. Роберт Шылер,
нобелеўскі лаўрэат па эканоміцы 2013 г.

Апошнім часам мы пастаянна звяртаемся да тэмы велізарных выклікаў, якія паўсталі перад чалавечай супольнасцю. Міграцыйны крызіс і нарастанне нацыянальна-культурных супярэчнасцяў у ЕС, геапалітычныя канфлікты і праблемы сістэмы бяспекі, нарэшце, новая мадэль сусветнай эканомікі, што фарміруецца на нашых вачах, — усё гэта сапраўды нагадвае сюжэты з прац футуролагаў. Але ж якімі б неверагоднымі ні былі гэтыя сюжэты, для нашай дзяржавы галоўнае — знайсці свае адказы на ўсе выклікі сучаснасці і павярнуць іх на карысць Беларусі.

Мы з'яўляемся неад'емнай часткай глабалізаванага свету, з усімі яго хібамі і магчымасцямі. Мы — малая адкрытая эканоміка, якая ў вялікай ступені залежыць ад вонкавых рынкаў і фінансавага стану нашых знешнегандлёвых партнёраў. Таму, вядома, у пэўнай ступені сённяшнія эканамічныя праблемы прыйшлі да нас звонку (больш дакладна, з усходу, бо на захадзе назіраецца эканамічны рост). Але ж Беларусь — суверэнная дзяржава. І таму не важна, адкуль прыходзяць праблемы, важна, што менавіта нам трэба іх вырашаць.

А каб вырашаць, неабходна добра разумець, куды рухаецца свет, ад якога мы так залежым. Неабходна крочыць з гэтым светам разам, а ў чымсьці і абганяць яго.

У гэтым сэнсе варта звярнуць увагу на чарговы Сусветны эканамічны форум, які нядаўна завяршыўся ў швейцарскім Давосе. Як звычайна, ён сабраў кіраўнікоў краін і міжнародных арганізацый, топ-менеджараў найбольш паспяховых кампаній, старшыняў буйных банкаў, вядучых вучоных і экспертаў. Галоўнай тэмай іх дыскусій сёлета стала чацвёртая прамысловая рэвалюцыя, г. зн. сістэмныя змены, якія чакаюць сусветную эканоміку і якія ў перспектыве адаб'юцца на ўсіх баках чалавечага жыцця.

Нагадаю, першая прамысловая рэвалюцыя заключалася ў выкарыстанні вады і пару для механізацыі вытворчасці. Пасля другой рэвалюцыі электрычнасць стала асновай масавай вытворчасці, пачаў падзел працы. Трэцяя стала магчымай дзякуючы электроніцы і інфармацыйным тэхналогіям, якія прывялі да аўтаматызаванай вытворчасці. Чацвёртая рэвалюцыя, як адзначаецца ў матэрыялах давоскага форуму, будзе характарызавацца «сумессю тэхналогій, якая размые падзел паміж фізічнай, лічбавай і біялагічнай сферамі». Іншымі словамі, гэта эпоха бясконцых інавацый, якія базуюцца на самых непрадказальных камбінацыях тэхналогій, для распрацоўкі якіх больш не патрэбны буйныя заводы ці транснацыянальныя карпарацыі. Увасабленнем новай эпохі ў сусветнай эканоміцы з'яўляюцца нана- і біятэхналогіі, 3D-прынтары, штучны інтэлект, робататэхніка, аўтаномныя машыны і г.д.

Чацвёртая прамысловая рэвалюцыя адметная хуткасцю і маштабам распаўсюджвання новых тэхналогій, што імкліва мяняюць усе сферы чалавечага жыцця. Зразумела, што гэта з'яўляецца адначасова велізарным выклікам краінам і іх грамадствам, але адначасова і магчымасцю для іх «скокнуць» на новую, больш высокую прыступку развіцця, стаць больш канкурэнтаздольнымі ў сусветнай эканоміцы.

Што ж у такіх сусветных абставінах на фоне шматлікіх выклікаў і на парозе чарговай прамысловай рэвалюцыі рабіць Беларусі?

Глупствам было б цяпер абвяшчаць нацыянальны конкурс пад назвай «Якая тэхналогія дазволіць Беларусі ажыццявіць пераход у новую прамысловую эпоху?». Хоць пра неабходнасць цэнтралізаванага пошуку такога кшталту тэхналогій любяць расказваць некаторыя з нашых чыноўнікаў і супрацоўнікаў Акадэміі навук. У іх на ўсё адзін адказ — трэба зацвердзіць і прафінансаваць чарговую дзяржаўную праграму па пошуку прарыўных ідэй. Яно і зразумела: для іх гэта добрая магчымасць атрымаць новае бюджэтнае фінансаванне і як мінімум забяспечыць сабе матэрыяльны дабрабыт на некалькі гадоў наперад. А што там атрымаецца — гэта пытанне другаснае: час, так бы мовіць, пакажа.

І вось жа ён і паказвае нам ужо колькі гадоў, што стаўка на нейкія цэнтралізаваныя прарыўныя тэхналогіі, на жаль, не вельмі спрацоўвае. І калі мы хочам усё ж такі ўвайсці ў новую прамысловую эпоху канкурэнтаздольнымі, то нам трэба тэрмінова адмаўляцца ад гэтых практык.

Увогуле трэба зразумець, што сучасны свет надзвычай складаны, каб дзяржава ці нейкая іншая цэнтралізаваная інстытуцыя магла трымаць усё пад кантролем і забяспечваць імклівае развіццё. Не таму, што дзяржава дрэнная ці чыноўнікі некампетэнтныя, а таму, што жыццё стала вельмі шматгранным і складаным.

Сённяшні свет — гэта час штодзённых інавацый. І трэба навучыцца жыць у такой дынаміцы. Гэта тычыцца і суб'ектаў гаспадарання, і органаў дзяржаўнага кіравання, і грамадскіх аб'яднанняў, і кожнага асобнага чалавека. Як бы банальна гэта ні гучала, але ж тыя, хто не зможа своечасова адаптавацца да жыцця ў новых умовах, не пройдуць праверку сучаснасцю і знікнуць на звалцы гісторыі.

Вельмі важна не праспаць момант! Жыць не так, як прызвычаіліся, а выходзіць з так званай зоны камфорту. І галоўная наша задача — зрабіць Беларусь месцам, якое вабіць: перш за ўсё саміх беларусаў, а таксама замежных высокакласных спецыялістаў і інвестараў, вядучых навукоўцаў, моладзь, турыстаў. Беларусь мусіць стаць краінай магчымасцяў.

Дзеля гэтага, на маю думку, трэба сканцэнтравацца на двух прыярытэтах.

Першае — сістэма дзяржкіравання і рэгулявання. Іншымі словамі, інстытуты. Як казаў Томас Джэферсан, «па меры таго, як змяняюцца абставіны, грамадскія і дзяржаўныя інстытуты мусяць таксама ўдасканальвацца, каб адпавядаць свайму часу». Калі сучасная дзяржава не ў стане забяспечваць пастаяннае развіццё і эканамічны рост цэнтралізавана, то яна мусіць ствараць самыя лепшыя ўмовы для людзей і бізнесу, каб яны выкарыстоўвалі ўвесь свой патэнцыял на карысць сваім сем'ям і ўсёй краіне. Тая дзяржава, якая выйграе спаборніцтва па стварэнні найлепшых інстытутаў, умоў для бізнесу і творчага развіцця людзей, забяспечыць свой суверэнітэт і канкурэнтаздольнасць у часы чацвёртай прамысловай рэвалюцыі.

Другое — сістэма адукацыі. У эканоміцы будучыні, на жаль, стане павялічвацца разрыў у дабрабыце паміж высока- і нізкакваліфікаванымі кадрамі. У вялікай ступені кваліфікацыя — гэта пытанне адукацыі. Таму надзвычай важна разабрацца не толькі з тым, што і на якім узроўні выкладаюць у нашых ВНУ, але ж і з тым, хто выкладае. Часам паслухаеш некаторых нашых прафесараў эканомікі, дык проста жах бярэ. Якіх спецыялістаў рыхтуюць тыя, хто ў XXI стагоддзі так і застаўся ў канспектах па марксізме-ленінізме?

Фота БЕЛТА.

Яўген ПРЭЙГЕРМАН

ПАДЛІЧЫЦЬ І РАЗЛІЧЫЦЦА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

І ў гэтым выпадку існуе выключэнне з правілаў, калі нерухомая маёмасць была атрымана ў спадчыну. Атрымліваецца, што прадаваць у кароткі тэрмін можна любую колькасць машын, дамоў, дач ці зямельных участкаў, калі ўсё гэта было атрымана ў спадчыну. І галоўнае, што плаціць падаткі ў гэтым выпадку не трэба.

А вось калі ўласнік летась прадаў адзін і больш аб'ектаў нерухомасці, якія не адносяцца да кватэры, жылога дома з гаспадарчымі пабудовамі (пры іх наяўнасці), дачы, садовага доміка, гаража, машына-месца і зямельнага ўчастка, тады ён абавязаны запоўніць дэкларацыю.

Ацэньваем долі, паі і падарункі

У дэкларацыю трапляюць і тыя даходы, якія былі атрыманы ад продажу ці іншага выплатнага адчужэння долі (паю, часткі долі або паю) у статутным фондзе арганізацыі іншай фізічнай асобе. Тут, як той казаў, без варыянтаў. Іншая справа — падарункі.

Калі чалавек летась атрымліваў даходы ў выглядзе дарэння ад фізічных асоб, якія не з'яўляюцца індывідуальнымі прадпрымальнікамі, у памеры, большым за 43,7 млн рублёў ад усіх крыніц на працягу года, тады без дэкларацыі яму не абысціся. Падаткаабкладанню падлягае менавіта сума такога перавышэння. У гэтым выпадку падлічваецца не толькі сума грашовых падарункаў, але ўлічваецца і кошт іншай маёмасці, у тым ліку нерухомай.

Выключэнне складаюць выпадкі атрымання даходаў ад блізкіх сваякоў і асоб, якія знаходзяцца паміж сабой у адносінах сваяцтва. Менавіта тады падобныя падарункі вызваляюцца ад падаходнага падатку незалежна ад памеру атрыманага ў выніку дарэння даходу.

Даведка МПЗ. ***Да блізкіх сваякоў адносяцца бацькі (усынавіцелі), дзеці (у тым ліку ўсыноўленыя, удачароныя), родныя браты і сёстры, дзед, бабка, унукі, прадзед, прабабка, праўнукі, муж і жонка. Да асоб, якія знаходзяцца паміж сабой у адносінах сваяцтва, адносяцца блізкія сваякі мужа (жонкі), у тым ліку памерлага.***

Заробкі ад арэнды лепш падлічыць да рубля

Цяпер некалькі слоў пра тых, хто летась здаваў сваю ўласную кватэру на працяглы тэрмін і плаціў фіксаваны падатак. Цяпер яны павінны падлічыць гэты даход ад здымнага жылля за ўсе 12 месяцаў. Калі такія даходы ад здачы ўнаём жылых і нежылых памяшканняў дасягнулі агульнай сумы 43 млн 660 тысяч рублёў і больш, тады трэба наведваць падатковую інспекцыю. Потым такія даходы абкладаюцца падаходным падаткам па стаўцы 13 працэнтаў. Пры гэтым сумы падаходнага падатку ў фіксаваных сумах, выплачаныя за 2015-ты, падлягаюць заліку пры вылічэнні падатку па стаўцы 13 працэнтаў.

Напрыклад, у прэс-службе МПЗ падлічылі, што пры атрыманні агульнага даходу за здачу аднапакаёвай мінскай кватэры ў памеры 50 млн рублёў дадатковы аб'ём падаходнага падатку па пададзенай дэкларацыі складзе каля 4,5 млн рублёў. І гэтую суму ўласніку жылля лепш падлічыць і заплаціць добраахвотна, бо інакш канчатковыя сумы выдаткаў будуць у разы большыя.

Даходы з-за мяжы

Спецыялісты падатковай галіны асобна адзначаюць, што абавязкова дэкларуюцца любыя даходы, што былі атрыманы за мяжой і (або) з-за мяжы нашай краіны.

Гэта могуць быць грошы ад працы па найме (кантракту), даходы ад продажу акцый або іншых каштоўных папер, ад продажу доляў у статутных фондах замежных арганізацый, у выглядзе працэнтаў па рахунках (укладах) у замежных банках, атрыманыя ў дар ад замежных грамадзян і інш.

Фактычна выплачаныя ў адпаведнасці з заканадаўствам замежнай дзяржавы сумы падатку з даходаў, атрыманых у такой замежнай дзяржаве (за выключэннем даходаў, атрыманых з афшорных зон), падлягаюць заліку пры вызначэнні сумы падаходнага падатку, які налічваецца падатковым органам Беларусі на падставе падатковай дэкларацыі.

Пры спыненні будаўніцтва і пагашэнні жыллёвых аблігацый

Абавязкова дэкларуецца даход, атрыманы кліентам праз механізм вяртання раней унесеных сродкаў пры спыненні будаўніцтва жылля, а таксама ў выпадку патаннення такога будаўніцтва альбо ў выпадку выбыцця фізічнай асобы з членаў арганізацый забудоўшчыкаў.

Тут спецыялісты падатковай галіны адзначаюць, што вернутыя пры гэтым грашовыя сродкі, у тым ліку паявыя ўзносы, падлягаюць падаткаабкладанню падаходным падаткам у выпадку, калі на такія ўзносы раней быў прадастаўлены маёмасны падатковы вылік. У гэтым выпадку фізічная асоба, якой ў 2015 годзе былі вернуты названыя вышэй грашовыя сродкі, абавязана падаць у падатковы орган падатковую дэкларацыю і заплаціць падаходны падатак у дачыненні да сум, на якія яму раней была прадастаўлена льгота па падаходным падатку ў выглядзе маёмаснага падатковага выліку.

Неабходна дэклараваць і даходы, атрыманыя ў выглядзе грашовых сродкаў пры пагашэнні (датэрміновым пагашэнні) жыллёвых аблігацый, а таксама ў выглядзе вяртання грашовых сродкаў, унесеных у аплату кошту жылога памяшкання шляхам набыцця жыллёвых аблігацый, у выпадку невыканання забудоўшчыкам абавязацельстваў па дагаворы. Дэкларацыя тут падаецца ў тым выпадку, калі па такіх унесеных сумах для набыцця жыллёвых аблігацый раней быў прадастаўлены маёмасны падатковы вылік.

Такім чынам, былы забудоўшчык, які атрымаў летась такія грашовыя сродкі, абавязаны падаць у падатковы орган падатковую дэкларацыю і заплаціць падаходны падатак у дачыненні да сум, на якія яму раней была прадастаўлена льгота па падаходным падатку ў выглядзе маёмаснага падатковага выліку.

Прадугледжана адказнасць

У тым выпадку, калі грамадзянін, абавязаны гэта зрабіць, забыўся ці вырашыў не падаваць дэкларацыю, то ён атрымае штраф — 2 базавыя велічыні (сёння гэта 410 тысяч рублёў) плюс па 0,5 базавай за кожны месяц пратэрміноўкі. Аднак потым і падаткі неабходна будзе заплаціць цалкам.

Дарэчы, калі дэкларацыю аб даходах за мінулы год неабходна падаваць да 1 сакавіка, то заплаціць падаткі ў бюджэт неабходна будзе да 15 мая.

Можна атрымаць падатковыя вылікі

Калі чалавек пераплаціў падаходныя падаткі за мінулы год, то праз інспекцыю гэтыя грошы ён можа яшчэ вярнуць. У гэтым выпадку дэкларацыю аб даходах за год падаюць тыя грамадзяне, якія маюць права на атрыманне падатковых вылікаў (сацыяльных, маёмасных і прафесійных), пры ўмове, што абавязак па прадастаўленні такіх вылікаў грамадзянам ускладзены на падатковыя органы. Увогуле ўзор формы падатковай дэкларацыі аб даходах за год можна знайсці на афіцыйным сайце Міністэрства па падатках і зборах (www.nalog.gov.by).

Менавіта на гэтым сайце прэс-служба міністэрства запусціла новы электронны сэрвіс «Падатковы калькулятар». Прэс-сакратар міністэрства Сяргей Шкут паведаміў нам, што гэты сэрвіс дазваляе любому карыстальніку самастойна разлічыць суму падаходнага падатку з фізічных асоб — для гэтага неабходна толькі ўвесці адпаведную інфармацыю. Разлік падатку з грамадзян з дапамогай гэтага сэрвісу носіць азнаямленчы характар. Асноўнымі данымі для разліку падаходнага падатку з фізічных асоб з'яўляюцца від даходу, сума даходу, які падлягае падаткаабкладанню, і наяўнасць месца асноўнай працы. Таксама ўводзяцца звесткі аб праве на падатковыя льготы і вылікі, у тым ліку наяўнасць дзяцей і ўтрыманцаў, сума выдаткаў на адукацыю, страхаванне і будаўніцтва жылля.

Май на ўвазе

Дэклараваць свае даходы па выніках года павінны і тыя грамадзяне, у каго ўтрыманне падатку з такіх сум не прадугледжана падатковымі агентамі — арганізацыямі і індывідуальнымі прадпрымальнікамі. Дэкларацыю аб даходах і маёмасці могуць патрабаваць у любога грамадзяніна ў тым выпадку, калі ў падатковай інспекцыі ўзнікнуць пытанні аб тым, за якія даходы была набыта тая ці іншая маёмасць. А вось тэрміну даўнасці па падатковых парушэннях не існуе. Як правіла, праверкі ажыццяўляюцца за апошнія 10 гадоў.

Сяргей КУРКАЧ. *kurkach@zviazda.by*

■ Сітуацыя

ЗІМОВАЯ ПАВОДКА НАШЫМ РЭКАМ ТОЛЬКІ НА КАРЫСЦЬ

А вось на лёд лепей не выходзіць

Сёння на большасці рэк захоўваецца ледастаў і ледастаў з палонкамі, а таўшчыня лёду ў асноўным складае 15—28 см. На вадаёмах жа назіраецца суцэльнае ледзяное покрыва таўшчынёй ад 20—30 см, паведамляе Белгідраметцэнтр. Між іншым, сітуацыя даволі хутка мяняецца, бо ў бліжэйшыя дні разбурэнне ледзянога покрыва на рэках будзе працягвацца, а рост узроўняў вады захаваецца, паведаміла карэспандэнту «Звязды» начальнік аддзела гідралагічных прагнозаў Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды Марына НАГІБІНА.

Спецыяліст лічыць, што цяпер выходзіць на лёд сапраўды небяспечна. На рэках лёд па ўсёй шырыні неаднародны, у асобных месцах таўшчыня яго можа вагацца ад 5 да 20 сантыметраў. Ужо сёння адбываецца змяненне структуры лёду, яго пацямненне, а часам і ўзнікненне расколін. Такі лёд сапраўды няўстойлівы, а ў асобных месцах назіраюцца аб'ёмныя палонкі. Марына Нагібіна ўпэўнена, што падобная гідралагічная сітуацыя працягнецца ў нашай краіне як мінімум да канца усёй першай дэкады лютага.

На рэках адбываецца фарміраванне зімовай паводкі, пры гэтым сутачны рост узроўняў вады складае 1—30 см. Вада выйшла на пойму на Нёмане ў вёсцы Беліца і Віліі каля вёскі Сцешыцы. У наступныя дні разбурэнне ледзянога покрыва на рэках будзе працягвацца, рост узроўню вады захаваецца. Вада выйдзе на пойму на рэках Нараў каля вёскі Нямержа і Свіслач каля вёскі Церабуты.

Увогуле спадарыня Нагібіна лічыць, што выхад вады на пойму з'яўляецца спрыяльнай падзеяй для басейнаў нашых рэк. Справа ў тым, што да гэтага часу (асабліва — летам і восенню) у рэчышчах захоўваліся малыя ўзроўні вады.

Падобная гідралагічная сітуацыя працягнецца ў нашай краіне як мінімум да канца усёй першай дэкады лютага.

А вада на поймах узбагачае глебу, пасля чаго на такіх зямельных участках можна чакаць добрага ўраджаю. Паводле слоў спецыяліста, нават прыватнікі, якія маюць свае надзелы ў межах поймаў, сапраўды рады, калі на іх агароды выходзіць вялікая вада.

Між іншым, сапраўды сур'ёзных падтапленняў населенных пунктаў спецыялісты не чакаюць. «Справа ў тым, што воднасць беларускіх рэк на старце зімовага пацяплення была даволі нізкая, таму пагрозы да масавай і аб'ёмнай паводкі на нашай тэрыторыі няма», — упэўнена Марына Нагібіна. А яшчэ яна лічыць, што паступленне чыстай павадкавай вады ў рэкі і вадасховішчы краіны толькі палепшыць экалагічны стан нашай воднай сістэмы.

Сяргей КУРКАЧ. *kurkach@zviazda.by*

■ На слыху

АЛІМПІЙСКІЯ ГУЛЬНІ АЗМРОЧЫЦЬ ЛІХАМАНКА ЗІКА?

Сусветная арганізацыя аховы здароўя (СААЗ) прызнала вірус ліхаманкі Зіка, які распаўсюджваецца на паўднёваамерыканскім кантыненце, пагрозай сусветнага маштабу. А ўлады Бразіліі рэкамендавалі цяжарным жанчынам прапусціць летнія Алімпійскія гульні 2016 года ў Рыа-дэ-Жанэйра з-за распаўсюджвання ліхаманкі.

Па стане на 31 студзеня ў Калумбіі было выяўлена больш як 20,2 тысячы выпадкаў заражэння ліхаманкай Зіка. Сярод хворых — 2,1 тысячы цяжарных жанчын. 27 студзеня першы заражаны вірусам Зіка быў выяўлены ў ЗША. Па прагнозах СААЗ, вірусам Зіка могуць захварэць ад трох да чатырох мільёнаў чалавек на тэрыторыі Паўночнай і Паўднёвай Амерыкі. Генеральны дырэктар СААЗ Маргарэт Чэн заявіла, што сітуацыя патрабуе скаардынаванай міжнароднай рэакцыі. Аднак пры гэтым няма неабходнасці ўводзіць абмежаванні на паездкі або гандаль.

Вірус Зіка ўпершыню быў выяўлены ў 1947 годзе ва Угандзе ва ўзоры, узятым у малпы, але да нядаўняга часу ён лічыўся бяспечным для чалавека. У 2015 годзе вірус трапіў з Афрыкі і Азіі ў Паўднёвую Амерыку, пасля чаго вельмі хутка распаўсюдзіўся па мацерыку. На сённяшні дзень выпадкі заражэння зарэгістраваныя ў 23 краінах і тэрыторыях рэгіёна. Заражэнне чалавека адбываецца праз укусы камароў.

Вірус Зіка не адносіцца да ліку смяротных. Нягледзячы на тое, што ён яшчэ не забіў ніводнага чалавека, існуе цэлы шэраг прычын яго баяцца, асабліва цяжарным жанчынам. З'яўленне віруса ў некаторых рэгіёнах суправаджалася рэзкім павелічэннем колькасці выпадкаў нараджэння дзяцей з чэрапам анамальна малых памераў і выпадкаў сіндрому Гіёна-Барэ.

Па прагнозах СААЗ, вірусам Зіка могуць захварэць ад трох да чатырох мільёнаў чалавек на тэрыторыі Паўночнай і Паўднёвай Амерыкі.

Наяўнасць прычынна-выніковай сувязі паміж заражэннем вірусам Зіка і развіццём прыроджаных парокаў і неўралагічных сіндромаў пакуль не даказана, але ёсць сур'ёзныя падазрэнні, што такая сувязь існуе.

Эксперты СААЗ канстатуюць, што арэал распаўсюджвання разносчыкаў віруса вельмі шырокі. Да таго ж у гэтым годзе ўмовы надвор'я, звязаныя з характарыстыкамі цячэння Эль-Ніньё, будуць спрыяць сур'ёзнаму росту папуляцыі камароў.

Тым не менш ні лекаў, ні вакцыны супраць віруса, ні сродкаў экспрэс-дыягностыкі пакуль не існуе. Дзве буйныя фармацэўтычныя кампаніі (Glaxosmithkline і Санофі СА) толькі разглядаюць магчымасць стварэння вакцыны супраць віруса Зіка.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@zviazda.by

■ Жыллё

ЧЭКАМ «МАЁМАСЦЬ» ДАЛІ ЯШЧЭ ТРЫ ГАДЫ

Такім чынам, адпаведнай пастановай Саўміна тэрмін абарачэння гэтых імянных прыватызацыйных чэкаў у Беларусі ўстаноўлены па 30 чэрвеня 2019 года.

У прэс-службе Дзяржаўнага камітэта па маёмасці нам паведамілі, што прыватызацыйны чэк забяспечаны дзяржаўнай уласнасцю, якая падлягае бязвыплатнай перадачы грамадзянам Беларусі і сведчыць аб праве яго ўладальніка на долю ў дзяржаўнай уласнасці, якая прыватызуецца, і вызначае памер гэтай долі (квоты). Абмен імянных прыватызацыйных чэкаў «Маёмасць» на акцыі ажыццяўляецца праз аддзяленні Беларусбанка па месцы жыхарства, дзе адкрыты спецыяльныя чэкавыя рахункі грамадзян.

У аддзяленнях гэтай фінансавай установы маецца пералік адкрытых акцыянерных таварыстваў, акцыі якіх прапануюцца для абмену. Інфармацыю аб выніках фінансава-гаспадарчай дзейнасці гэтых акцыянерных таварыстваў і аб велічыні дывідэндаў, якія налічваюцца, можна даведацца на сайце Міністэрства фінансаў.

Набываючы акцыі, грамадзянін становіцца акцыянерам і, у адпаведнасці з заканадаўствам, мае права ўдзельнічаць у кіраванні таварыствам, атрымліваць інфармацыю аб дзейнасці прадпрыемства, а таксама прадаваць, дарыць і атрымліваць у спадчыну акцыі.

У адпаведнасці з заканадаўствам акцыянернае таварыства мае права накіроўваць частку прыбытку, якая застаецца ў яго распараджэнні пасля выплаты падаткаў, іншых абавязковых плацяжоў і пакрыцця страт бягучых перыядаў, на выплату дывідэндаў акцыянерам таварыства. Рашэнне па размеркаванні прыбытку прымаецца на агульным сходзе акцыянераў.

А пры жаданні набытыя акцыі можна прадаць. Продаж ажыццяўляецца праз акцыянернае таварыства «Беларуская валютна-фондавая біржа» пры пасрэдніцтве прафесійнага ўдзельніка рынку каштоўных папер, які з'яўляецца ўдзельнікам біржы. Спісы прафудзельнікаў маюцца на сайце ААТ «Беларуская валютна-фондавая біржа».

Сяргей КУРКАЧ. *kurkach@zviazda.by*

■ Маніторынг

ДЗЕЛЯ ДАВЕРУ ЛЮДЗЕЙ

Інфармацыйна-аналітычны цэнтр пры Адміністрацыі Прэзідэнта агучыў вынікі апытання аб дзейнасці праваахоўных і кантралюючых органаў

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на нарадзе Міністэрства ўнутраных спраў адзначыў, што работа міліцыі дае магчымасць мець належны ўзровень грамадскай бяспекі ў краіне.

Пры гэтым кіраўнік дзяржавы спасылаўся і на вынікі сацыяльнага даследавання. Паводле яго слоў, амаль 82 працэнты апытаных заявілі, што адчуваюць сябе ў бяспецы на вуліцах і ў грамадскіх месцах. Больш у гэтым упэўнены жыхары Гродзенскай і Мінскай абласцей **(86,5% апытаных)**, менш — тыя, хто жыве ў Мінску, Брэсцкім і Магілёўскім рэгіёнах **(79%)**.

Што тычыцца дзейнасці праваахоўных органаў, 28 працэнтаў лічаць, што яна за апошні час палепшылася, а 39 працэнтаў апытаных розніцы ў працы за апошні час не ўбачылі.

Большасць рэспандэнтаў засталіся задаволенымі рэжымам працы і абслугоўваннем насельніцтва ў структурах **МУС (71,5%)** і толькі 5 працэнтаў мяркуюць інакш. 57 працэнтаў удзельнікаў даследавання задаволены прафесіяналізмам, аператыўнасцю, прыстойнасцю, тактоўнасцю праваахоўнікаў.

Вынікі апытання таксама сведчаць аб тым, што за апошні год, як і ў мінулыя перыяды, грамадзяне найчасцей звярталіся па дапамогу, рашэнне ўзніклых пытанняў у органы ўнутраных спраў. Сярод іх больш за палову **(55,5%)** адзначылі, што іх праблемы вырашылі паспяхова.

У выніку дадзеныя паказалі, узровень даверу праваахоўных органаў склаў 67 працэнтаў. Найбольш беларусы давяраюць супрацоўнікам пракуратуры **(73%)** і судоў **(71%)**. Большасць насельніцтва краіны **(69%)** адчувае сябе абароненай ад магчымага самавольства міліцыі.

Якаў ЖУРБІН. *taras@zviazda.by*

■ Літаратурныя сувязі

УГЛЯДАЮЧЫСЯ АДНО Ў АДНАГО

У Літаратурна-мемарыяльным музеі Якуба Коласа прайшла вечарына, прысвечаная 135-годдзю кітайскага пісьменніка Лу Сіня (1881 — 1936) і 110-годдзю з пачатку літаратурнай дзейнасці Якуба Коласа. Удзел у імпрэзе прынялі кітайскія і беларускія студэнты, пісьменнікі, журналісты, музейныя работнікі.

З вітальным словам да прысутных звярнуўся першы сакратар Пасольства Кітайскай Народнай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь Чжан Хунвэй. «І Лу Сінь, і Якуб Колас — пісьменнікі адной часавай прасторы, адных сацыяльных перакананняў, — заўважыў кітайскі госць, — і з вышыні сённяшняга часу хіба ж не цікава зазірнуць у іх творы, шукаючы падабенства, аднолькавыя сімвалы?.. Мне прыемна ўсведамляць, што шырыцца прастора кітайскага мастацкага слова ў Беларусі».

Вёў вечарыну лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь, вядомы паэт і перакладчык Мікола Мятліцкі. Яго досвед у беларуска-кітайскіх мастацкіх стасунках выкліканы яшчэ і тым, што Мікалай Міхайлавіч падрыхтаваў і выдаў аўтарскую кнігу перакладаў «Пад крыламі Дракона. Сто паэтаў Кітая». Пра любоў да Кітая, пра ўласныя паездкі ў Паднябесную, пра знаёмства з перакладчыкам Гао Манам распавёў паэт, празаік, публіцыст і перакладчык Навум Гальпяровіч. Дырэктар — галоўны рэдактар Выдавецкага дома «Звязда» Алесь Карлюкевіч расказаў пра выдадзеныя ў «Звяздзе» кнігі кітайскіх паэтаў Ван Вэя, Лі Бо, Ду Фу, Ай Ціна, пра тое, што ў серыі «Светлыя знакі. Паэты Кітая» падрыхтаваны новы зборнік. На гэты раз — вершаў Лі Хэ. У значнай ступені праект рэалізоўваецца дзякуючы руплівасці перакладчыцы Алены Раманоўскай. У кнізе — і яе пераклады, і пераклады іншых творцаў, зробленыя дзякуючы падрадкоўнікам, якія падрыхтавала з мовы арыгінала Алена Раманоўская.

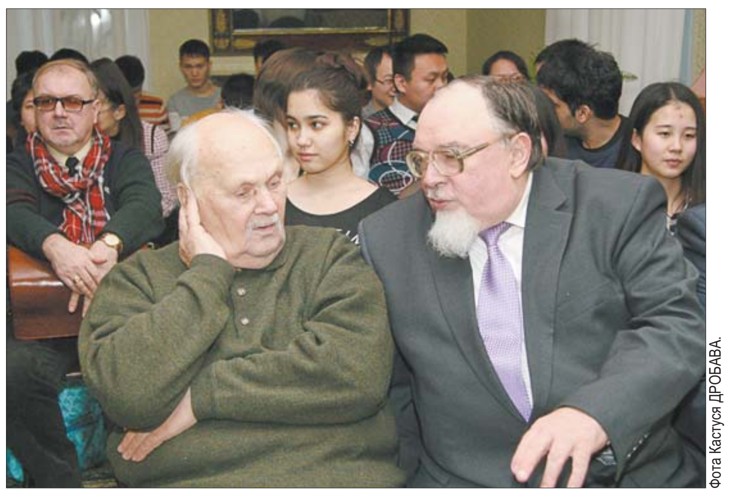

Фота Кастуся ДРОБАВА.

Сяргей ШЫЧКО

НА ПРЫПЫНКУ З КОЛАСАМ І БАГДАНОВІЧАМ

У пінскім рэкламным агенцтве «Аранжавы дэльфін», якое займаецца афармленнем прыпынкаў, вырашылі зрабіць адзін з іх у цэнтры горада цалкам... культурным.

У павільёне пад назвай «Плошча Кірава» з'явіліся плакаты з партрэтамі Івана Шамякіна, Максіма Багдановіча і Уладзіміра Мулявіна. Побач — стэнд з выявай гарадской канцэртнай залы. Пад кожным з партрэтаў змешчаны біяграфічныя даведкі дзеяча культуры. Сацыяльная рэклама такім чынам прадэманстравала асветніцкі характар. Яшчэ раней новы дызайн атрымаў прыпынак па вуліцы Цэнтральнай. Галерэя славутых дзеячаў нашай культуры пастаянна папаўняецца. Нядаўна на вуліцы Кірава з'явіліся партрэты тых, чые юбілеі адзначаюцца ў 2016 годзе, — Івана Мележа, Кандрата Крапівы, Алаізы Пашкевіч (Цёткі). Гэты год юбілейны і для Боны Сфорцы, якая атрымала Пінск у дар ад мужа караля Жыгімонта І. Аўтары ноу-хау нагадалі пінчукам і пра эпоху каралевы.

— Сацыяльная рэклама, прысвечаная Году культуры, неўзабаве з'явіцца яшчэ на 30 прыпынках і іншых пляцоўках горада, — паведаміў **намеснік начальніка аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Пінскага гарвыканкама Анатоль ЛІПКО.**

Святлана ЯСКЕВІЧ. *yackevich@zviazda.by*

■ Да ўвагі

НЕ КЛАДЗІЦЕ ГРОШЫ Ў ДАКУМЕНТЫ

Ужо ў гэтым годзе на ўчастку адказнасці Брэсцкай памежнай групы 12 чалавек абвінавачаныя ў тым, што здавалі на праверку дакументы з укладзенымі купюрамі.

Такія інцыдэнты здараліся на пунктах пропуску «Брэст» і «Дамачава». Ва ўсіх выпадках грамадзяне тлумачылі, што грошы забыліся ў пашпартах выпадкова. Але цяпер гэта разглядаецца як падбухторванне да парушэння парадку праходжання памежнага кантролю. Так што не забывайцеся ў дакументах грошы! Бо, напрыклад, 9 з 12 грамадзян суседняй краіны ў якасці пакарання атрымалі дэпартацыю і забарону на ўезд да нас на тэрмін ад аднаго да пяці гадоў.

Святлана ЯСКЕВІЧ. *yackevich@zviazda.by*

РАШЭННЕ КАНСТЫТУЦЫЙНАГА СУДА

АБ СТАНЕ КАНСТЫТУЦЫЙНАЙ ЗАКОННАСЦІ

Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь у складзе старшынствуючага — Старшыні Канстытуцыйнага Суда Міклашэвіча П.П., намесніка Старшыні Сяргеевай В.Г., суддзяў Бойка Т.С., Варановіча Т.В., Данілюка С.Я., Ізоткі У.П., Карповіч Н.А., Козыравай Л.Р., Падгрушы В.В., Рабцава Л.М., Цікавенкі А.Г., Чыгрынава С.П., разгледзеўшы ў судовым пасяджэнні пытанне аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь у 2015 годзе,

кіруючыся артыкуламі 22 і 24 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб судаўладкаванні і статусе суддзяў, артыкуламі 12, 74, 79, 84, 161—163 Закона Рэспублікі Беларусь «О конституционном судопроизводстве»,

ВЫРАШЫЎ:

1. Прыняць Пасланне Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь і палатам Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь «Аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь у 2015 годзе» (дадаецца).

2. Апублікаваць Пасланне Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь і палатам Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь «Аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь у 2015 годзе» ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі.

Старшынствуючы — Старшыня Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь П.П. МІКЛАШЭВІЧ.

№ Р-1028/2016

**Прэзідэнту
Рэспублікі Беларусь**

**Палаце прадстаўнікоў
Нацыянальнага сходу
Рэспублікі Беларусь**

**Савету Рэспублікі
Нацыянальнага сходу
Рэспублікі Беларусь**

Найважнейшай юрыдычнай формай выяўлення грамадскай згоды, адзінства народа выступае Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, якая ўстанаўлівае асновы канстытуцыйнага ладу, фундаментальныя прынцыпы арганізацыі і функцыянавання беларускага грамадства і дзяржавы.

Рэалізуючы канстытуцыйныя палажэнні аб народным і дзяржаўным суверэнітэце, беларускі народ як адзіная крыніца дзяржаўнай улады і носьбіт суверэнітэту ў Рэспубліцы Беларусь на мінулых выбарах дэмакратычным шляхам выбраў Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь А.Р. Лукашэнку, пацвердзіў сваё імкненне захаваць дасягнутую грамадскую згоду і стабільнасць, забяспечваць паслядоўнае і дынамічнае развіццё грамадства і дзяржавы на канстытуцыйнай аснове.

Канстытуцыя з'яўляецца асновай прававой сістэмы, яе нормы, якія валодаюць устаноўчым характарам і непасрэдным дзеяннем, развіваюцца па сутнасці і атрымліваюць рэальнае ўвасабленне ў заканадаўстве і правапрымяненні.

Дзейнасць Канстытуцыйнага Суда як органа канстытуцыйнага кантролю ў мінулым годзе была накіравана на абарону канстытуцыйнага ладу, гарантаваных Канстытуцыяй правоў і свабод чалавека і грамадзяніна, забеспячэнне вяршэнства Канстытуцыі, зацвярджэнне канстытуцыйнай законнасці ў нарматворчасці і правапрымяненні.

I

Ажыццяўленне Канстытуцыйным Судом на падставе Канстытуцыі, Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб судаўладкаванні і статусе суддзяў і Закона Рэспублікі Беларусь «О конституционном судопроизводстве» паўнамоцтваў па правядзенні абавязковага папярэдняга кантролю канстытуцыйнасці законаў, прынятых Нацыянальным сходам Рэспублікі Беларусь, з'яўляецца найважнейшым спосабам абароны Канстытуцыі юрыдычнымі сродкамі, які падразумявае выяўленне неканстытуцыйных норм і спыненне іх дзеяння, устараненне прабелаў канстытуцыйна-прававога рэгулявання.

Канстытуцыйны Суд у 2015 годзе ў парадку ажыццяўлення абавязковага папярэдняга кантролю праверыў канстытуцыйнасць 50 законаў, прынятых Парламентам. Пры праверцы канстытуцыйнасці законаў Канстытуцыйны Суд зыходзіў з вяршэнства Канстытуцыі і неабходнасці абароны асноў канстытуцыйнага ладу, накіраванасці заканадаўчых механізмаў на павышэнне ўзроўню забяспечанасці і бяспекі прававога рэгулявання рэалізацыі і гарантый абароны правоў і свабод чалавека як найвышэйшай каштоўнасці і мэты грамадства і дзяржавы.

1. У рашэннях, прынятых па выніках ацэнкі канстытуцыйнасці законаў, Канстытуцыйны Суд фармуляваў прававыя пазіцыі, у якіх канстатаваў ажыццяўленне канстытуцыяналізацыі грамадскіх адносін у розных сферах, замацаванне ў законах механізмаў рэалізацыі канстытуцыйных прынцыпаў і норм.

1.1. Згодна з Канстытуцыяй прадстаўнічым і заканадаўчым органам Рэспублікі Беларусь з'яўляецца Парламент — Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь, які выступае прадстаўнічай формай рэалізацыі народаўладдзя. Ажыццяўляючы канстытуцыйныя паўнамоцтвы па заканадаўчым рэгуляванні найважнейшых грамадскіх адносін, Нацыянальны сход стварае прававую базу для развіцця ўсіх сфер жыццядзейнасці грамадства і дзяржавы. Заканатворчую работу па падрыхтоўцы і прыняцці законаў Парламент ажыццяўляе ў рамках Канстытуцыі і Закона Рэспублікі Беларусь «О Национальном собрании Республики Беларусь».

У рашэнні ад 25 мая 2015 г. «О соответствии Конституции Республики Беларусь Закона Республики Беларусь «О внесении изменений и дополнений в Закон Республики Беларусь «О Национальном собрании Республики Беларусь» Канстытуцыйны Суд указаў, што мэтам рэалізацыі канстытуцыйна-прававога статусу Нацыянальнага сходу адпавядаюць змяненні і дапаўненні, якія ўносяцца ў Закон «О Национальном собрании Республики Беларусь», звязаныя з падрыхтоўкай і прыняццем законаў. Так, удакладняецца парадак разгляду палатамі Нацыянальнага сходу закона, вернутага Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь з пярэчаннямі. Пры гэтым апрача рашэння аб дапрацоўцы праекта закона з улікам пярэчанняў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, якое можа быць прынята Палатай прадстаўнікоў, замацоўваецца магчымасць прыняцця рашэння аб адхіленні праекта закона, калі такая прапанова ўносілася.

Канстытуцыйны Суд адзначыў, што гэтае ўдакладненне садзейнічае рэалізацыі функцыі Парламента ў сістэме раздзялення ўлад — прыняцце законаў, якія забяспечваюць належнае прававое рэгуляванне найбольш важных грамадскіх адносін, што адказваюць патрэбнасцям грамадства і дзяржавы, а таксама развіццю механізмаў і форм узаемадзеяння Парламента з іншымі ўдзельнікамі заканадаўчага працэсу. Указаныя нормы Закона адпавядаюць таксама канстытуцыйным прынцыпам вяршэнства права і заснаванаму на ім прынцыпу прававой вызначанасці, паколькі канкрэтызуюць магчымыя прававыя вынікі непадпісання закона Прэзідэнтам, замацоўваюць паўнамоцтвы Палаты прадстаўнікоў па вызначэнні такіх вынікаў у дачыненні да законапраекта, дапрацоўка якога прызнана немэтазгоднай.

Ажыццяўляючы праверку канстытуцыйнасці Закона Рэспублікі Беларусь «О внесении изменений и дополнений в Закон Республики Беларусь «Об утверждении Основных направлений внутренней и внешней политики Республики Беларусь», у рашэнні ад 27 мая 2015 г. Канстытуцыйны Суд звярнуў увагу на тое, што да асноўных напрамкаў у сферы міжнароднай бяспекі адносіцца процідзеянне незаконнаму распаўсюджванню зброі масавага паражэння, сродкаў яе дастаўкі, тэхналогій стварэння зброі масавага паражэння і сродкаў яе дастаўкі, а таксама ажыццяўленне экспартнага кантролю.

Канстытуцыйным Судом адзначана, што пры ажыццяўленні ўнутранай і знешняй палітыкі ў сферы бяспекі Рэспубліка Беларусь будзе процідзейнічаць і незаконнаму распаўсюджванню тэхналогій стварэння зброі масавага паражэння і сродкаў яе дастаўкі, што накіравана на недапушчэнне незаконнай вытворчасці ў замежных дзяржавах комплексаў узбраенняў вялікай паражаючай здольнасці. Указаныя палажэнні Закона «Об утверждении Основных направлений внутренней и внешней политики Республики Беларусь» адпавядаюць частцы першай артыкула 18 Канстытуцыі, якая ўстанаўлівае, што Рэспубліка Беларусь у сваёй знешняй палітыцы зыходзіць у тым ліку з прынцыпаў непрымянення сілы або пагрозы сілай, мірнага ўрэгулявання спрэчак, а таксама адказваюць такой мэце Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, як падтрыманне міжнароднага міру і бяспекі (пункт 1 артыкула 1 Статута ААН).

Пры праверцы канстытуцыйнасці Закона Рэспублікі Беларусь «О внесении изменений и дополнений в Закон Республики Беларусь «О гражданстве Республики Беларусь» Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 16 снежня 2015 г. указаў, што грамадзянства — канстытуцыйна-прававы інстытут, які ўяўляе сабой канстытуцыйна-прававое рэгуляванне асобай палітыка-прававой сувязі грамадзяніна і Рэспублікі Беларусь, што абумоўлівае аб'ём узаемных правоў і абавязкаў, сукупнасць якіх складае палітыка-прававы статус грамадзяніна. Грамадзянства мае экстэрытарыяльны, устойлівы і свабодны характар, пры гэтым дзяржава гарантуе грамадзяніну абарону і заступніцтва як на тэрыторыі Беларусі, так і за яе межамі, а грамадзянін не можа быць пазбаўлены грамадзянства Рэспублікі Беларусь або права змяніць грамадзянства.

Ацэньваючы канстытуцыйнасць парадку і ўмоў набыцця грамадзянства Рэспублікі Беларусь, якія прадугледжваюцца правяраемым Законам, Канстытуцыйны Суд у рашэнні выклаў прававую пазіцыю, згодна з якой, зыходзячы з вяршэнства Канстытуцыі, суверэннае права Рэспублікі Беларусь ажыццяўляць прававое рэгуляванне адносін, звязаных з грамадзянствам, падразумявае магчымасць меркавання заканадаўца пры ўстанаўленні прынцыпаў, падстаў, умоў, парадку набыцця і спынення грамадзянства Рэспублікі Беларусь. Пры гэтым вызначальным для развіцця інстытута грамадзянства з'яўляецца канстытуцыйны прынцып вяршэнства права, які падразумявае, што прававое рэгуляванне ў гэтай сферы павінна грунтавацца на палажэннях Канстытуцыі і ўзгадняцца з агульнапрызнанымі прынцыпамі міжнароднага права і міжнароднымі абавязацельствамі Рэспублікі Беларусь.

1.2. Канстытуцыя абвяшчае Рэспубліку Беларусь сацыяльнай прававой дзяржавай, палітыка якой накіравана на стварэнне ўмоў для свабоднага і годнага развіцця асобы, забеспячэння годнага ўзроўню жыцця (частка першая артыкула 1, частка другая артыкула 2, частка другая артыкула 21). Сацыяльная дзяржава, з аднаго боку, забяспечвае рост дабрабыту грамадзян, паляпшэнне іх жыцця, задавальненне матэрыяльных і духоўных патрэбнасцей, а з другога — садзейнічае развіццю эканамічнай актыўнасці грамадзян, пераадоленню ўтрыманскіх настрояў у сацыяльнай сферы.

У шэрагу рашэнняў, вынесеных у парадку ажыццяўлення абавязковага папярэдняга кантролю канстытуцыйнасці законаў, Канстытуцыйны Суд фармуляваў прававыя пазіцыі, накіраваныя на раскрыццё ў законах сутнасці прынцыпу сацыяльнай дзяржавы.

Правяраючы канстытуцыйнасць Закона Рэспублікі Беларусь «О республиканском бюджете на 2016 год», Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 24 снежня 2015 г. адзначыў сацыяльную накіраванасць гэтага Закона ў частцы фінансавання расходаў на ахову здароўя, фізічную культуру і спорт, адукацыю, сацыяльную абарону сямей з дзецьмі, пенсіённае забеспячэнне, маладзёжную палітыку, дапамогу ў забеспячэнні жыллём і вырашэнне іншых пытанняў у галіне сацыяльнай палітыкі, што грунтуецца на нормах артыкулаў 32, 47 і 48 Канстытуцыі і адпавядае частцы першай артыкула 1 Канстытуцыі, згодна з якой Рэспубліка Беларусь з'яўляецца сацыяльнай дзяржавай.

Пры ацэнцы канстытуцыйнасці норм Закона Рэспублікі Беларусь «О бюджете государственного внебюджетного фонда социальной защиты населения Республики Беларусь на 2016 год» Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 24 снежня 2015 г. указаў, што вызначэнне названым Законам крыніц фарміравання даходаў бюджэту дзяржаўнага пазабюджэтнага фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Рэспублікі Беларусь на 2016 год, іх аб'ёму і напрамкаў выкарыстання сродкаў фонду мае на мэце забеспячэнне сацыяльнай абароны катэгорый насельніцтва, якія ў ёй адчуваюць патрэбу, і павышэнне эфектыўнасці дзяржаўнай палітыкі ў сацыяльнай сферы, адраснасці мер па сацыяльнай абароне насельніцтва, дасягненне балансу інтарэсаў асобы, грамадства і дзяржавы.

1.3. У некаторых рашэннях Канстытуцыйны Суд выклаў прававыя пазіцыі, накіраваныя на выяўленне канстытуцыйна-прававога сэнсу палажэнняў разгледжаных законаў з пункту гледжання рэалізацыі канстытуцыйных норм, якія вызначаюць, што Рэспубліка Беларусь з'яўляецца прававой дзяржавай, валодае вяршэнствам і паўнатой улады на сваёй тэрыторыі, самастойна ажыццяўляе ўнутраную і знешнюю палітыку, абараняе сваю незалежнасць і тэрытарыяльную цэласнасць, канстытуцыйны лад, забяспечвае законнасць і правапарадак.

Правяраючы канстытуцыйнасць Закона Рэспублікі Беларусь «О борьбе с коррупцией», Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 8 ліпеня 2015 г. прызнаў гэты Закон адпавядаючым Канстытуцыі. Пры гэтым адзначана, што адной з прававых асноў дзяржаўнай палітыкі ў сферы барацьбы з карупцыяй, разам з ускладаннем дадзенага абавязку на дзяржаўныя органы — органы пракуратуры, унутраных спраў і дзяржаўнай бяспекі, з'яўляецца грамадскі кантроль за дзейнасцю па барацьбе з карупцыяй. З гэтай мэтай у Законе «О борьбе с коррупцией» устанаўліваецца, што грамадскі кантроль у сферы барацьбы з карупцыяй ажыццяўляецца грамадзянамі Рэспублікі Беларусь, арганізацыямі, у тым ліку грамадскімі аб'яднаннямі, у парадку, вызначаным заканадаўчымі актамі, пастановамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь; іх дзейнасць, звязаная з указаным грамадскім кантролем, можа ажыццяўляцца шляхам удзелу ў распрацоўцы і ўсенародным (грамадскім) абмеркаванні праектаў нарматыўных прававых актаў у сферы барацьбы з карупцыяй, у дзейнасці створаных у дзяржаўных органах і арганізацыях камісій па процідзеянні карупцыі, а таксама ў іншых формах, прадугледжаных заканадаўчымі актамі.

Нароўні з названымі формамі дзейнасць прадстаўнікоў грамадскіх аб'яднанняў, звязаная з грамадскім кантролем у сферы барацьбы з карупцыяй, можа ажыццяўляцца ў такіх формах, як правядзенне грамадскай экспертызы праектаў нарматыўных прававых актаў у сферы барацьбы з карупцыяй і накіраванне адпаведных заключэнняў у дзяржаўныя органы, якія ажыццяўляюць барацьбу з карупцыяй; удзел у пасяджэннях калегій дзяржаўных органаў, якія ажыццяўляюць барацьбу з карупцыяй, каардынацыйных нарад па барацьбе са злачыннасцю і карупцыяй з правам дарадчага голасу; работа па падрыхтоўцы праектаў нарматыўных прававых актаў, рашэнняў органаў выканаўчай улады і іншых дакументаў, што закранаюць правы і законныя інтарэсы грамадзян і арганізацый; удзел у правядзенні сацыялагічных апытанняў аб процідзеянні карупцыі.

Канстытуцыйны Суд ацаніў палажэнні названага Закона, якія прадугледжваюць прыцягненне грамадзян і арганізацый да ўдзелу ў вырашэнні дзяржаўных задач, з аднаго боку, як адну з дзейсных мер кансалідацыі ўсяго грамадства на ўзмацненне барацьбы з карупцыяй, а з другога — як меру, што спрыяе ўмацаванню даверу грамадзян да дзяржавы.

Атрыманне аб'ектыўнай своечасовай інфармацыі аб стане навакольнага асяроддзя з'яўляецца важнай умовай рэалізацыі грамадзянамі замацаванага часткай другой артыкула 37 Канстытуцыі права на непасрэдны ўдзел у кіраванні справамі грамадства і дзяржавы, якое забяспечваецца правядзеннем рэферэндумаў, абмеркаваннем праектаў законаў і пытанняў рэспубліканскага і мясцовага значэння, іншымі вызначанымі законам спосабамі.

Правяраючы на адпаведнасць Канстытуцыі Закон Рэспублікі Беларусь «О внесении изменений и дополнений в Закон Республики Беларусь «О животном мире», у рашэнні ад 16 снежня 2015 г. Канстытуцыйны Суд падкрэсліў, што на развіццё гэтага канстытуцыйнага палажэння накіраваны пункт 1 артыкула 13 Закона «О животном мире», які прадугледжвае, што грамадзяне маюць права ўдзельнічаць у вырашэнні пытанняў, звязаных з аховай і выкарыстаннем жывёльнага свету, праз рэферэндумы, сходы і іншыя формы прамога ўдзелу ў дзяржаўных і грамадскіх справах у адпаведнасці з заканадаўствам; упаўнаважаныя дзяржаўныя органы садзейнічаюць у адпаведнасці з заканадаўствам удзелу грамадзян у вырашэнні ўказаных пытанняў.

Канстытуцыйны Суд канстатуе станоўчую тэндэнцыю росту колькасці законаў, у якіх атрымлівае развіццё і больш поўную рэалізацыю права грамадзян на ўдзел у вырашэнні дзяржаўных спраў як непасрэдна, так і праз сваіх прадстаўнікоў.

1.4. Эканамічная аснова канстытуцыйнага ладу вызначана ў прынцыпах і нормах Канстытуцыі аб наданні дзяржавай усім роўных правоў для ажыццяўлення гаспадарчай і іншай дзейнасці, акрамя забароненай законам, гарантый роўнай абароны і роўных умоў для развіцця ўсіх форм уласнасці, роўных магчымасцей свабоднага выкарыстання здольнасцей і маёмасці для прадпрымальніцкай і іншай не забароненай законам эканамічнай дзейнасці; аб рэгуляванні эканамічнай дзейнасці ў інтарэсах чалавека і грамадства; аб забеспячэнні накіравання і каардынацыі дзяржаўнай і прыватнай эканамічнай дзейнасці ў сацыяльных мэтах.

Пры ажыццяўленні абавязковага папярэдняга кантролю канстытуцыйнасці законаў у шэрагу рашэнняў Канстытуцыйны Суд адзначаў, што прынятыя законы накіраваны на павышэнне ўзроўню прававой забяспечанасці ў эканамічнай сферы.

У рашэнні ад 30 чэрвеня 2015 г. «О соответствии Конституции Республики Беларусь Закона Республики Беларусь «О внесении изменений и дополнений в Закон Республики Беларусь «О товарных биржах» Канстытуцыйны Суд указаў, што ў мэтах выключэння дзеянняў удзельнікаў біржавога гандлю па штучным завышэнні або заніжэнні цэн на біржавыя тавары (маніпуліраванне цэнамі) Законам «О товарных биржах» вызначаюцца ўмовы цэнаўтварэння ў біржавым гандлі, згодна з якімі адначасовае выстаўленне адным і тым жа ўдзельнікам біржавога гандлю заявак на рэалізацыю і набыццё біржавога тавару па цэнах, якія маюць істотнае адхіленне ад бягучых рыначных цэн на аналагічныя біржавыя тавары, з'яўляецца маніпуліраваннем цэнамі, што цягне прымяненне таварнай біржай мер, прадугледжаных правіламі біржавога гандлю. Гэтае прававое рэгуляванне адпавядае палажэнням артыкула 13 Канстытуцыі, мае на мэце недапушчэнне завышэння або заніжэння цэн на біржавыя тавары ўдзельнікамі біржавога гандлю, развіццё спрыяльнага канкурэнтнага асяроддзя на таварных рынках, абарону правоў і законных інтарэсаў асоб, якія займаюцца прадпрымальніцкай дзейнасцю.

У гэтым жа рашэнні Канстытуцыйным Судом выказана пазіцыя аб тым, што ўстанаўленне магчымасці ўдзелу замежных і міжнародных юрыдычных асоб (арганізацый, якія не з'яўляюцца юрыдычнымі асобамі) у біржавых таргах у якасці біржавых брокераў, нароўні з юрыдычнымі асобамі Рэспублікі Беларусь і індывідуальнымі прадпрымальнікамі, зарэгістраванымі ў Рэспубліцы Беларусь, накіравана на ўстараненне бар'ераў і абмежаванняў узаемнага доступу суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці на рынкі дзяржаў — членаў Еўразійскага эканамічнага саюза і тым самым на рэалізацыю імі права на свабоднае выкарыстанне сваіх здольнасцей і маёмасці для прадпрымальніцкай і іншай не забароненай законам эканамічнай дзейнасці.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што прыняцце названага Закона, а таксама рост колькасці нарматыўных прававых актаў, якія рэгулююць розныя аспекты гандлю, уключаючы біржавы, сведчаць аб неабходнасці комплекснай распрацоўкі такой падгаліны грамадзянскага права, як гандлёвае права, ва ўмовах глабалізацыі эканомікі і эканамічнай інтэграцыі на еўразійскай прасторы.

У рашэнні ад 7 ліпеня 2015 г. Канстытуцыйны Суд звярнуў увагу на тое, што Закон Рэспублікі Беларусь «О хозяйственных обществах» дапаўняецца нормай, згодна з якой палажэнні гэтага Закона, што рэгламентуюць прававое палажэнне, парадак стварэння, дзейнасці, рэарганізацыі і ліквідацыі гаспадарчых таварыстваў, распаўсюджваюцца на гаспадарчыя таварыствы, якія складаюцца з аднаго ўдзельніка, калі іншае не прадугледжана гэтым Законам і іншымі заканадаўчымі актамі. Адначасова ўстанаўліваецца, што гаспадарчае таварыства можа быць заснавана адной асобай або складацца з аднаго ўдзельніка, у тым ліку пры стварэнні ў выніку рэарганізацыі юрыдычнай асобы.

Пры ацэнцы канстытуцыйнасці дапаўненняў, якія ўносяцца ў названы Закон, Канстытуцыйны Суд адзначыў, што такое прававое рэгуляванне грунтуецца на канстытуцыйных палажэннях аб гарантаванасці ўсім роўных магчымасцей свабоднага выкарыстання здольнасцей і маёмасці для прадпрымальніцкай і іншай не забароненай законам эканамічнай дзейнасці і аб ажыццяўленні рэгулявання эканамічнай дзейнасці ў інтарэсах чалавека і грамадства. Замацаванне магчымасці функцыянавання гаспадарчых таварыстваў з адным удзельнікам накіравана на стварэнне больш спрыяльных умоў для ажыццяўлення прадпрымальніцкай дзейнасці, дасягненне мэт канстытуцыйнай эканомікі, забеспячэнне балансу інтарэсаў гаспадарчага таварыства і яго заснавальніка (удзельніка), дзяржавы, а таксама абарону гэтых інтарэсаў.

Правяраючы канстытуцыйнасць Закона Рэспублікі Беларусь «О государственно-частном партнерстве», Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 24 снежня 2015 г. адзначыў накіраванасць гэтага Закона на далейшае развіццё канстытуцыйных палажэнняў аб наданні дзяржавай усім роўных правоў для ажыццяўлення гаспадарчай і іншай дзейнасці, а таксама аб гарантаванні роўных магчымасцей свабоднага выкарыстання здольнасцей і маёмасці для прадпрымальніцкай дзейнасці шляхам заканадаўчага замацавання механізма дзяржаўна-прыватнага партнёрства, які ўстанаўлівае дадатковыя формы і парадак ажыццяўлення адпаведных відаў дзейнасці і прыцягнення інвестыцый у эканоміку краіны з мэтай стварэння ўмоў для забеспячэння ўстойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця і нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь.

Ацэнка канстытуцыйнасці законаў эканамічнага зместу ў парадку ажыццяўлення абавязковага папярэдняга кантролю законаў сведчыць, што ў Рэспубліцы Беларусь ідзе працэс стварэння ўмоў і механізмаў прававой забяспечанасці і бяспекі канстытуцыйнай эканомікі як найважнейшага складніка прававой сацыяльнай дзяржавы.

1.5. Прававая дзяржава характарызуецца самастойнай і незалежнай судовай уладай, якая эфектыўна забяспечвае абарону правоў і свабод грамадзян, правоў і законных інтарэсаў юрыдычных асоб.

Функцыянаванне судовай сістэмы накіравана на абарону непахіснасці канстытуцыйнага ладу, ахову правапарадку, маёмасных і немаёмасных правоў, законных інтарэсаў грамадзян і юрыдычных асоб, а таксама гарантаванне свабоды эканамічнай дзейнасці.

Раскрываючы ў сваіх рашэннях канстытуцыйны змест права на судовую абарону, Канстытуцыйны Суд зыходзіць з норм Канстытуцыі, у адпаведнасці з якімі чалавек, яго правы, свабоды і гарантыі іх рэалізацыі з'яўляюцца найвышэйшай каштоўнасцю і мэтай грамадства і дзяржавы; кожнаму гарантуецца абарона яго правоў і свабод кампетэнтным, незалежным і непрадузятым судом у вызначаныя законам тэрміны (артыкулы 2 і 60).

Гарантыяй належнага забеспячэння канстытуцыйнага права на судовую абарону выступаюць устаноўленыя ў крымінальным судаводстве працэдуры праверкі судовых рашэнняў судамі вышэйстаячых інстанцый і падставы для адмены або змянення судовых рашэнняў.

На аснове аналізу новай рэдакцыі раздзела X Крымінальна-працэсуальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь (далей — КПК), якая прадугледжвае ўвядзенне ў крымінальны працэс апеляцыйнага вядзення, Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 29 снежня 2015 г. «О соответствии Конституции Республики Беларусь Закона Республики Беларусь «О внесении изменений и дополнений в некоторые кодексы Республики Беларусь» адзначыў, што ў нормах крымінальна-працэсуальнага закона, згодна з якімі прыгавор суда першай інстанцыі, што не ўступіў у законную сілу, маюць права абскардзіць у апеляцыйным парадку ўсе асобы, чые правы і законныя інтарэсы парушаны пастаноўленым па крымінальнай справе судовым рашэннем, і ў той частцы, у якой прыгавор закранае іх інтарэсы, рэалізуецца заснаваны на частцы трэцяй артыкула 115 Канстытуцыі прынцып свабоды абскарджання рашэнняў, прыгавораў і іншых судовых пастаноў.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што ўвядзенне ў крымінальны працэс стадыі перагляду прыгавораў, якія не ўступілі ў законную сілу, вызначэнняў, пастаноў у апеляцыйным парадку накіравана на гарантаванне законнасці, абгрунтаванасці і справядлівасці судовых пастаноў па крымінальных справах, забеспячэнне празрыстасці судовых працэдур, фарміраванне аднастайнай судовай практыкі, павышэнне аператыўнасці і эканамічнасці судовай дзейнасці.

Пры праверцы канстытуцыйнасці Закона Рэспублікі Беларусь «Об оперативно-розыскной деятельности» Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 8 ліпеня 2015 г. адзначыў, што названым Законам замацоўваецца права грамадзян, у дачыненні да якіх праводзяцца або праводзіліся аператыўна-вышуковыя мерапрыемствы, грамадзян, прыцягнутых органамі, якія ажыццяўляюць аператыўна-вышуковую дзейнасць, да падрыхтоўкі правядзення аператыўна-вышуковых мерапрыемстваў і (або) удзелу ў іх, а таксама арганізацый у сувязі з ажыццяўленнем аператыўна-вышуковай дзейнасці абскардзіць дзеянні органаў, якія ажыццяўляюць аператыўна-вышуковую дзейнасць, у вышэйстаячыя органы, якія ажыццяўляюць аператыўна-вышуковую дзейнасць, пракурору або ў суд у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі. Гэта азначае, што любая асоба, якая лічыць, што пры правядзенні аператыўна-вышуковых мерапрыемстваў парушаны або абмежаваны яе правы, свабоды і законныя інтарэсы, можа выбраць па сваім меркаванні спосаб іх юрыдычнай абароны.

Па меркаванні Канстытуцыйнага Суда, расшырэнне заканадаўцам сферы судовага абскарджання грамадзянамі дзеянняў розных дзяржаўных органаў аб'ектыўна абумоўлівае неабходнасць паглыблення спецыялізацыі ў судовай сістэме шляхам вылучэння адміністрацыйнага судаводства ў якасці асобнага складніка судаводства.

У рашэнні ад 8 ліпеня 2015 г. «О соответствии Конституции Республики Беларусь Закона Республики Беларусь «О Государственном комитете судебных экспертиз Республики Беларусь» Канстытуцыйны Суд адзначыў, што па сваім змесце Закон накіраваны на ўстанаўленне прававых і арганізацыйных асноў дзейнасці Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь, рэалізацыю адзінай дзяржаўнай палітыкі ў сферы судова-экспертнай дзейнасці з мэтай гарантавання абароны канстытуцыйных правоў, свабод і законных інтарэсаў грамадзян.

Указанае заканадаўчае рэгуляванне, якое прадугледжвае правядзенне судовых экспертыз, экспертыз (даследаванняў) па матэрыялах дзяржаўных органаў, а таксама экспертыз па зваротах грамадзян і юрыдычных асоб, накіравана, з аднаго боку, на забеспячэнне выканання дзяржаўнымі органамі і службовымі асобамі канстытуцыйнага абавязку па прыняцці неабходных мер для ажыццяўлення і абароны правоў і свабод асобы, а з другога — на рэалізацыю канстытуцыйнага прынцыпу ажыццяўлення правасуддзя на аснове спаборнасці і роўнасці бакоў у працэсе.

Такім чынам, у прававых пазіцыях, выпрацаваных на аснове палажэнняў Канстытуцыі і забеспячэння яе вяршэнства, усведамляўся канстытуцыйна-прававы змест норм законаў з улікам неабходнасці дасягнення балансу канстытуцыйных каштоўнасцей і прынцыпаў вяршэнства права, законнасці і прававой вызначанасці.

2. Канстытуцыйныя прынцыпы прававой дзяржавы, заснаваныя на вяршэнстве права, падразумяваюць абавязак дзяржавы прызнаваць, выконваць і абараняць правы і свабоды чалавека і грамадзяніна.

У мэтах абароны канстытуцыйных каштоўнасцей у інтарэсах нацыянальнай бяспекі, грамадскага парадку, абароны маралі, здароўя насельніцтва, правоў і свабод іншых асоб Канстытуцыяй дапускаецца абмежаванне правоў і свабод чалавека і грамадзяніна.

Канстытуцыйны Суд у сваіх рашэннях неаднаразова падкрэсліваў, што прававыя абмежаванні павінны забяспечваць баланс паміж канстытуцыйнымі правамі і свабодамі грамадзян і публічнымі інтарэсамі дзяржавы і грамадства. Любыя абмежаванні канстытуцыйных правоў і свабод павінны быць не толькі юрыдычна дапушчальнымі, сацыяльна апраўданымі, але і справядлівымі, неабходнымі і суразмернымі з канстытуцыйна прызнаваемымі мэтамі такіх абмежаванняў.

Так, ацэньваючы канстытуцыйнасць абмежаванняў, звязаных з ажыццяўленнем банкаўскіх аперацый, Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 27 мая 2015 г. «О соответствии Конституции Республики Беларусь Закона Республики Беларусь «О внесении изменений и дополнений в некоторые законы Республики Беларусь» указаў, што згодна са змяненнем, якое ўносіцца ў Банкаўскі кодэкс Рэспублікі Беларусь, Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь, банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі абмяжоўваюць правядзенне банкаўскіх аперацый у выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь аб прадухіленні легалізацыі даходаў, атрыманых злачынным шляхам, фінансавання тэрарыстычнай дзейнасці і фінансавання распаўсюджвання зброі масавага паражэння.

Пры праверцы канстытуцыйнасці гэтага палажэння Канстытуцыйны Суд пацвердзіў выказаную ім у шэрагу раней прынятых рашэнняў прававую пазіцыю, сутнасць якой заключаецца ў тым, што нормы аб адмове або прыпыненні фінансавай аперацыі ў пэўнай меры абмяжоўваюць канстытуцыйнае права ўласнасці (артыкулы 13 і 44 Канстытуцыі). Разам з тым, зыходзячы са зместу часткі першай артыкула 23 Канстытуцыі, якая дапускае абмежаванне правоў і свабод асобы, ва ўзаемасувязі з палажэннем часткі шостай артыкула 44 Канстытуцыі, якое прадугледжвае, што ажыццяўленне права ўласнасці не павінна супярэчыць грамадскай карысці і бяспецы, ушчамляць правы і абараняемыя законам інтарэсы іншых асоб, Канстытуцыйны Суд зрабіў вывад, што права ўласнасці можа быць абмежавана заканадаўцам у адпаведнасці з агульнаправавым прынцыпам прапарцыянальнасці ў той меры, у якой гэта неабходна для дасягнення канстытуцыйна значных мэт.

Па меркаванні Канстытуцыйнага Суда, адмова ўдзельнікам фінансавай аперацыі ў яе ажыццяўленні, а роўна прыпыненне яе ажыццяўлення ў выпадку адпаведнасці крытэрыям выяўлення і прыкметам падазронай фінансавай аперацыі закранаюць канстытуцыйнае права ўласнасці ўдзельнікаў фінансавай аперацыі, аднак з'яўляюцца правамернымі, паколькі прадугледжаны законам і адпавядаюць патрабаванням суразмернасці і дапушчальнасці. Устанаўліваючы падобныя абмежаванні, заканадавец стварае прававы механізм для прадухілення легалізацыі даходаў, атрыманых злачынным шляхам, фінансавання тэрарыстычнай дзейнасці і фінансавання распаўсюджвання зброі масавага паражэння, што адпавядае інтарэсам нацыянальнай бяспекі, грамадскага парадку, абароны правоў і свабод іншых асоб.

У рашэнні ад 30 чэрвеня 2015 г. «О соответствии Конституции Республики Беларусь Закона Республики Беларусь «О внесении изменений и дополнений в Закон Республики Беларусь «О рекламе» Канстытуцыйны Суд указаў, што ўводзімая гэтым Законам забарона на размяшчэнне (распаўсюджванне) рэкламы алкагольных напояў і тытунёвых вырабаў пад выглядам рэкламы іншага тавару (прадукцыі, работ, паслуг), найменне арганізацыі і імені грамадзяніна цягне абмежаванне правоў адпаведных суб'ектаў рэкламнай дзейнасці.

Разам з тым згодна з часткай першай артыкула 45 Канстытуцыі грамадзянам Рэспублікі Беларусь гарантуецца права на ахову здароўя, уключаючы бясплатнае лячэнне ў дзяржаўных установах аховы здароўя.

Для забеспячэння аховы здароўя грамадзян Законам «О рекламе» вызначаюцца меры, звязаныя з абаронай цяперашняга і будучых пакаленняў ад разбуральных наступстваў для здароўя людзей, а таксама сацыяльных, экалагічных і эканамічных вынікаў спажывання алкаголю, тытуню і ўздзеяння тытунёвага дыму. Канстытуцыйны Суд указаў у рашэнні, што такое прававое рэгуляванне мае на мэце недапушчэнне злоўжыванняў з боку суб'ектаў гаспадарання, якія ажыццяўляюць сваю дзейнасць з таварамі, выявы таварных знакаў якіх падобныя да іншых; размяшчэнне алкагольных і тытунёвых брэндаў у рэкламе іншых тавараў, іншых паслуг; распаўсюджванне сярод насельніцтва інфармацыі, якая якім-небудзь чынам прыцягвае ўвагу да алкагольнай прадукцыі і тытунёвых вырабаў, і накіравана на дасягненне канстытуцыйна значных мэт, звязаных з забеспячэннем здароўя насельніцтва, правоў і свабод іншых асоб; пры гэтым устанаўліваемыя абмежаванні суразмерныя з гэтымі мэтамі і не скажаюць сутнасці канстытуцыйных правоў грамадзян, а таксама гарантый ажыццяўлення прадпрымальніцкай дзейнасці ў галіне рэкламы.

Пры праверцы канстытуцыйнасці норм Лясного кодэкса Рэспублікі Беларусь, які замацоўвае асновы арганізацыі лясной гаспадаркі, Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 18 снежня 2015 г. выклаў прававую пазіцыю зыходзячы з палажэнняў Канстытуцыі аб рэгуляванні дзяржавай эканамічнай дзейнасці ў інтарэсах чалавека і грамадства, аб забеспячэнні накіравання і каардынацыі дзяржаўнай і прыватнай эканамічнай дзейнасці ў сацыяльных мэтах ва ўзаемасувязі з палажэннямі аб паўнамоцтвах Парламента. З аналізу гэтых канстытуцыйных палажэнняў вынікае, што дзяленне лясоў на катэгорыі, умовы і парадак аднясення лясоў да катэгорый, перавод лясоў з адной катэгорыі ў другую, рэжым лесакарыстання ў залежнасці ад катэгорыі лясоў, у тым ліку пры ажыццяўленні эканамічнай дзейнасці, мае права вызначыць заканадавец. Пры гэтым у сілу наяўнай у яго дыскрэцыі заканадавец мае права ўлічыць як доўгатэрміновы характар пераўтварэння, узнаўлення і назапашвання лясных рэсурсаў, неабходнасць іх рацыянальнага выкарыстання, аховы і абароны лесу як састаўной часткі асяроддзя пражывання чалавека, так і іншыя акалічнасці сацыяльнага і эканамічнага характару.

Рэалізуючы паўнамоцтвы па ажыццяўленні абавязковага папярэдняга кантролю канстытуцыйнасці законаў, Канстытуцыйны Суд фармулюе прававыя пазіцыі на аснове выяўленага канстытуцыйна-прававога сэнсу норм законаў, вызначае межы меркавання заканадаўца ў заканатворчым працэсе.

Канстытуцыйны Суд адзначае, што Канстытуцыя надае заканадаўцу дастаткова шырокія дыскрэцыйныя паўнамоцтвы, гэта значыць магчымасць меркавання, «прастору выбару» ў рэгуляванні канкрэтных грамадскіх адносін, вызначэнні асаблівасцей прававога рэгулявання, устанаўленні, змяненні і абмежаванні суб'ектыўных правоў, умоў і механізмаў іх рэалізацыі. Аднак пры рэалізацыі сваіх паўнамоцтваў заканадавец дзейнічае ў межах, вызначаных канстытуцыйнымі прынцыпамі і нормамі, пры гэтым ён павінен улічваць неабходнасць падтрымання балансу і суразмернасці з канстытуцыйна абараняемымі каштоўнасцямі, мэтамі і інтарэсамі, якія знаходзяцца ў адзінстве, і не дапускаць падмены адной каштоўнасці другой або іх прымяншэння.

3. Вяршэнства Канстытуцыі ў дзяржаўным і грамадскім жыцці падразумявае няўхільнае выкананне дзяржавай, усімі яе органамі і службовымі асобамі, а таксама грамадзянамі і арганізацыямі прадпісанняў Канстытуцыі і прынятых у адпаведнасці з ёй актаў заканадаўства, што, у сваю чаргу, стварае неабходныя перадумовы забеспячэння ў дзяржаве належнага ўзроўню канстытуцыйнай законнасці. У шэрагу рашэнняў, вынесеных у парадку ажыццяўлення абавязковага папярэдняга кантролю канстытуцыйнасці законаў, Канстытуцыйны Суд, зыходзячы з прынцыпаў і норм Канстытуцыі, фармуляваў прававыя пазіцыі, накіраваныя на выяўленне канстытуцыйна-прававога сэнсу норм законаў, для недапушчэння неканстытуцыйнай правапрымяняльнай практыкі.

Правяраючы канстытуцыйнасць Закона Рэспублікі Беларусь «О внесении дополнений и изменений в Уголовный кодекс Республики Беларусь по вопросам противодействия незаконному обороту наркотических средств, психотропных веществ, их прекурсоров или аналогов», Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 20 студзеня 2015 г. адзначыў, што з улікам палажэнняў часткі першай артыкула 2, часткі першай артыкула 21 Канстытуцыі маюць патрэбу ў забеспячэнні канстытуцыйныя правы і свабоды непаўналетніх як асобай катэгорыі асоб, якія падлягаюць спецыяльнай ахове і знаходзяцца пад абаронай дзяржавы ў адпаведнасці з часткай першай артыкула 32 Канстытуцыі і нормамі міжнародна-прававых актаў у галіне правасуддзя ў адносінах да непаўналетніх (напрыклад, у сілу пункта «b» артыкула 37 Канвенцыі аб правах дзіцяці якое-небудзь пазбаўленне свабоды дзіцяці неабходна ажыццяўляць у якасці крайняй меры і на мінімальна неабходны тэрмін). У сувязі з гэтым Канстытуцыйны Суд звярнуў увагу правапрымяняльнікаў на тое, што парадак вядзення пры прымяненні крымінальнага закона па справах, звязаных са збытам наркатычных сродкаў, псіхатропных рэчываў, іх прэкурсараў або аналагаў, павінен грунтавацца на прынцыпах справядлівасці і гуманізму з улікам сацыяльных, узроставых і фізіялагічных асаблівасцей гэтай катэгорыі асоб.

У рашэнні ад 16 снежня 2015 г., прынятым у выніку праверкі ў парадку папярэдняга канстытуцыйнага кантролю Закона Рэспублікі Беларусь «О внесении изменений и дополнений в некоторые законы Республики Беларусь», Канстытуцыйны Суд указаў, што ў сувязі з прыняццем новай рэдакцыі артыкула 31 Закона Рэспублікі Беларусь «Об оказании психиатрической помощи» складваецца сітуацыя прававой нявызначанасці з-за адрозненняў у прававым рэгуляванні вызначэння катэгорый спраў, па якіх можа праводзіцца судова-псіхіятрычная экспертыза.

Зыходзячы з таго, што згодна з новай рэдакцыяй часткі першай артыкула 3 Закона «Об оказании психиатрической помощи» Закон Рэспублікі Беларусь «О здравоохранении» уключаны ў лік актаў заканадаўства аб аказанні псіхіятрычнай дапамогі, Канстытуцыйны Суд звярнуў увагу, што ў мэтах забеспячэння аднастайнага разумення і прымянення адпаведных норм названых законаў у далейшым да карэкціроўкі заканадаўчых палажэнняў, улічваючы канстытуцыйна-прававое вытлумачэнне адпаведных палажэнняў правяраемага Закона, правапрымяняльнікам неабходна арыентавацца на норму базавага Закона «О здравоохранении», якая прадугледжвае магчымасць правядзення судова-псіхіятрычных экспертыз не толькі ў выпадках, прадугледжаных гэтым Законам, але і ў іншых выпадках у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, калі ёсць неабходнасць устанаўлення псіхічнага стану асобы, а правядзенне судова-псіхіятрычнай экспертызы адпавядае інтарэсам абароны яго правоў і свабод, іншых канстытуцыйна значных каштоўнасцей.

РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Ў РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ У 2015 ГОДЗЕ

У ходзе праверкі канстытуцыйнасці пункта 1 артыкула 20 і пункта 3 артыкула 39 Закона Рэспублікі Беларусь «О нотариате и нотариальной деятельности», якія рэгламентуюць пытанні працы натарыусаў і яе аплаты, парадку аплаты натарыяльных дзеянняў і паслуг, Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 29 снежня 2015 г. «О соответствии Конституции Республики Беларусь Закона Республики Беларусь «О внесении изменений и дополнений в некоторые законы Республики Беларусь по вопросам нотариальной деятельности» адзначыў, што заканадаўцам прадугледжваецца спагнанне тарыфу як за ўчыненне натарыяльных дзеянняў, так і за аказанне паслуг прававога і тэхнічнага характару. Пры гэтым атрыманне паслуг прававога і тэхнічнага характару для асобы, якая звярнулася да натарыуса, і, адпаведна, выплата тарыфу носяць добраахвотны характар. Іншае вытлумачэнне і прымяненне ўказаных норм Закона «О нотариате и нотариальной деятельности» супярэчыла б канстытуцыйным палажэнням аб прававым характары дзяржавы, гарантаванні дзяржавай правоў і свабод грамадзян, роўнасці ўсіх перад законам, рэалізацыі права кожнага на юрыдычную дапамогу для ажыццяўлення і абароны правоў і свабод (частка першая артыкула 1, частка трэцяя артыкула 21, артыкул 22, частка першая артыкула 62 Канстытуцыі).

Пры вынясенні рашэнняў Канстытуцыйны Суд раскрываў сапраўдны змест канстытуцыйных норм і прынцыпаў, арыентаваў дзяржаўныя органы і службовых асоб кіравацца прынцыпамі справядлівасці, разумнасці і прапарцыянальнасці.

4. Канстытуцыйны Суд у ходзе ацэнкі канстытуцыйнасці законаў, зыходзячы з прынцыпаў і норм, замацаваных у Канстытуцыі, у шэрагу рашэнняў фармуляваў адрасаваныя непасрэдна заканадаўцу прававыя пазіцыі, змест якіх абумоўлены неабходнасцю павышэння ўзроўню забяспечанасці і бяспекі заканадаўчага рэгулявання адпаведных грамадскіх адносін.

Так, правяраючы канстытуцыйнасць Закона Рэспублікі Беларусь «О внесении изменений и дополнений в некоторые законы Республики Беларусь по вопросам совершенствования системы государственных наград», Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 17 красавіка 2015 г. адзначыў, што ў гэтым Законе пры ўстанаўленні забароны на набыццё або збыт дзяржаўных узнагарод Рэспублікі Беларусь, СССР або БССР, крымінальнай і адміністрацыйнай адказнасці за дадзеныя дзеянні не замацоўваецца азначэнне паняцця «збыт». Улічваючы, што на практыцы ў заканадаўчых актах, якія прадугледжваюць парадак прыцягнення да крымінальнай і адміністрацыйнай адказнасці, у пастановах Пленума Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь аб судовай практыцы па крымінальных справах прыводзіцца рознае тлумачэнне паняцця «збыт» у дачыненні да некаторых катэгорый спраў, адсутнасць яго азначэння не ў поўнай меры адпавядае прынцыпу прававой вызначанасці. Дадзены недахоп у мэтах недапушчэння парушэння правоў асобы можа быць устаранёны ў працэсе далейшага ўдасканальвання заканадаўства аб дзяржаўных узнагародах, што дазволіць больш комплексна рэалізаваць прынцып прававой забяспечанасці ў частцы паўнаты і канкрэтнасці рэгулявання грамадскіх адносін ва ўказанай сферы.

Пры праверцы ў парадку абавязковага папярэдняга кантролю канстытуцыйнасці Закона Рэспублікі Беларусь «О внесении изменений и дополнений в некоторые законы Республики Беларусь» Канстытуцыйны Суд у рашэнні ад 16 снежня 2015 г. звярнуў увагу заканадаўца на палажэнні гэтага Закона, якія не адказваюць прынцыпу прававой вызначанасці. Так, новая рэдакцыя артыкула 31 Закона «Об оказании психиатрической помощи» выключае магчымасць правядзення судова-псіхіятрычнай экспертызы ў рамках гаспадарчага працэсу па справах, звязаных з прадпрымальніцкай і іншай гаспадарчай (эканамічнай) дзейнасцю. У той жа час нормы Гаспадарчага працэсуальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь дапускаюць магчымасць назначэння судом судова-псіхіятрычнай экспертызы ў неабходных выпадках пры разглядзе спраў.

Такім чынам, склалася сітуацыя прававой нявызначанасці ў сувязі з адрозненнямі ў заканадаўчым вызначэнні катэгорый спраў, па якіх можа праводзіцца судова-псіхіятрычная экспертыза, і ва ўстанаўленні магчымасці правядзення судова-псіхіятрычнай экспертызы ў іншых выпадках, прадугледжаных заканадаўчымі актамі.

Канстытуцыйны Суд адзначыў, што гаспадарчае судаводства (судаводства па эканамічных справах) у Рэспубліцы Беларусь з'яўляецца самастойным відам судаводства, пры дапамозе якога, разам з іншымі відамі, ажыццяўляецца судовая ўлада (частка трэцяя артыкула 2 Кодэкса аб судаўладкаванні і статусе суддзяў). У адпаведнасці з Гаспадарчым працэсуальным кодэксам суд, які разглядае эканамічныя справы, вырашае гаспадарчыя (эканамічныя) спрэчкі і разглядае іншыя справы з удзелам не толькі юрыдычных асоб, індывідуальных прадпрымальнікаў, але і ў выпадках, прадугледжаных дадзеным Кодэксам і іншымі заканадаўчымі актамі, — службовых асоб і грамадзян (частка другая артыкула 39).

У сувязі з выкладзеным Канстытуцыйны Суд прыйшоў да вываду, што заканадавец з улікам неабходнасці забеспячэння выкарыстання ў гаспадарчым працэсе ўсіх дапушчальных сродкаў даказвання ў мэтах выканання канстытуцыйнага прынцыпу роўнасці ўсіх перад законам і роўнай абароны правоў і законных інтарэсаў павінен належным чынам урэгуляваць адносіны, звязаныя з магчымасцю правядзення судова-псіхіятрычнай экспертызы ва ўсіх відах судаводства, калі па акалічнасцях справы патрабуецца ўстанавіць псіхічны стан асобы.

У рашэнні ад 27 мая 2015 г. «О соответствии Конституции Республики Беларусь Закона Республики Беларусь «Об альтернативной службе» Канстытуцыйны Суд звярнуў увагу на тое, што пры прымяненні нормы дадзенага Закона, згодна з якой рашэнне аб адмове ў замене воінскай службы на альтэрнатыўную службу грамадзянін мае права абскардзіць у абласную (Мінскую гарадскую) прызыўную камісію або ў суд, неабходна мець на ўвазе, што адмова абласной (Мінскай гарадской) прызыўной камісіі ў задавальненні скаргі не пазбаўляе грамадзяніна права на судовую абарону.

Пры гэтым Канстытуцыйны Суд адзначыў, што, разам з замацаваннем права грамадзяніна на абскарджанне, у тым ліку ў суд, рашэння раённай (гарадской) прызыўной камісіі аб адмове ў замене воінскай службы на альтэрнатыўную, заканадаўцу неабходна вызначыць асаблівасці судовага парадку разгляду такіх скарг, абумоўленыя характарам праваадносін, якія рэгулююцца названым Законам.

У ходзе ажыццяўлення абавязковага папярэдняга кантролю канстытуцыйнасці законаў Канстытуцыйны Суд, фармулюючы ў сваіх рашэннях прававыя пазіцыі, інтэрпрэтуе канстытуцыйныя прынцыпы і нормы ў дачыненні да канкрэтных праваадносін шляхам выяўлення канстытуцыйна-прававога сэнсу норм законаў зыходзячы з вяршэнства права.

Выяўленыя ў асобных законах канстытуцыйна-прававыя прабелы, прававая нявызначанасць і калізіі не носяць сістэмнага характару. Канстытуцыйным Судом рэкамендавана заканадаўцу пры ўдасканальванні заканадаўства забяспечваць эфектыўнасць прававога механізма рэалізацыі канстытуцыйных правоў і свабод грамадзян, прадказальнасць і забяспечанасць прававога рэгулявання грамадскіх адносін.

II

Канстытуцыйны Суд у адпаведнасці з часткай чацвёртай артыкула 116 Канстытуцыі і часткай першай артыкула 22 Кодэкса аб судаўладкаванні і статусе суддзяў па прапановах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Палаты прадстаўнікоў, Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь дае заключэнні аб канстытуцыйнасці нарматыўных актаў у парадку ажыццяўлення наступнага канстытуцыйнага кантролю.

У 2015 годзе ўпаўнаважаныя суб'екты з прапановамі аб праверцы канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў у Канстытуцыйны Суд не звярталіся, што сведчыць аб дасягнутым пэўным канстытуцыйна-якасным узроўні нацыянальнага заканадаўства, належным узаемадзеянні органаў усіх галін улады ў заканатворчым працэсе ў мэтах дасягнення балансу публічных і прыватных інтарэсаў, стабільнасці ў грамадстве і дзяржаве.

Разам з тым Канстытуцыйны Суд адзначае, што рэзультатыўнасць канстытуцыйнага кантролю залежыць і ад унясення ўпаўнаважанымі суб'ектамі прапаноў аб праверцы канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў. Пацвярджэнне канстытуцыйнасці нарматыўнага прававога акта або прызнанне такога акта неканстытуцыйным, сфармуляваныя прававыя пазіцыі, адрасаваныя заканадаўцу або правапрымяняльніку, накіраваны перш за ўсё на далейшае ўдасканальванне канстытуцыйна-прававога рэгулявання, аднастайнае разуменне і прымяненне канстытуцыйных палажэнняў у правапрымяняльнай дзейнасці.

У адпаведнасці з часткай чацвёртай артыкула 22 Кодэкса аб судаўладкаванні і статусе суддзяў дзяржаўныя органы, не ўказаныя ў частках першай і трэцяй дадзенага артыкула, іншыя арганізацыі, а таксама грамадзяне, у тым ліку індывідуальныя прадпрымальнікі, звяртаюцца з ініцыятывай аб унясенні прапаноў, разгляд якіх падведамасны Канстытуцыйнаму Суду, да органаў, якія валодаюць правам унясення ў Канстытуцыйны Суд такіх прапаноў.

У 2015 годзе ў Адміністрацыю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Палату прадстаўнікоў і Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу, Савет Міністраў паступіла 59 ініцыятыўных зваротаў. У гэтых зваротах ставіліся пытанні аб неадпаведнасці, па меркаванні заяўнікаў, Канстытуцыі асобных палажэнняў нарматыўных прававых актаў, якія маглі б стаць прадметам іх разгляду ў Канстытуцыйным Судзе.

Канстытуцыйны Суд адзначае, што ў 2014 годзе Палатай прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу на падставе ініцыятыўнага звароту была ўнесена ў Канстытуцыйны Суд прапанова аб праверцы канстытуцыйнасці асобных палажэнняў КПК, якая датычыцца забеспячэння судовай абароны годнасці і гонару грамадзяніна ў выпадку спынення крымінальнай справы па прычыне яго смерці.

Аднак у мінулым годзе зваротаў, заснаваных на ініцыятыўных зваротах, ад упаўнаважаных суб'ектаў у Канстытуцыйны Суд не паступала.

У цяперашні час эфектыўны прававы механізм ініцыіравання канстытуцыйнага кантролю нарматыўных прававых актаў, якія падлягаюць прымяненню судамі агульнай юрысдыкцыі пры разглядзе канкрэтных спраў, не выпрацаваны. У сувязі з гэтым мэтазгодна замацаваць на заканадаўчым узроўні механізм накіравання на падставе ініцыятывы ўдзельнікаў судовага разбору прэюдыцыяльнага запыту аб праверцы канстытуцыйнасці нарматыўнага прававога акта, які падлягае прымяненню пры разглядзе канкрэтнай справы. Папярэджванне негатыўных вынікаў прымянення неканстытуцыйных нарматыўных актаў у судовай практыцы будзе садзейнічаць павышэнню даверу грамадзян да судовай сістэмы, узмацненню гарантый абароны правоў і свабод грамадзян, правоў і законных інтарэсаў арганізацый, умацаванню канстытуцыйнай законнасці.

III

На падставе часткі першай артыкула 116 Канстытуцыі Канстытуцыйным Судом ажыццяўляецца кантроль за канстытуцыйнасцю нарматыўных актаў у дзяржаве. Згодна з абзацам восьмым часткі трэцяй артыкула 22 Кодэкса аб судаўладкаванні і статусе суддзяў да кампетэнцыі Канстытуцыйнага Суда адносіцца прыняцце рашэнняў аб устараненні ў нарматыўных прававых актах прабелаў, выключэнні ў іх калізій і прававой нявызначанасці. Падставай для ўзбуджэння вядзення па такіх справах у адпаведнасці з часткай першай артыкула 158 Закона «О конституционном судопроизводстве» з'яўляюцца паступіўшыя ў Канстытуцыйны Суд звароты дзяржаўных органаў, іншых арганізацый, а таксама грамадзян, у тым ліку індывідуальных прадпрымальнікаў, якія змяшчаюць інфармацыю аб наяўнасці ў нарматыўных прававых актах прабелаў, калізій і прававой нявызначанасці.

У 2015 годзе ў Канстытуцыйны Суд ад грамадзян і юрыдычных асоб паступіў 791 зварот, у тым ліку пісьмовых — 406, электронных — 220, вусных — 165. У зваротах пастаўлена больш за 800 пытанняў прававога характару, у прыватнасці аб праверцы канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў, аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у нарматыўныя прававыя акты, аб устараненні ў нарматыўных прававых актах прабелаў, выключэнні ў іх калізій і прававой нявызначанасці, аб тлумачэнні нарматыўных прававых актаў, аб выкананні і тлумачэнні рашэнняў Канстытуцыйнага Суда і інш.

На падставе зваротаў Канстытуцыйным Судом у 2015 годзе прыняты рашэнні аб неабходнасці ўстаранення заканадаўцам у КПК прабелаў у прававым рэгуляванні: рэалізацыі права грамадзян, якія выступаюць сведкамі ў крымінальным працэсе, на кваліфікаваную юрыдычную дапамогу; узбуджэння крымінальных спраў прыватнага абвінавачання.

1. У рашэнні Канстытуцыйнага Суда ад 2 ліпеня 2015 г. «О праве граждан, выступающих свидетелями в уголовном процессе, на юридическую помощь» адзначана, што адсутнасць у КПК нормы, што замацоўвае абавязак органа, які вядзе крымінальны працэс, дапусціць адваката да ўдзелу ў крымінальным працэсе ў якасці прадстаўніка сведкі, на практыцы не дазваляе ў належнай меры рэалізаваць гарантаванае Канстытуцыяй права на юрыдычную дапамогу пры правядзенні следчых і іншых працэсуальных дзеянняў з удзелам сведкі.

Неабходнасць прадастаўлення сведку такога права абумоўлена і тым, што веданне сваіх асноўных працэсуальных правоў і абавязкаў не толькі мае істотнае значэнне для належнай прававой працэдуры ажыццяўлення крымінальнага працэсу, але і выступае дадатковай гарантыяй выканання як службовай асобай органа, які вядзе крымінальны працэс, так і сведкам заканадаўчых патрабаванняў, парушэнне якіх можа пацягнуць крымінальную адказнасць гэтых удзельнікаў крымінальнага працэсу. Акрамя таго, паказанні сведкі, дадзеныя ў прысутнасці адваката, будуць валодаць большай ступенню дакладнасці і юрыдычнай значнасці для прыняцця законнага і абгрунтаванага рашэння па крымінальнай справе.

Згодна з Канстытуцыяй ніхто не павінен прымушацца даваць паказанні і тлумачэнні супраць самога сябе, членаў сваёй сям'і, блізкіх сваякоў, а доказы, атрыманыя з парушэннем закона, не маюць юрыдычнай сілы (артыкул 27).

Канстытуцыйны прынцып законнасці, канкрэтызаваны ў нормах КПК, азначае, што суд, орган крымінальнага праследавання пры вядзенні па матэрыялах і крымінальнай справе абавязаны дакладна выконваць патрабаванні дадзенага Кодэкса; парушэнне закона пры вядзенні па матэрыялах і крымінальнай справе недапушчальна, цягне ўстаноўленую законам адказнасць і прызнанне рашэнняў не маючымі юрыдычнай сілы (часткі 1 і 2 артыкула 8 КПК), а на сведку, у сваю чаргу, ускладаюцца абавязкі: з'яўляцца па выкліках органа, які вядзе крымінальны працэс; праўдзіва паведаміць усё вядомае па справе і адказаць на пастаўленыя пытанні; не выдаваць звесткі аб абставінах, якія сталі вядомымі яму па справе, калі ён быў папярэджаны аб гэтым органам крымінальнага праследавання або судом; падпарадкоўвацца законным распараджэнням органа, які вядзе крымінальны працэс (частка 4 артыкула 60 КПК).

Незаконныя дзеянні службовай асобы органа, які вядзе крымінальны працэс, а роўна невыкананне сведкам устаноўленых законам працэсуальных абавязкаў утвараюць саставы злачынстваў супраць правасуддзя (артыкулы 394, 401, 402 і 407 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь).

У мэтах забеспячэння прынцыпу вяршэнства права, рэалізацыі канстытуцыйнага права кожнага на юрыдычную дапамогу для ажыццяўлення і абароны правоў і свабод, у тым ліку права карыстацца ў любы момант дапамогай адвакатаў, Канстытуцыйны Суд прызнаў неабходным устараненне заканадаўцам у КПК прабелу ў прававым рэгуляванні рэалізацыі права грамадзян, якія выступаюць сведкамі ў крымінальным працэсе, на кваліфікаваную юрыдычную дапамогу.

Прыняцце дадзенага рашэння абумоўлена таксама неабходнасцю рэалізацыі прынцыпу прававой бяспекі, якая выражаецца ў стане прававой абароненасці грамадзяніна пры наяўнасці прававых гарантый і юрыдычнага забеспячэння рэалізацыі ў поўным аб'ёме прадугледжаных Канстытуцыяй правоў і свабод.

2. У рашэнні Канстытуцыйнага Суда ад 27 лістапада 2015 г. «О правовом регулировании возбуждения уголовных дел частного обвинения» адзначана, што з аналізу заканадаўства, якое рэгулюе пытанні ўзбуджэння крымінальных спраў прыватнага абвінавачання, вынікае, што крымінальныя справы дадзенай катэгорыі ўзбуджаюцца асобай, якая пацярпела ад злачынства, шляхам падачы ў раённы (гарадскі) суд заявы аб учыненні ў адносінах да яе злачынства, а таксама могуць быць узбуджаны пракурорам пры адсутнасці заявы асобы, якая пацярпела ад злачынства, калі ўказаныя ў частцы 2 артыкула 26 КПК злачынствы закранаюць істотныя інтарэсы дзяржавы і грамадства або ўчынены ў адносінах да асобы, якая знаходзіцца ў службовай або іншай залежнасці ад абвінавачанага або па іншых прычынах не здольная самастойна абараняць свае правы і законныя інтарэсы.

У крымінальна-працэсуальным законе адсутнічаюць нормы, якія абавязваюць орган дазнання, начальніка следчага падраздзялення, следчага або пракурора ўзбуджаць крымінальныя справы прыватнага абвінавачання пры адсутнасці звестак аб асобе, якая ўчыніла злачынства, указанае ў частцы 2 артыкула 26 КПК, а таксама нормы, што прадугледжваюць магчымасць узбуджэння крымінальных спраў прыватнага абвінавачання ў выпадку смерці асобы, якая пацярпела ад злачынства, што сведчыць аб наяўнасці прававога прабелу ў заканадаўстве. Дадзеная акалічнасць не дазваляе ў поўнай меры забяспечыць гарантаваную Канстытуцыяй абарону правоў і свабод чалавека і грамадзяніна ад злачынных замахаў.

У мэтах выканання канстытуцыйных прынцыпаў вяршэнства права і законнасці, рэалізацыі канстытуцыйнага права кожнага на судовую абарону Канстытуцыйны Суд прызнаў неабходным устараніць прабел канстытуцыйна-прававога рэгулявання ўзбуджэння крымінальных спраў прыватнага абвінавачання шляхам унясення ў КПК змяненняў і дапаўненняў, што прадугледжваюць абавязак органа крымінальнага праследавання ўзбуджаць крымінальныя справы прыватнага абвінавачання пры адсутнасці звестак аб асобе, якая ўчыніла ўказанае ў частцы 2 артыкула 26 КПК злачынства, а таксама ўзбуджэнне крымінальных спраў прыватнага абвінавачання ў выпадку смерці асобы, якая пацярпела ад злачынства, па заявах яе дарослых блізкіх сваякоў або членаў сям'і.

Такім чынам, рэалізацыя Канстытуцыйным Судом сваіх паўнамоцтваў па ўстараненні ў нарматыўных прававых актах прабелаў, выключэнні ў іх калізій і прававой нявызначанасці, якія маюць канстытуцыйна-прававое значэнне, накіравана на забяспечанасць прававога рэгулявання для эфектыўнай абароны канстытуцыйных правоў і свабод грамадзян, умацаванне канстытуцыйнай законнасці.

IV

Адным з важнейшых паказчыкаў стану канстытуцыйнай законнасці ў дзяржаве з'яўляецца выкананне рашэнняў Канстытуцыйнага Суда. У адпаведнасці з артыкулам 24 Кодэкса аб судаўладкаванні і статусе суддзяў заключэнні і рашэнні Канстытуцыйнага Суда з'яўляюцца канчатковымі, абскарджанню і апратэставанню не падлягаюць, дзейнічаюць непасрэдна і не патрабуюць пацвярджэння іншымі дзяржаўнымі органамі, іншымі арганізацыямі, службовымі асобамі, уступаюць у сілу з дня іх прыняцця, калі ў гэтых актах не вызначаны іншы тэрмін. Згодна з часткай сямнаццатай артыкула 85 Закона «О конституционном судопроизводстве» рашэнні Канстытуцыйнага Суда аб устараненні ў нарматыўных прававых актах прабелаў, выключэнні ў іх калізій і прававой нявызначанасці з'яўляюцца абавязковымі для разгляду дзяржаўнымі органамі, службовымі асобамі ў адпаведнасці з іх кампетэнцыяй.

Канстытуцыйны Суд адзначае ўстойлівую пазітыўную дынаміку выканання рашэнняў Канстытуцыйнага Суда, павышэнне адказнасці дзяржаўных органаў і службовых асоб, уцягнутых у працэс забеспячэння выканання рашэнняў Канстытуцыйнага Суда, станоўчую тэндэнцыю ажыццяўлення заканатворчай дзейнасці з улікам прававых пазіцый Канстытуцыйнага Суда, сфармуляваных ім у рашэннях па выніках абавязковага папярэдняга кантролю канстытуцыйнасці законаў, што садзейнічае эфектыўнаму дзяржаўнаму кіраванню і павышэнню даверу да інстытутаў дзяржаўнай улады.

1. Заканадаўцам рэалізаваны шэраг прававых пазіцый, сфармуляваных Канстытуцыйным Судом у выніку сістэмнага аналізу палажэнняў Канстытуцыі і ўсведамлення канстытуцыйна-прававога сэнсу норм законаў у ходзе ажыццяўлення абавязковага папярэдняга кантролю іх канстытуцыйнасці.

1.1. У рашэнні ад 25 лістапада 2009 г. «О соответствии Конституции Республики Беларусь Закона Республики Беларусь «О внесении изменений и дополнений в некоторые законы Республики Беларусь по вопросам декларирования физическими лицами доходов, имущества и источников денежных средств» Канстытуцыйны Суд звярнуў увагу на неабходнасць узгаднення палажэнняў законаў Рэспублікі Беларусь ад 4 студзеня 2003 года «О декларировании физическими лицами доходов и имущества» і ад 20 ліпеня 2006 года «О борьбе с коррупцией», што вызначаюць кола блізкіх сваякоў, якія пражываюць сумесна і вядуць агульную гаспадарку з дзяржаўнымі службовымі або прыраўнаванымі да іх асобамі і абавязаны прадстаўляць дэкларацыі аб даходах і маёмасці.

З улікам прававой пазіцыі Канстытуцыйнага Суда ў артыкуле 1 Закона Рэспублікі Беларусь ад 15 ліпеня 2015 года «О борьбе с коррупцией» удакладнена паняцце «блізкія сваякі», адпаведнае аналагічнаму паняццю, якое змяшчаецца ў Законе «О декларировании физическими лицами доходов и имущества».

1.2. У рашэнні ад 4 снежня 2012 г. Канстытуцыйны Суд адзначыў неадпаведнасць прынцыпу прававой вызначанасці артыкула 5 Закона Рэспублікі Беларусь «О внесении изменений и дополнений в некоторые законы Республики Беларусь по вопросам осуществления административных процедур в области природопользования» і палажэнняў законаў Рэспублікі Беларусь «Об охране атмосферного воздуха» і «Об обращении с отходами» ў частцы тэрмінаў дзеяння дазволаў на выкіды забруджваючых рэчываў у атмасфернае паветра, дазволаў на захоўванне і захаванне адыходаў вытворчасці і канкрэтызацыі дзяржаўных органаў, надзеленых правам выдачы комплексных прыродаахоўных дазволаў.

Заканадаўцам улічана прававая пазіцыя Канстытуцыйнага Суда шляхам устаранення выяўленай прававой нявызначанасці законамі Рэспублікі Беларусь ад 15 ліпеня 2015 года «О внесении изменений и дополнений в Закон Республики Беларусь «Об обращении с отходами» і ад 24 снежня 2015 года «О внесении дополнений и изменений в некоторые законы Республики Беларусь по вопросам охраны окружающей среды и участия общественности в принятии экологически значимых решений». Нормамі названых законаў выключаны артыкул 5 Закона Рэспублікі Беларусь ад 12 снежня 2012 года «О внесении изменений и дополнений в некоторые законы Республики Беларусь по вопросам осуществления административных процедур в области природопользования», а таксама вызначана, што комплексныя прыродаахоўныя дазволы выдаюцца тэрытарыяльнымі органамі Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь.

1.3. У рашэнні ад 5 чэрвеня 2014 г. «О соответствии Конституции Республики Беларусь Закона Республики Беларусь «О внесении изменений и дополнений в некоторые законы Республики Беларусь по вопросам направления граждан в лечебно-трудовые профилактории и об условиях нахождения в них» указвалася, што норма правяраемага Закона, якая прадугледжвае пакрыццё ўрону (кампенсаванне шкоды) шляхам учынення выканаўчага надпісу, не ў поўнай меры ўлічвае раней выказаную Канстытуцыйным Судом прававую пазіцыю. Згодна з дадзенай пазіцыяй для ўстанаўлення абавязку асуджанага пакрыць урон (кампенсаваць шкоду), прычынены папраўчай установе сваімі проціпраўнымі дзеяннямі, неабходна даказванне ў тым ліку наяўнасці шкоды і яе памеру, проціпраўнасці дзеянняў асуджанага, прычыннай сувязі паміж такімі дзеяннямі і наступіўшай шкодай, што магчыма толькі ў выніку судовага вырашэння спрэчкі па іску. Заканадаўцу было прапанавана пры далейшым удасканальванні заканадаўства зыходзіць з неабходнасці забеспячэння канстытуцыйнага права на судовую абарону, замацаванага ў частцы першай артыкула 60 Канстытуцыі, якая гарантуе кожнаму абарону яго правоў і свабод кампетэнтным, незалежным і непрадузятым судом у вызначаныя законам тэрміны.

Прававая пазіцыя Канстытуцыйнага Суда ўлічана ў Законе Рэспублікі Беларусь ад 15 ліпеня 2015 года «О внесении изменений в некоторые законы Республики Беларусь по вопросам деятельности внутренних войск Министерства внутренних дел Республики Беларусь», у адпаведнасці з якім з Закона Рэспублікі Беларусь «О порядке и условиях направления граждан в лечебно-трудовые профилактории и условиях нахождения в них» выключана палажэнне аб пакрыцці ўрону (кампенсаванні шкоды), прычыненага лячэбна-працоўнаму прафілакторыю, шляхам учынення выканаўчага надпісу.

Такім чынам, у названым Законе рэалізавана прававая пазіцыя Канстытуцыйнага Суда і тым самым выканана прынцып прававой забяспечанасці шляхам поўнага і канкрэтнага замацавання прававых прадпісанняў на аснове прынцыпаў і норм Канстытуцыі.

2. У шэрагу нарматыўных прававых актаў рэалізаваны прававыя пазіцыі Канстытуцыйнага Суда, накіраваныя на ўстараненне ў нарматыўных прававых актах прабелаў, выключэнне ў іх калізій і прававой нявызначанасці.

2.1. У рашэннях Канстытуцыйнага Суда ад 26 сакавіка 2009 г. «О Регламенте Палаты представителей Национального собрания Республики Беларусь» і «О Регламенте Совета Республики Национального собрания Республики Беларусь» прызнана неабходным у мэтах забеспячэння належнага ажыццяўлення правоў і законных інтарэсаў грамадзян і арганізацый, рэалізацыі канстытуцыйных прынцыпаў вяршэнства права, паўнаты і дакладнасці прававога рэгулявання вызначыць у рэгламентах палат Нацыянальнага сходу парадак разгляду зваротаў, якія змяшчаюць ініцыятыву аб праверцы канстытуцыйнасці нарматыўных прававых актаў. Пацвярджаючы ўказаную пазіцыю, у Пасланні «Аб стане канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь у 2012 годзе» Канстытуцыйны Суд таксама адзначыў, што для забеспячэння больш поўнай рэалізацыі права грамадзян і арганізацый на ўскосны доступ да канстытуцыйнага правасуддзя патрабуецца адпаведнае прававое рэгуляванне парадку разгляду і прыняцця рашэнняў па ініцыятыўных зваротах грамадзян і арганізацый да ўпаўнаважаных суб'ектаў, што з'явілася б дзейснай мерай рэалізацыі замацаванага ў артыкуле 60 Канстытуцыі права кожнага на судовую абарону, уключаючы права на зварот у Канстытуцыйны Суд.

Прававая пазіцыя Канстытуцыйнага Суда рэалізавана ў нормах Закона Рэспублікі Беларусь ад 2 чэрвеня 2015 года «О внесении изменений и дополнений в Закон Республики Беларусь «О Национальном собрании Республики Беларусь», якімі прадугледжваецца вызначэнне ў рэгламентах палат Нацыянальнага сходу асобага парадку разгляду ініцыятыўных зваротаў грамадзян і арганізацый.

2.2. У рашэнні ад 26 мая 2000 г. «О некоторых вопросах реализации статьи 57 Конституции Республики Беларусь» Канстытуцыйны Суд адзначыў, што грамадзяне Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з Канстытуцыяй (артыкул 57) і Законам Рэспублікі Беларусь «О воинской обязанности и воинской службе» маюць права, у прыватнасці па рэлігійных перакананнях, на замену вайсковай службы альтэрнатыўнай, якое павінна быць забяспечана дзейсным механізмам яго рэалізацыі. У мэтах устаранення неканстытуцыйнага прабелу, выкліканага адсутнасцю ў сістэме заканадаўства заканадаўчага акта, прама прадугледжанага Канстытуцыяй, Канстытуцыйны Суд прызнаў неабходным прыняць закон аб альтэрнатыўнай службе або ўнесці адпаведныя змяненні і дапаўненні ў Закон «О воинской обязанности и воинской службе» для вызначэння механізма рэалізацыі права на альтэрнатыўную службу.

Прававая пазіцыя Канстытуцыйнага Суда рэалізавана ў Законе Рэспублікі Беларусь ад 4 чэрвеня 2015 года «Об альтернативной службе». Дадзены Закон устанаўлівае комплекснае прававое рэгуляванне альтэрнатыўнай службы, вызначае катэгорыю грамадзян, якія могуць быць накіраваны на альтэрнатыўную службу, падставы і працэдуру замены вайсковай службы на альтэрнатыўную службу, парадак праходжання альтэрнатыўнай службы, сацыяльныя правы, а таксама гарантыі для грамадзян, якія праходзяць такую службу. Шляхам прыняцця названага Закона заканадавец устараніў прабел у канстытуцыйна-прававым рэгуляванні грамадскіх адносін, звязаных з рэалізацыяй канстытуцыйнага права грамадзян на праходжанне альтэрнатыўнай службы, з выкананнем прадугледжанага артыкулам 31 Канстытуцыі права кожнага на вызначэнне адносін да рэлігіі.

2.3. У рашэнні ад 9 ліпеня 2014 г. «О правовой неопределенности в правовом регулировании удостоверения личности при назначении пенсии органами по труду, занятости и социальной защите» Канстытуцыйны Суд у мэтах належнай рэалізацыі канстытуцыйнага права грамадзян на сацыяльнае забеспячэнне і выканання прынцыпу сацыяльнай справядлівасці прызнаў неабходным выключыць прававую нявызначанасць у рэгуляванні сведчання асобы пры назначэнні пенсіі органамі па працы, занятасці і сацыяльнай абароне. Савету Міністраў было прапанавана шляхам прыняцця адпаведнай пастановы забяспечыць у прававым рэгуляванні парадку прадстаўлення і афармлення дакументаў для назначэння пенсіі органамі па працы, занятасці і сацыяльнай абароне магчымасць сведчання асобы ў выключных выпадках не толькі пашпартам грамадзяніна Рэспублікі Беларусь, але і іншымі дакументамі.

Дадзенае рашэнне Канстытуцыйнага Суда выканана ў выніку прыняцця пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 25 лютага 2015 г. № 134 «Об утверждении Положения о порядке подтверждения личности граждан Республики Беларусь, не имеющих документа, удостоверяющего личность, для целей пенсионного обеспечения».

Названай пастановай Савета Міністраў выканана таксама рашэнне Канстытуцыйнага Суда ад 11 студзеня 2007 г. «О назначении пенсии по возрасту работающим гражданам, по религиозным убеждениям не имеющим паспорта», у якім кампетэнтным органам прапаноўвалася знайсці адпаведны варыянт вырашэння пытання сведчання асобы пры назначэнні пенсіі.

Грунтуючыся на выніках аналізу практыкі выканання рашэнняў Канстытуцыйнага Суда, Суд звяртае ўвагу на неабходнасць скарачэння перыяду часу ад прыняцця рашэнняў Канстытуцыйнага Суда да іх выканання ўпаўнаважанымі дзяржаўнымі органамі і службовымі асобамі, паколькі паўната прававога рэгулявання на аснове прынцыпаў і норм Канстытуцыі, прававая вызначанасць, даступнасць і зразумеласць заканадаўства, яго ўзгодненасць і несупярэчлівасць умацоўваюць давер грамадзян да дзяржаўнай улады, іх упэўненасць у гарантаванні дзяржавай рэалізацыі і абароны правоў і свабод як найвышэйшай каштоўнасці і мэты грамадства і дзяржавы, а таксама садзейнічаюць зацвярджэнню канстытуцыйнай законнасці ў нарматворчасці і правапрымяненні.

V

1. Канстытуцыйны Суд, ацэньваючы стан канстытуцыйнай законнасці ў Рэспубліцы Беларусь у 2015 годзе, адзначае рэалізацыю ў прававой сістэме Рэспублікі Беларусь палажэнняў Канстытуцыі, развіццё канстытуцыйных прынцыпаў і норм, а таксама агульнапрызнаных прынцыпаў міжнароднага права ў заканадаўчым рэгуляванні грамадскіх адносін, накіраванасць дзейнасці дзяржаўных органаў і службовых асоб на падтрыманне рэжыму канстытуцыйнай законнасці, забеспячэнне больш поўнай рэалізацыі канстытуцыйных правоў і свабод грамадзян ва ўсіх сферах жыцця і дзейнасці грамадства і дзяржавы.

Па выніках ажыццяўлення абавязковага папярэдняга кантролю канстытуцыйнасці законаў усе 50 правераных Канстытуцыйным Судом законаў, прынятых Палатай прадстаўнікоў і адобраных Саветам Рэспублікі Нацыянальнага сходу, да іх падпісання Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь прызнаны ў цэлым адпавядаючымі Канстытуцыі.

Пры гэтым Канстытуцыйны Суд праз прававыя пазіцыі, заснаваныя на выяўленым канстытуцыйна-прававым сэнсе заканадаўчых норм, указваў у рашэннях на наяўнасць у некаторых законах пэўных недахопаў, арыентаваў дзяржаўныя органы і іншыя арганізацыі, службовых асоб і грамадзян на канстытуцыйна выверадны падыход да прымянення норм законаў на практыцы з улікам патрабаванняў Канстытуцыі і прававых пазіцый Канстытуцыйнага Суда.

2. Канстытуцыйны Суд лічыць, што ва ўмовах развіцця глабалізацыі, інтэграцыі, дынамічнасці і ўзаемазалежнасці грамадскіх і міждзяржаўных працэсаў асноўную ўвагу ў галіне нарматворчасці неабходна ўдзяліць забяспечанасці і бяспецы прававога рэгулявання зыходзячы з вяршэнства Канстытуцыі.

Як неад'емная частка прынцыпу вяршэнства права, прынцып прававой забяспечанасці падразумявае, што заканадаўчыя акты павінны быць накіраваны на дасягненне і забеспячэнне канстытуцыйна значных мэт і інтарэсаў, поўна і канкрэтна рэгуляваць важнейшыя грамадскія адносіны, змяшчаць належныя механізмы рэалізацыі правоў і свабод грамадзян, умацавання канстытуцыйнага правапарадку.

Пры гэтым патрэбна ўлічваць, што далейшае развіццё ў заканатворчым працэсе канстытуцыйных каштоўнасцей, прынцыпаў і норм садзейнічае ўстойліваму і паслядоўнаму ўмацаванню прававога фундаменту для развіцця Беларусі як дэмакратычнай прававой дзяржавы.

3. У працэсе прававога забеспячэння эканамічных адносін на сучасным этапе неабходна зыходзіць з таго, што стабільнае і дынамічнае развіццё базіруецца на фундаментальных канстытуцыйных палажэннях аб наданні ўсім роўных правоў для ажыццяўлення гаспадарчай і іншай дзейнасці, гарантыях роўнай абароны і роўных умоў для развіцця ўсіх форм уласнасці, роўных магчымасцей свабоднага выкарыстання здольнасцей і маёмасці для прадпрымальніцкай і іншай эканамічнай дзейнасці і падразумявае абавязак заканадаўца выпрацаваць на канстытуцыйнай аснове зразумелы і эфектыўны прававы механізм для суб'ектаў эканамічных адносін.

Канстытуцыйны Суд звяртае ўвагу на неабходнасць далейшага развіцця гандлёвага права, прызванага садзейнічаць фарміраванню інфраструктуры таварнага рынку, наладжванню ўстойлівых гандлёва-эканамічных сувязей паміж вытворцамі і спажыўцамі. У мэтах сучаснага прававога забеспячэння эканамічных адносін існуе аб'ектыўная патрэбнасць мадэрнізацыі грамадзянскага заканадаўства шляхам распрацоўкі і прыняцця новага Грамадзянскага кодэкса, які ўключае гандлёвае права як самастойную падгаліну.

4. Канстытуцыйны Суд адзначае, што вызначальным для выяўлення сутнасці сацыяльнай дзяржавы з'яўляецца замацаванне на канстытуцыйным узроўні абавязкаў дзяржавы па стварэнні ўмоў для свабоднага і годнага развіцця асобы, па забеспячэнні права кожнага на годны ўзровень жыцця.

Канстытуцыйны Суд звяртае ўвагу на тое, што заканадавец пры вызначэнні механізмаў рэалізацыі сацыяльных правоў грамадзян у адпаведнасці са сваімі канстытуцыйнымі паўнамоцтвамі павінен няўхільна прытрымлівацца ў заканатворчым працэсе межаў меркавання (дыскрэцыі), не дапускаць скажэння сутнасці сацыяльнай дзяржавы і, зыходзячы з эканамічных і фінансавых магчымасцей краіны, паслядоўна накіроўваць прававое рэгуляванне на павышэнне эфектыўнасці дзяржаўнай дапамогі ў сацыяльнай сферы, адраснасці мер па сацыяльнай абароне насельніцтва, а таксама на дасягненне балансу інтарэсаў асобы, грамадства і дзяржавы.

5. Рэалізацыя прынцыпу прававой забяспечанасці ў дзейнасці судоў агульнай юрысдыкцыі накіравана на ўзмацненне ролі судовай улады ў гарантаванні судовай абароны канстытуцыйных правоў і свабод чалавека і грамадзяніна, забеспячэнні стабільнасці ў грамадстве і дзяржаве.

Канстытуцыйны Суд лічыць, што ў мэтах далейшага развіцця канстытуцыйнага прынцыпу роўнасці ўсіх перад законам і судом, забеспячэння роўнага доступу да правасуддзя неабходны распрацоўка і прыняцце адзінага працэсуальнага закона, які рэгулюе разгляд грамадзянскіх і эканамічных спраў.

Павышэнне ўзроўню прававой забяспечанасці канстытуцыйнага права грамадзян на судовую абарону ў адміністрацыйным судаводстве павінна быць накіравана на стварэнне прававых механізмаў для своечасовага і эфектыўнага аднаўлення парушаных правоў. У цяперашні час, зыходзячы са спецыфікі ўзаемаадносін паміж грамадзянінам і дзяржавай, патрабуецца ўвядзенне спецыялізаванага адміністрацыйнага судаводства, якое вызначае парадак разгляду спрэчак паміж грамадзянамі і дзяржавай у асобе дзяржаўных органаў і службовых асоб.

6. Канстытуцыйны Суд звяртае ўвагу на тое, што важнейшым змястоўным элементам дзяржаўнага суверэнітэту выступае прававы суверэнітэт, які ва ўнутрыдзяржаўнай сферы праяўляецца ў функцыянаванні дзяржаўнай улады на аснове вяршэнства Канстытуцыі, а ў знешнепалітычнай — у прызнанні дзяржавай агульнапрызнаных прынцыпаў міжнароднага права.

У цяперашні час, улічваючы ўдзел Рэспублікі Беларусь у інтэграцыйных працэсах, важна захаваць канстытуцыйную ідэнтычнасць, суверэннае права народа Беларусі самастойна вызначаць свой шлях развіцця.

З улікам практыкі канстытуцыйнага правасуддзя еўрапейскіх краін мэтазгодна выпрацаваць прававы механізм, які дазваляе разглядаць у Канстытуцыйным Судзе наднацыянальныя прававыя акты, што закранаюць асновы канстытуцыйнага ладу, канстытуцыйныя правы і свабоды грамадзян і гарантыі іх рэалізацыі ў мэтах забеспячэння балансу нацыянальных і наднацыянальных інтарэсаў.

7. Канстытуцыйны Суд лічыць, што абавязковай умовай пастулапальнага і дынамічнага развіцця дзяржавы і грамадства з'яўляецца гарантаванне прававой забяспечанасці і прававой бяспекі ва ўсіх сферах грамадскага жыцця.

Прадказальнасць заканатворчага працэсу, стабільнасць і паўната прававога рэгулявання, прававая вызначанасць, даступнасць і зразумеласць заканадаўства ўмацоўваюць давер грамадзян да дзяржаўнай улады, упэўненасць у гарантаванні рэалізацыі і абароны правоў і свабод, садзейнічаюць забеспячэнню суверэнітэту і нацыянальнай бяспекі, эфектыўнаму функцыянаванню прававой сістэмы, прытрымліванню справядлівага балансу прыватных і публічных інтарэсаў.

Канстытуцыйная законнасць, з'яўляючыся вызначальнай састаўляючай канстытуцыяналізму, забяспечваецца штодзённай дзейнасцю ўсіх дзяржаўных органаў, службовых асоб, грамадзян і інстытутаў грамадзянскай супольнасці, абумоўлівае непахіснасць устояў народаўладдзя і канстытуцыйнага ладу.

Гэта Пасланне прынята на пасяджэнні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь 20 студзеня 2016 г.

Старшынствуючы —
Старшыня Канстытуцыйнага Суда
Рэспублікі Беларусь
П.П. МІКЛАШЭВІЧ.

20 студзеня 2016 г. *г. Мінск.*

ЯК ПАТУШЫЦЬ ПАЖАР САМОМУ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Агонь у доме можа разыходзіцца ў розных кірунках. Самы небяспечны з іх — калі полымя шугае наперад схаванымі шляхамі па пустотах, якія маюцца ў канструкцыях сцен, перагародак, падлогі і перакрыццяў. Некаторы час бачных ачагоў гарэння вы не заўважыце. А памяшканне ўжо пачне задымляцца. Калі ж канструкцыі пабудаваны без шчылін, то і дыму, які павядаміць аб небяспецы, ужо не будзе. І так створыцца падманлівая ілюзія таго, што ачаг полымя лакалізаваны... Таму вазьміце за правіла рэгулярна абмацваць і аглядваць сцены і перагародкі, якія прылягаюць да печаў, вентыляцыйных адтулін. Не будзе лішняй і праверка таго, ці не нагрэліся падлога і столь каля печы.

Разбіваць перагародкі і перакрыцці на шляхах агню можна толькі тады, калі вы назапасілі вялікую колькасць вады. Калі ўнутры канструкцыі ёсць пустата, то прабіць яе трэба вышэй за тое месца, дзе яна нагрэлася больш за ўсё. З суцэльнай перагародкай ці са столлю ўжо больш складана. Спачатку неабходна агаліць абшыўку перагародкі, адбіўшы з яе тынкоўку. Толькі пасля гэтага яе можна адрываць багром, сякерай або простым разрыхляльнікам глебы, які ёсць у арсенале кожнага, хто працуе на зямлі. Падлогу ўзарваць лёгка — для гэтага дастаткова сякеры і лома.

Шмат людзей на пажарах гіне з-за абвальвання прагарэлых канструкцый дома. Момант, які папярэднічае абрушэнню, распазнаць лёгка. Са столі сыплюцца кавалкі рознага памеру, лісты гіпсакардону пачынаюць правісаць. Калі вы гэта ўбачылі, працягваць тушыць дом ужо сэнсу няма — да яго абрушэння засталося некалькі дзясяткаў секунд. Адзінае, што застаецца, — гэта тэрмінова пакінуць памяшканне.

Агонь у доме разыходзіцца ў розных кірунках. Самы небяспечны з іх — калі полымя шугае наперад схаванымі шляхамі па пустотах, якія маюцца ў канструкцыях сцен, перагародак, падлогі і перакрыццяў.

САЧЫЦЕ ЗА КОМІНАМ

У прыватных дамах яшчэ адной гарачай кропкай у літаральным сэнсе гэтага слова лічыцца комін. Пастаяннае адкладванне малапрыемнай працы па яго ачыстцы ад сажы «на потым» прыводзіць да таго, што ў нейкі момант назапашанае «багацце» ўспыхвае ад адной іскры.

Калі ж комін загарэўся, першая ўзніклая думка, як яго патушыць — гэта засыпаць яго пяском, заліць у трубу вады ці закінуць снегу. А якраз-такі гэтага рабіць і нельга. З-за кантакту распаленага коміна і ледзяной вады ўзрастаюць шанцы на тое, што распаленыя цагляныя сценкі коміна могуць патрэскацца. Калі ж заліць туды вады не шкадуючы, то вокамгненна ўтворыцца велізарны аб'ём пары. І тут у лепшым выпадку сценкі можа расперці так, што пасля давядзецца перакладваць комін. Самы горшы варыянт — калі цэгла не вытрымае і пачне звальвацца ўніз. З коміна палаючыя іскры, якія могуць падпаліць драўляныя канструкцыі дома звонку...

Адпраўляцца самому ў падвал для тушэння пажару нельга. Нават прафесійныя ратавальнікі робяць гэта не па адным і ў спецыяльнай экіпіроўцы.

Пажары на гарышчах выклікаюцца са значным спазненнем. Дым, які ўтвараецца пры гарэнні, праз шчыліны і вокны тут жа выходзіць на вуліцу і застаецца незаўважным з жылога дома. Разам з тым на драўляных канструкцыях з-за пастаяннага доступу кіслароду полымя бяжыць вельмі хутка. Дапамагае гэтаму і ўцяпляльнік гарышча — пілавінне ці мох, які становіцца каталізатарам. Перакрыцці гарышча прагараюць яшчэ хутчэй, і агонь пераходзіць у дом.

Менавіта таму ратаўнікі не раяць захоўваць на гарышчы прадметы, якія могуць загарэцца, — аконныя рамы, старую мэблю, каробкі, венікі. Бо пасля іх своечасова прыбраць адтуль элементарна не хопіць часу.

ЛЕПШ АХВЯРАВАЦЬ ЛОЖКАМ

Непатушаныя цыгарэты адбіраюць штогод не адну сотню жыццяў у краіне. І перадгісторыя трагедыі адна і тая ж: закурыў чалавек лежачы і непрыкметна для сябе задрамаў. Палаючая цыгарэта вывалілася з рукі і ўпала на коўдру. Пакрысе яна пачынае тлець, выдзяляючы атрутны дым...

— Калі вы прачнуліся, а пакой напоўнены дымам, трымайцеся як мага ніжэй і перасоўвайцеся паўзком, бо канцэнтрацыя дыму тут найменшая. Бачнасць можа быць практычна нулявая. Тады рухайцеся навобмацак і дакладна згадвайце, што і дзе ў вас буйнагабарытнага стаіць у кватэры. Тыповая памылка — калі тлее пасцель, паспрабаваць сцягнуць яе на падлогу і там заліць вадой або затаптаць полымя, каб уратаваць ложак. Гэтага не варта рабіць таму, што тленне тут жа пяройдзе ў агонь з-за таго, што рэзка павялічыцца плошча кантакту з кіслародам. Таму ложак трэба не шкадуючы паліваць вадой. А вось палаючыя фіранкі, шторы, гардзіны можна, наадварот, затушыць толькі на падлозе. Пасцель, коўдру і падушку трэба пасля вынесці з дома і дасушыць на вуліцы ці як мага далей ад будынкаў і месцаў, дзе складзены дровы. Справа ў тым, што мяккія гаручыя рэчы пры падсыханні могуць зноў загарэцца да таго, што нейкую іскрынку да канца не затушылі. Канешне, пасля давядзецца выдаткаваць грошы на новы ложак, але лепш ужо ахвяраваць ім, чым усім домам.

КАВАРНЫ БЕНЗІН

Бензін, дызельнае паліва і розныя масла шчыльна ўвайшлі ў наш побыт. Але там, дзе вадкасці даводзіцца пералываць у іншую ёмістасць, існуе небяспека іх разліцця і адпаведна загарання. А здарыцца гэта можа дзе заўгодна. Напрыклад, вырашылі дазапраўляць аўтамабіль з каністры. Ці запраўлялі бензінавы трымер і выпадковая варонка крутнулася ў руках...

— Першая думка, якая пры ажыццяўленні наробіць яшчэ большай бяды, гэта... спроба патушыць разлітую гаручую вадкасць вадой. Яна лягчэйшая за ваду і будзе проста ўсплываць на яе паверхню. Пры гэтым і плошча гарэння будзе няспынна павялічвацца з-за таго, што вада пацячэцца. Скончыцца гэта можа вельмі дрэнна. Пагасіць такую вадкасць бяспечней за ўсё можна толькі закідваючы яе пяском ці зямлёй. Імпэт патушыць як мага хутчэй будзе толькі шкодны: калі інтэнсіўна шпурляць пясок і зямлю на паверхню вадкасці, яна можа распырскацца на навакольныя прадметы, якія таксама загарацца.

НЯБАЧНЫ ЗАБОЙЦА З ПАДВАЛА

Асаблівасцю большасці пажараў у памяшканнях, ніжэйшых за ўзровень зямлі, — падвалах, паграбах — ратаўнікі называюць вялікае задымленне жылых памяшканняў дома. Прыток паветра туды вельмі малы, адпаведна, пры гарэнні ў падвале ўтвараюцца вялікія аб'ёмы чаднага газу. Распаўсюджваючыся па падвале, агонь можа перакінуцца наверх праз праёмы ў перакрыццях. Пажар у падвале тым больш каварны тым, што ён можа перайсці ў дом нават без агнявога кантакту. Справакаваць узгаранне могуць моцна нагрэтыя знізу перакрыцці ці металічныя трубы камунікацый.

Калі ж комін загарэўся, першая ўзніклая думка, як яго патушыць — гэта засыпаць яго пяском, заліць у трубу вады ці закінуць снегу. А якраз-такі гэтага рабіць і нельга.

Адпраўляцца самому ў падвал для тушэння пажару нельга. Нават прафесійныя ратавальнікі робяць гэта не па адным і ў спецыяльнай экіпіроўцы: перш чым спускацца ў памяшканне, дзе штосьці гарыць, трэба надзець маску і мець за плячыма запас паветра ў балонах, каб не надыхацца чадам. Разам з тым гэта не азначае, што можна сядзець склаўшы рукі і чакаць, пакуль прыедуць спецыялісты. За гэты час трэба шчыльна закрыць усе адтуліны, якія вядуць у падвал. Стварыце пэўны запас вады — яна дапаможа, калі агонь праверыцца ў жылы дом. Адчыняць палаючы падвал можна толькі ратаўнікам. Ім жа трэба максімальна дакладна паведаміць аб дыслакацыі, якая склалася на момант іх прыезду. І нават пасля таго, як пажар у падвале затушаны, уваходзіць у яго можна толькі пасля некалькіх дзён інтэнсіўнага праветрывання.

Валяр'ян ШКЛЕННІК. *schklennik@zviazda.by*

■ Далучайцеся!

«РАРЫТЭТ» З ГІСТОРЫЯЙ

У АБМЕН НА НОВЫ ТЭЛЕВІЗАР

Тэлеканал «Беларусь 1» аб'явіў акцыю «Новыя гарызонты». Яна дае магчымасць кожнаму тэлегледачу стаць уладальнікам новага тэлевізара. У выніку будзе адабрана 6 пераможцаў. Акцыя прысвечана 60-годдзю Беларускага ТБ і праводзіцца сумесна з кампаніяй «Гарызонт».

Удзельнікам яе можа стаць кожны, хто пажадае. Для гэтага трэба мець стары тэлевізар маркі «Гарызонт», «Беларусь» ці «Беларусь 1» (аказваецца, і пад такой гандлёвай маркай вялася вытворчасць тэлевізараў на «Гарызонце») і выканаць некалькі ўмоў.

«Неабходна зрабіць фотаздымкі «рарытэта» і падмацаваць іх гісторыяй пра тое, як ён у вас з'явіўся. Калі ў вас захаваліся яшчэ і дакументы на гэты тэлевізар, то сфатаграфуйце і іх (вам яны залічацца пры падвядзенні вынікаў). І самае галоўнае, калі прэтэндэнт трапіць у лік пераможцаў, то ў яго павінна быць магчымасць прыехаць са сваім экспанатам раніцай 12 лютага ў Белтэлерадыёкампанію для ўдзелу ў фінале акцыі», — растлумачыў выканаўчы прадзюсар тэлеканала «Беларусь 1» Яўген Папковіч.

Даслаць свае гісторыі і фотаматэрыялы трэба да 5 лютага на адрас: 220807, г. Мінск, вул. Макаёнка, 9 (пазначыўшы «Беларусь 1» — «НОВЫЯ ГАРЫЗОНТЫ») альбо на адрас электроннай пошты: belarus1@tvr.by.

Пераможцаў акцыі вызначаць журы ў складзе супрацоўнікаў Белтэлерадыёкампаніі і ААТ «Кіруючая кампанія холдынга «Гарызонт». І гэтыя шчаслівчыкі 12 лютага стануць гасцямі праграмы «Добрай раніцы, Беларусь!», дзе змогуць прадэманстраваць свае рарытэтныя экспанаты ў прамым эфіры і стаць уладальнікамі шасці новых тэлевізараў.

Алена ДРАПКО. *drapko@zviazda.by*

■ Праблема немясцовага значэння

ПЛАДОВАЕ ДЫ ЯГАДНАЕ...

Барацьба з «чарнілам»: два гады без яго і пасля

Цягам двух гадоў у Карэліцкім раёне Гродзеншчыны быў цалкам забаронены продаж пладовага віна. Нядаўна гэты эксперымент давялося спыніць: забарона была прызнана Міністэрствам юстыцыі незаконнай. Месцічы канстатуюць: з адменай забароны людзі не кінуліся ў крамы набываць «чарніла». Але мясцовыя ўлады, медыкі і супрацоўнікі РАУС асцерагаюцца, што дэмаграфічная і крымінагенная сітуацыя ў раёне будзе пагаршацца. Можа наступіць гэткі «зваротны эфект» адсутнасці «чарніла»: за два гады тут у тры разы знізілася смяротнасць ад алкагольнага атручвання, напалову менш стала «п'яных злачынстваў»... Каб пачуць пра ўсё з першых вуснаў і вывучыць сітуацыю на месцы, карэспандэнт «Звязды» накіравалася ў Карэлічы.

«АЛКАГОЛЬ — НЕ ПРАДУКТ ПЕРШАСНАЙ НЕАБХОДНАСЦІ»

— Рашэнне па забароне продажу пладовага віна мы прымалі па просьбах нашых людзей. Адчуваючы ментальнасць жыхароў раёна, я як кіраўнік і чалавек, які пражыў тут больш за 50 гадоў, прыслухаўся да іх думак, — тлумачыць **Віктар ШАЙБАК, старшыня Карэліцкага райвыканкама**. — Да таго ж у раёне была адмоўная дэмаграфічная сітуацыя, і мы хацелі захаваць жыццё людзей, пазбавіць іх ад атручвання алкаголем. Забарону продажу таннага алкаголю мы зрабілі ў межах эксперыменту. Але рашэннем Мінюста наша рэкамендацыя па адмаўленні ад продажу пладовых вінаў, якая была падтрымана рэалізатарамі на месцах у раёне, прызнана юрыдычна неправамоцнай. Мы былі вымушаны выдаць рашэнне, якое адмяніла меры па абмежаванні спажывання пладова-ягаднага віна ў раёне. Хоць, калі б гэта залежала ад мяне, я і сёння не прадаваў бы яго.

Загадчык аддзела эканомікі Карэліцкага райвыканкама Фелікс ШВАБОВІЧ звярнуўся да гісторыі:

— Вырашэнне алкагольнай праблемы — гэта пытанне не толькі асобных прадпрыемстваў і ведамстваў, а і мясцовай улады. Успомніце, да чаго прывёў «сухі закон» Гарбачова. Высеклі вінаграднікі, загубілі нашу галіну вытворчасці віна з яблыкаў. Сталі варыць самагон, гарэлка ў таксістаў прадавалася па «дурным» кошце. Я лічу, што калі выпускаць пладовыя віны, то яны павінны быць натуральнымі і якаснымі. Народ трэба і выхоўваць, і абараняць, а добра адпачыць можна і без спіртнога.

Паліцы з танным алкаголем прыцягваюць вока пакупнікоў і падштурхоўваюць людзей набываць яго. Мала хто задумваецца пра наступствы ад ужывання такіх напояў, мяркуюць мясцовыя ўлады.

— Спрацоўвае псіхалогія чалавека: «О, прывабна, дай пакаштую!» — выказаўся **Аляксандр ШКАДАЎ, старшыня раённага Савета дэпутатаў**. — А чаму б не пайсці па шляху Фінляндыі: вялікі кошт і абмежаваная даступнасць, калі ўсе крамы са спіртным вынесены за межы горада?

«ДАСТУПНАСЦЬ «ЧАРНІЛА» — ГЭТА КРОК НАЗАД»

Раённая міліцыя рыхтавалася да чакаемай адмены забароны загадзя, магчыма, таму і ўдалося пазбегнуць рэзкага скачка злачынстваў, мяркуюць у Карэліцкім РАУС.

— Мы паглядзім, як гэта адаб'ецца на сітуацыі, і праз пэўны час будзем зноў выходзіць з хадайніцтвам на Міністэрства юстыцыі. Адсутнасць «чарніла» ў продажы — не адзіны, але ж адзін са станоўчых фактараў, які паўплываў на паляпшэнне крымінагеннага становішча ў раёне. Думаю, сітуацыя можа пагоршыцца з часам, хоць рэзкага росту злачынстваў за 4 месяцы пасля адмены забароны пакуль не назіраецца. Тым не менш дазвол на продаж такога віна не паўплывае добрым чынам ні на рост дабрабыту грамадзян, ні на іх бяспеку, — лічыць **начальнік Карэліцкага РАУС палкоўнік Валерый САЛАЎЁЎ**. — На пачатку барацьбы з алкагалізацыяй насельніцтва забарона спіртных напояў нізкай якасці была добрым крокам. Цяпер, калі «чарніла» ў раёне зноў стала даступным, — гэта крок назад, нягледзячы на сур'ёзны эканамічны прыбытак ад продажу алкаголю.

У дні цвярозасці ў раёне не бывае цяжкіх злачынстваў, у тым ліку і бытавога характару, бо людзі ведаюць, што алкаголю няма ў продажы, і не робяць спроб выйсці на яго пошукі. Акрамя таго, чым горшая якасць ужытага напою, тым менш прадказальная рэакцыя чалавека на яго, дадае кіраўнік раённай міліцыі.

За час дзеяння забароны значна знізілася колькасць ДТЗ з удзелам сельскагаспадарчай тэхнікі, дзе гінулі або траўміраваліся людзі. За 2014 год быў толькі адзін выпадак, калі загінуў п'яны трактарыст, а за мінулы год іх не было ўвогуле, як і здарэнняў з удзелам п'яных пешаходаў. Аднак у канцы 2015-га (калі забарону ўжо адмянілі) адзін п'яны пешаход набедакурыў, распавёў **Аляксандр ПАРФЁНКА, начальнік Карэліцкай ДАІ**.

— Думаю, што плады ад адмены продажу «чарніла» мы будзем «пажынаць» у наступны пасяўны сезон, — дзеліцца трывогай Валерый Салаўёў.

ТАННАЕ — ЗНАЧЫЦЬ, БОЛЬШ ДАСТУПНАЕ

За час дзеяння забароны ў раёне знізілася смяротнасць (памерла на 20 чалавек менш) і назіраўся невялікі прырост па нараджальнасці (+1 дзіця). Сітуацыя з сацыяльна-небяспечнымі сем'ямі таксама крыху палепшылася, як і медыцынская статыстыка.

— Пакуль дзейнічала забарона, колькасць пацыентаў у стане сіндрому адмены алкаголю, зменшылася ў 1,8 раза. З 2011 па 2013-ы, калі спіртное прадавалася, такіх людзей было 96, а за два гады адсутнасці «чарніла» на лячэнне трапіла 53 чалавекі, — прывяла лічбы **Алена МАЙСАК, галоўны ўрач УАЗ «Карэліцкая цэнтральная раённая бальніца»**. — Пладовае віно і таннейшае, і менш моцнае, таму і п'юць яго ў большых дозах з усімі адпаведнымі наступствамі.

Аматары «чарніла» першы час пасля забароны яго продажу пакутавалі. Кажуць, арганізм не мог прымаць моцную гарэлку, на якую давялося перайсці. Таму разбаўлялі яе салодкай газіроўкай. Некаторыя, асабліва прадпрымальныя, месцічы прытаргоўвалі пацішку пладова-ягадным віном, што прывозілі дзеці з горада, або трымалі яго пра запас, каб разлічвацца за працу.

— У народа павінен быць выбар, — разважае мясцовы пенсіянер Аляксандр, былы спартсмен. — Забаронамі праблему алкаголю не вырашыць.

Пасля зняцця забароны на «чарніла» ажыятажу ў крамах не назіралася. Як бралі гарэлку, так і бяруць. Хоць самыя адчайныя выпівохі ўзрадаваліся. Траплялiся экзэмпляры, якія набіралі адразу столькі бутэлек, што тырчалі паміж усімі пальцамі. Аднак гэта адзінкі, кажуць мясцовыя.

— Раней машынамі віно па раёне развозілі, а ў першы тыдзень пасля адмены аўталаўкі па вёсках ездзілі і нават па скрыні не прадалі. Думаю, многія прыйшлі да высновы, што лепш выпіць радзей і менш, — лічыць Аляксандр Шкадаў.

— Вінзавод — гэта не малочнатаварная ферма, а алкаголь — не тавар першаснай неабходнасці. Вось калі не будзе хапаць грошай на кавалак хлеба, мяса ці малака — гэта будзе праблема, — слушна заўважае Віктар Шайбак. — Нашы мясцовыя вінзаводы — не настолькі вялікія і магутныя прадпрыемствы. Каб ацаніць эканамічны ўрон, нанесены ім, трэба падлічыць і кошт тары з віном, і кошт медыкаментаў на лячэнне хворых людзей (алкаголікаў).

З ім згодны і Валерый Салаўёў: «Упэўнены, калі правільна падлічыць урон ад п'яных здарэнняў і колькасць сродкаў, затрачаных на барацьбу з наступствамі алкагалізацыі (траўматызм на працы, хваробы і бюлетэні, самагубствы), гэтая лічба была б не меншай, чым прыбытак ад продажу спіртных напояў».

Алена Майсак прыводзіць сваю статыстыку: «Усе станы адмены алкаголю з ускладненнямі (галюцынацыямі, сутаргамі) лечацца ў рэанімацыі цягам 3-4 дзён. І нават пасля гэтага людзі яшчэ застаюцца ў тэрапіі або пераводзяцца ў спецыялізаваныя бальніцы. Адзін дзень у нашай рэанімацыі абыходзіцца ў 1 млн 768 тыс. рублёў, а дзень у звычайным аддзяленні — 382 632 рублі, вось і лічыце. Дарэчы, узрост асноўнай масы алкаголікаў, што трапляюць у рэанімацыю, самы што ні ёсць працаздольны — ад 30-40 гадоў да 60.

АРЫФМЕТЫКА «П'ЯНЫХ ЗЛАЧЫНСТВАЎ»

Паводле звестак Міністэрства ўнутраных спраў, летась з агульнай колькасці забойстваў 80% былі здзейснены ў нецвярозым стане. Гэтаксама як і 76% выпадкаў наўмыснага прычынення цяжкіх цялесных пашкоджанняў, 71,3% выпадкаў хуліганства. Каля дзвюх трацін усіх угонаў транспартных сродкаў, згвалтаванняў і рабаванняў таксама здараецца па віне нецвярозых грамадзян.

Ірына СІДАРОК

Центр Промышленной Оценки
• Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении аукциона

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа 5/2, пом. 1703
Продавец	ОАО «Витязь», г. Витебск, ул. П. Бровки, 13 А.

Лот № 1

Наименование	Назначение	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес
Незавершенное законсервированное капитальное строение	Здание неустановленного назначения	507,4 кв.м.	244/U-5732	Витебская обл., Сенненский р-н, Богушевский с/с, 16

Дополнительная информация: готовность строения – 45%; Подземная часть, стены, перекрытия, кровля – 100%; Перегородки–50%; Проёмы, полы, отделочные работы, внутренние сантехнические и электротехнические устройства– 0%

Сведения о земельном участке: Площадь (га): 0.2218. Целевое назначение: для строительства и обслуживания лечебно-оздоровительного комплекса. Вид права: предоставлен продавцу на праве постоянного пользования. Ограничения: водоохранная зона водного объекта (пруд), пл. 0.1302 га; прибрежная полоса водного объекта (пруд), пл. 0.0916 га

Начальная цена с НДС 20 % – 1 187 619 840 бел.руб.

Лот № 2

Наименование	Назначение	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес
Хозяйственный корпус медсанчасти	Здание неустановленного назначения	995,8 кв.м.	200/С-70591	г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, д. 39А

Составные части и принадлежности: подвал; ступени; проезжая часть: участок 1 (пл. 564 кв.м.), участок 2 (пл. 33,8 кв.м.), участок 3 (пл. 2,7 кв.м.); ограждение, ворота

Сведения о земельном участке: Площадь (га): 0.2273. Целевое назначение: Земельный участок для обслуживания хозяйственного корпуса медсанчасти. Вид права: предоставлен продавцу на праве постоянного пользования. Ограничения: Охранная зона магистрального трубопровода, площадь 0.0004 га; охранная зона подземных источников водоснабжения, площадь 0.0066 га

Начальная цена с НДС 20% — 2 647 444 800 бел.руб.

Лот № 3

Помещение (нежилое)	175,4 кв.м	РФ, г. Санкт-Петербург, ул. Репищева, д. 7, литера А, пом. 19-Н.

Начальная цена с НДС 18 % — 4 617 448 560 бел.руб. (снижена на 10 %)

Лот № 4

Помещение (нежилое)	**323,1 кв.м.**	**РФ, г. Санкт-Петербург, ул. Подвойского, д. 16, корп. 1, литера В, пом. 17-Н**

Начальная цена с НДС 18 % – 6 550 170 560 бел.руб. (снижена на 20 %)

Лот № 5

Нежилое помещение (расположено в подвале жилого дома)	102,5 кв.м	г. Москва, пер. Новоподмосковный 2-й, д. 5.

Начальная цена с НДС 18 % – 2 553 101 100 бел.руб. (снижена на 10 %)

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона (Лота) перечисляется на р/с № 3012343260010 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области, БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа — ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи:	**10** рабочих дней после проведения аукциона.

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после подписания договора купли-продажи

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by

Дата и время проведения аукциона	04.03.2016 в 14.00 по адресу: г. Витебск, ул. П. Бровки, 13 А (административное здание ОАО «Витязь»), к. 330
Дата и время окончания приема документов	03.03.2016 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»
Контактные телефоны:	Тел: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. auction@cpo.by; www.cpo.by

В суд Московского района г. Бреста поступило заявление о признании безвестно отсутствующей **КРИКУНЕНКО Зои Анатольевны**.

Просим граждан и юридических лиц, имеющих сведения о Крикуненко Зое Анатольевне, 16 марта 1980 г.р., уроженке г. Бреста, последнее известное место жительства: г. Брест, ул. Киевская, д. 100, кв. 73, сообщить их суду Московского района г. Бреста по адресу: г. Брест, ул. Леваневского, 1, каб. 48 в течение двух месяцев со дня публикации.

В ИЗВЕЩЕНИЕ
о проведении аукциона,
проводимом
ОАО «Дорстройиндустрия»,
опубликованном
в газете «Звязда»
№ 19 от 02.02.2016г.,
вносится следующее изменение:

Заключительная регистрация участников 12.02.2016 с 09.30 до 10.00 по месту проведения аукциона.

Тел. для справок: 8 (017) 210-00-60, 8 (033) 660-70-50
www.dsi.by
УНП 100211220

Центр Промышленной Оценки
• Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении повторного аукциона

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа 5/2, пом. 1703
Продавец	ОАО «Волковысский машиностроительный завод», г. Волковыск, ул. Пролетарская, 31.

Предмет аукциона

Наименование	Назначение	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес
Здание клуба	Здание специализированное иного назначения	1013,4	410/С-1896	Гродненская обл., Волковысский р-н, г. Волковыск, ул. Пролетарская, д. 31

Год постройки – 1967. Составные части и принадлежности: пристройка Б1/к. Обременения: частичная аренда, 2 арендатора, арендуемые площади 189,9 кв.м и 773,5 кв.м

Сведения о земельном участке: Площадь (га): 0.1725. Категория: Земли населенных пунктов, садоводческих товариществ, дачных кооперативов. Целевое назначение: Земельный участок для размещения объектов культурно-просветительного и зрелищного назначения (код 1 16 15) предоставлен продавцу на праве постоянного пользования.

Начальная цена с НДС 20 % – 3 445 176 960 белорусских рублей (снижена на 20%).

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях (BYR) перечисляется на р/с № 3012343260010 в Дирекции «ОАО Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа ЗАО «Центр промышленной оценки».

Срок подписания договора купли-продажи:	**2** рабочих дня после проведения аукциона.

Условия аукциона и оплаты предмета аукциона

Аукцион проводится с условием установки покупателем до 1 мая 2016 года ограждения в границах земельного участка, выделенного для обслуживания предмета аукциона, обеспечивающего сохранность имущества ОАО «ВМЗ». Оплата за предмет аукциона осуществляется в следующем порядке: 50 % от цены продажи оплачиваются в течение 20 дней после проведения аукциона. Оставшаяся сумма в течение 60 дней после проведения аукциона.

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат за организацию аукциона оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by.

Предыдущее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 26.11.2015.

Дата и время проведения аукциона	**17.02.2016** в 14 ч.00 мин по адресу: **г. Волковыск, ул. Пролетарская, 31, ОАО «Волковысский машиностроительный завод».**
Дата и время окончания приема документов	**15.02.2016** до 17 ч.00 мин по адресу: **г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».**
Контактные телефоны:	**Тел: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. Email: auction@cpo.by**

ИЗВЕЩЕНИЕ
о проведении аукциона по продаже права заключения договоров аренды земельных участков в г. Мосты
Организатор аукциона – Мостовский районный исполнительный комитет

Аукцион состоится в 12.00 час 4 марта 2016 г. в г. Мосты, пл. Ленина, 3. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Мосты, пл. Ленина, 3, каб. 217, с 8.00 до 17.00.
Последний день приема заявлений — 29 февраля 2016 г. до 17.00.
Телефон для справок: 3-35-65 – землеустроительная служба Мостовского райисполкома

Номер лота	1	2	3
Адрес земельного участка, кадастровый номер	г. Мосты, ул. Волковича, 424050100012000040	г. Мосты, пр. Мира (возле дома № 24) 424050100005000244	г. Мосты, ул. Дачная, 424050100019000401
Целевое назначение земельного участка	Установка и обслуживание временного торгового павильона	Строительство и обслуживание магазина непродовольственных товаров	Строительство и обслуживание здания продовольственного магазина
Назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества	1-16-03 размещение объектов розничной торговли	1-16-03 размещение объектов розничной торговли	1-16-03 размещение объектов розничной торговли
Право на земельный участок, срок заключения договора аренды	Аренда сроком на 5 лет	Аренда сроком на 50 лет	Аренда сроком на 50 лет
Площадь, га	0,0150	0,0314	0,2837
Форма участка	Четырехугольная	Четырехугольная	Четырехугольная
Инженерная инфраструктура	Имеется возможность подключения к сетям электо-, водоснабжения, канализации	Имеется возможность подключения к сетям электро-, газо-, водоснабжения и канализации	Имеется возможность подключения к сетям электро-, газо-, водоснабжения и канализации
Наименование ограничений в праве	Нет	Нет	Охранная зона сетей и сооружений газоснабжения – 0,0064 га и 0,0072 га
Начальная цена продажи права заключения договора аренды земельного участка, руб.	3 228 500 белорусских рублей	49 647 830 белорусских рублей	268 312 180 белорусских рублей
Задаток, руб.	500 000 белорусских рублей	5 000 000 белорусских рублей	27 000 000 белорусских рублей
Дополнительное условие	Возместить затраты на изготовление градостроительного паспорта земельного участка в размере 3 289 450 белорусских рублей	Возместить затраты на изготовление градостроительного паспорта земельного участка, землеустроительной документации и государственную регистрацию в отношении создаваемого и изменяемого земельных участков в размере 15 841 277 рублей	Возместить затраты на изготовление градостроительного паспорта земельного участка, землеустроительной документации и государственную регистрацию в отношении создаваемого земельного участка в размере 16 710 275 рублей

Задаток вносится на расчетный счет Мостовского райисполкома № 3642520000019 в РКЦ № 10 в г. Мосты филиала ОАО «Белагропромбанк» ГОУ г. Мосты, ул. Ленина, 21, код 457, УНП 500047193, ОКПО 04064103

Победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона (изъявившему желание на приобретение лота по начальной цене, увеличенной на 5 %):

в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся: внести плату за право заключения договора аренды земельного участка, возместить затраты на организацию и проведение аукциона (по факту);

в течение двух месяцев со дня подписания договора аренды земельного участка обратиться за государственной регистрацией возникновения права на земельный участок в Мостовское бюро Волковысского филиала республиканского унитарного предприятия «Гродненское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру»;

в течение одного месяца со дня государственной регистрации права на земельный участок получить разрешение Мостовского райисполкома на проведение проектно-изыскательских работ, архитектурно-планировочное задание, технические условия на инженерно-техническое обеспечение объекта;

разработать строительный проект на строительство объекта, провести государственную экспертизу проекта (для лотов № 2 и № 3) и утвердить его в установленном порядке в срок, не превышающий 6 месяцев (для лота № 1) и 2 лет (для лотов № 2 и № 3) со дня получения разрешения на проведение проектно-изыскательских работ;

в течение 6 месяцев со дня утверждения проектной документации приступить к строительно-монтажным работам на земельном участке и завершить строительство объекта в сроки, определенные строительным проектом

Условия проведения аукциона: аукцион проводится при наличии не менее двух участников на каждый из лотов.

К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и граждане, подавшие в комиссию по организации и проведению аукционов в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении расчетный счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. При подаче заявления на участие в аукционе в отношении нескольких лотов задатки вносятся в размере, установленном для каждого из лотов.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в комиссию по организации и проведению аукционов подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:

заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении;

представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь — доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;

гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования;

представителем гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность;

представителем иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной финансово-кредитной организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют документ, удостоверяющий личность

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» 03 марта 2016 года на 3-м аукционе проводит 19-й от 24 декабря 2015 года и 2-й от 28 января 2016 года открытые повторные аукционы по продаже имущества республиканской собственности

Номера лотов	Наименование техники	Местонахождение объекта	Начальная цена продажи (бел.руб.)	Сумма задатка (бел.руб.)
293	Гусеничное шасси МТ-ЛБу ш.108106026 дв.б/н 1981 г. 4 кат. 4 273 км 1991 г. 4 кат. 116 657 км	г.Дзержинск, в/ч 74962	350 000 000	35 000 000
301	Гусеничное шасси МТ-ЛБу ш.108106022 дв.б/н 1981 г. 4 кат. 7 044 км	г.Дзержинск, в/ч 74962	350 000 000	35 000 000
302	Гусеничное шасси МТ-ЛБу ш.108103036 дв.676282 1981 г. 4 кат. 2 632 км	г.Дзержинск, в/ч 74962	350 000 000	35 000 000
14	Грузовой Урал-43202 ш.117501 дв.444985 1989 г. 4 кат. 66 751 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	45 000 000	4 500 000
15	Грузовой Урал-43202-0011-01 ш.105783 дв.313186 1988 г. 4 кат. 44 140 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	45 000 000	4 500 000
16	Грузовой КамАЗ-4310 ш.018092 дв.884656 1986 г. 4 кат. 85 343 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	50 000 000	5 000 000
17	Грузовой КамАЗ-43106 ш.0000385 дв.438314 1989 г. 4 кат. 63 182 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	50 000 000	5 000 000
21	Грузовой Урал-43202 ш.066317 дв.997362 1986 г. 4 кат. 76 990 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	45 000 000	4 500 000
22	Грузовой Урал-43202 ш.078217 дв.978940 1987 г. 4 кат. 63 257 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	45 000 000	4 500 000
24	Грузовой КамАЗ-43105 ш.663 дв.619659 1984 г. 4 кат. 12 916 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	50 000 000	5 000 000
26	Автошасси МАЗ-5334 ш.121334 дв.9029997 1990 г. 4 кат. 95 050 км, Кузов-фургон КМ-500 №0158 1990 г. 4 кат.	г.Старые Дороги в/ч 48668	45 000 000	4 500 000
27	Седельный тягач КамАЗ-5410 ш.19046 дв.б/н 1978 г. 4 кат. 111 983 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	47 000 000	4 700 000
31	Специальный автомобиль УРАЛ-375 с кузов-фургоном К2.375 в составе: Кузов-фургон К2.375 № 030386 1981 г. 2 кат. Автошасси УРАЛ-375 ш.346705 дв.347238 1981 г. 3 кат. 819 км	г.Кричев-2 в/ч 33190	62 000 000	6 200 000
40	Кабелеукладчик П-286 без основного оборудования (демилитаризованный) №85110772 в составе: Гусеничный тягач АТС-59Г-БЛ-2 № 5ВN0849БЛ ш.1141162 дв.7АЕ0581Е 1985 г. 3 кат. 15 м/ч 185 км Кабелеукладчик прицепной колесный одноосный ножевой № б/н 1985 г. 4 кат.	г.Кричев-2 в/ч 33190	67 000 000	6 700 000
41	Кабелеукладчик П-286 без основного оборудования (демилитаризованный) №81060194 в составе: Гусеничный тягач АТС-59Г-БЛ-2 № 42С5184БЛ ш.11370664 дв.7АА0412Е 1981 г. 3 кат. 30 м/ч 666 км Кабелеукладчик прицепной колесный одноосный ножевой № б/н 1981 г. 4 кат.	г.Кричев-2 в/ч 33190	65 000 000	6 500 000
42	Кабелеукладчик П-286 без основного оборудования (демилитаризованный) №86010801 в составе: Гусеничный тягач АТС-59Г-БЛ-2 № 5ВТ1179БЛ ш.114120530 дв.7АЕ1027Е 1985 г. 3 кат. 25 м/ч 446 км Кабелеукладчик прицепной колесный одноосный ножевой № б/н 1985 г. 4 кат.	г.Кричев-2 в/ч 33190	65 000 000	6 500 000
43	Кабелеукладчик П-286 без основного оборудования (демилитаризованный) № 82090362 в составе: Гусеничный тягач АТС-59Г-БЛ-2 № 36R4643БЛ ш.11380623 дв.7АВ0541Е 1981г. 3 кат. 10 м/ч 186 км Кабелеукладчик прицепной колесный одноосный ножевой № б/н 1981г. 4 кат.	г.Кричев-2 в/ч 33190	67 000 000	6 700 000
44	Кабелеукладчик П-286 без основного оборудования (демилитаризованный) №81070202 в составе: Гусеничный тягач АТС-59Г-БЛ-2 № 42С3618БЛ ш.11370649 дв.7АА0219Е 198 1г. 3 кат. 22 м/ч 134 км Кабелеукладчик прицепной колесный одноосный ножевой № б/н 1981 г. 4 кат.	г.Кричев-2 в/ч 33190	67 000 000	6 700 000
45	Кабелеукладчик П-286 без основного оборудования (демилитаризованный) №82100376 в составе: Гусеничный тягач АТС-59Г-БЛ-2 № 53R5833БЛ ш.1138064 дв.7АВ0739Е 1981г. 3 кат. 60 м/ч 135 км Кабелеукладчик прицепной колесный одноосный ножевой № б/н 1981г. 4 кат.	г.Кричев-2 в/ч 33190	67 000 000	6 700 000
46	Кабелеукладчик П-286 без основного оборудования (демилитаризованный) №81080207 в составе: Гусеничный тягач АТС-59Г-БЛ-2 № 54С4205БЛ ш.11370853 дв.7АА0443Е 1981 г. 3 кат. 20 м/ч 540 км Кабелеукладчик прицепной колесный одноосный ножевой № б/н 1981 г. 4 кат.	г.Кричев-2 в/ч 33190	65 000 000	6 500 000
47	Кабелеукладчик П-286 без основного оборудования (демилитаризованный) №86020809 в составе: Гусеничный тягач АТС-59Г-БЛ-2 № 5ВТ1167БЛ ш.114120525 дв.7АЕ0963Е 1985 г. 3 кат. 50 м/ч 124 км Кабелеукладчик прицепной колесный одноосный ножевой № б/н 1985 г. 4 кат.	г.Кричев-2 в/ч 33190	67 000 000	6 700 000
48	Кабелеукладчик П-286 без основного оборудования (демилитаризованный) №81070203 в составе: Гусеничный тягач АТС-59Г-БЛ-2 № 42С3617БЛ ш.11370652 дв.7АА0346Е 1981 г. 3 кат. 18 м/ч 158 км Кабелеукладчик прицепной колесный одноосный ножевой № б/н 1981 г. 4 кат.	г.Кричев-2 в/ч 33190	67 000 000	6 700 000
49	Кабелеукладчик П-286 без основного оборудования (демилитаризованный) №87063072 в составе: Гусеничный тягач АТС-59Г-БЛ-2 № Е03ТБЛ438 ш.11430431 дв.7АЕ0151Е 1987 г. 3 кат. 9 м/ч 129 км Кабелеукладчик прицепной колесный одноосный ножевой № б/н 1987 г. 4 кат.	г.Кричев-2 в/ч 33190	75 000 000	7 500 000

Аукцион состоится по адресу: г.Минск, ул.Казинца, д.2, 6-й этаж **03 марта 2016 г. в 11.00.**

К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток, гарантийный депозит и подавшие заявление на участие в аукционе, соглашение, учредительские и другие необходимые документы до **17.00 часов 29 февраля 2016 года**.

Победитель аукциона обязан:

1. Заключить договор купли-продажи не позднее 3-х дней с момента проведения аукциона.
2. Произвести оплату стоимости движимого имущества разовым платежом в течение **5**-ти банковских дней для резидентов Республики Беларусь и **10-**ти банковских дней для нерезидентов Республики Беларусь со дня подписания договора купли-продажи.

Задаток, гарантийный депозит в размере 3 000 000 белорусских рублей и денежные средства за выигранное имущество перечисляются на расчетный счет РУП «Белспецконтракт»: белорусские рубли — р/с 3012244970018 в ОАО «Белинвестбанк», г. Минск, пр. Машерова, 29, код 153001739, российские рубли — р/с 3012107883087 в Центре банковских услуг №701,ОАО»БПС- Сбербанк» г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, код 369 УНН 101099370, ОКПО 37401662 Корреспондент-Сбербанк России г. Москва № корсчета 30111810100000000090 Реквизиты банка: БИК 044525225 ИНН 7707083893 к/с в ОПЕРУ Московского ГТУ Банка России №30101810400000000225, УНП 101099370, БИК 153001369. **Без НДС**.

Справки по тел.: (017) 398 07 81, факс (017) 398 07 81. Наш адрес в Интернете: www.bsk.by, auk@bsk.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» 03 марта 2016 года проводит 3-й открытый аукцион по продаже имущества республиканской собственности

Номера лотов	Наименование техники	Местонахождение объекта	Начальная цена продажи (бел.руб.)	Сумма задатка (бел.руб.)
50	Специальный автомобиль КамАЗ-4310 с кузов-фургоном К2.4320Д в составе: кузов-фургон К2.4320Д № 091697 1986 г. 4 кат., автошасси КамАЗ-4310 ш. 0022916 дв. 0961280 1986 г. 4 кат. 14 664 км	г.Кричев-2 в/ч 33190	60 000 000	6 000 000
51	Грузовой Урал-4320 ш. 042837 дв.780511 1985 г. 4 кат. 39 434км	г.Старые Дороги в/ч 48668	45 000 000	4 500 000
52	Грузовой Урал-4320-0011-01 ш. 162748 дв. 707256 1990 г. 4 кат. 51 553 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	45 000 000	4 500 000
53	Грузовой Урал-4320-0710-01 ш. 101047 дв. 279958 1988 г. 4 кат. 44 124 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	45 000 000	4 500 000
54	Грузовой Урал-43202-0011-01 ш. 107532 дв. 327395 1988 г. 4 кат. 16 955 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	50 000 000	5 000 000
55	Грузовой КамАЗ-43101 ш. 002847 дв. 470216 1989 г. 4 кат. 85 651 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	50 000 000	5 000 000
56	Грузовой КамАЗ-43101 ш. 0002666 дв. 0468312 1989 г. 3 кат. 101 733 км	г.Старые Дороги в/ч 48668	50 000 000	5 000 000

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, д. 2, 6-й этаж, **03 марта 2016 г. в 11.00.**

К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток, гарантийный депозит и подавшие заявление на участие в аукционе, соглашение, учредительские и другие необходимые документы до **17.00 часов 29 февраля 2016 года**.

Победитель аукциона обязан:

1. Заключить договор купли-продажи не позднее 3-х дней с момента проведения аукциона.
2. Произвести оплату стоимости движимого имущества разовым платежом в течение **5**-ти банковских дней для резидентов Республики Беларусь и **10-**ти банковских дней для нерезидентов Республики Беларусь со дня подписания договора купли-продажи.

Задаток, гарантийный депозит в размере 3 000 000 белорусских рублей и денежные средства за выигранное имущество перечисляются на расчетный счет РУП «Белспецконтракт»: белорусские рубли — р/с 3012244970018 в ОАО «Белинвестбанк», г. Минск, пр. Машерова, 29, код 153001739, российские рубли — р/с 3012107883087 в Центре банковских услуг №701, ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, код 369, УНН 101099370, ОКПО 37401662, Корреспондент-Сбербанк России г. Москва № корсчета 30111810100000000090. Реквизиты банка: БИК 044525225 ИНН 7707083893 к/с в ОПЕРУ Московского ГТУ Банка России №30101810400000000225, УНП 101099370, БИК 153001369. **Без НДС**.

Справки по тел.: (017) 398 07 81, факс (017) 398 07 81. Наш адрес в Интернете: www.bsk.by, auk@bsk.by

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ»

извещает о повторном открытом аукционе по продаже апартаментов и гаражных боксов в г. Сочи, находящихся в собственности Республики Беларусь

№ лота	Описание лотов	Начальная цена с НДС, рос. руб.	Задаток, рос. руб.
Лот № 1	Апартамент № 102 (1-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1622. Назначение - нежилое. Этаж – цокольный этаж № 1. Площадь – 46,8 кв.м	5 255 130	525 513
Лот № 2	Апартамент № 103 (1-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1635. Назначение - нежилое. Этаж – цокольный этаж №1. Площадь – 48,3 кв.м	5 423 280	542 328
Лот № 3	Апартамент № 407 (3-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1560. Назначение - нежилое. Этаж – 4-й. Площадь – 172,0 кв.м	20 383 320	2 038 332
Лот № 4	Апартамент № 506 (2-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1586. Назначение - нежилое. Этаж – 5-й. Площадь – 98,7 кв.м	12 012 990	1 201 299
Лот № 5	Апартамент № 507 (3-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1584. Назначение - нежилое. Этаж – 5-й. Площадь – 172,0 кв.м	20 383 320	2 038 332
Лот № 6	Апартамент № 509 (1-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1553. Назначение - нежилое. Этаж – 5-й. Площадь – 60,6 кв.м	7 520 730	752 073
Лот № 7	Апартамент № 606 (2-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1555. Назначение - нежилое. Этаж – 6-й. Площадь – 98,7 кв.м	12 012 990	1 201 299
Лот № 8	Апартамент № 703 (2-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1566. Назначение - нежилое. Этаж – 7-й. Площадь – 103,1 кв.м	12 547 530	1 254 753
Лот № 9	Апартамент № 706 (2-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1588. Назначение - нежилое. Этаж – 7-й. Площадь – 98,7 кв.м	12 012 990	1 201 299
Лот № 10	Апартамент № 707 (3-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1559. Назначение - нежилое. Этаж – 7-й. Площадь – 172,0 кв.м	20 383 320	2 038 332
Лот № 11	Апартамент № 804 (1-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1592. Назначение - нежилое. Этаж – 8-й. Площадь – 69,4 кв.м	8 612 820	861 282
Лот № 12	Апартамент № 806 (2-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1615. Назначение - нежилое. Этаж – 8-й. Площадь – 98,7 кв.м	12 012 990	1 201 299
Лот № 13	Апартамент № 807 (3-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1616. Назначение - нежилое. Этаж – 8-й. Площадь - 172,0 кв.м	20 383 320	2 038 332
Лот № 14	Апартамент № 907 (5-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1641. Назначение - нежилое. Этаж – 9-й, 10-й. Площадь – 347,2 кв.м	40 499 370	4 049 937
Лот № 15	Апартамент № 1004 (2-комнатный 2-уровневый) с кадастровым номером 23:49:0203004:1671. Назначение - нежилое. Этаж –10-й, 11-й. Площадь –139,0 кв.м	16 917 660	1 691 766
Лот № 16	Апартамент № 1101 (2-комнатный) с кадастровым номером 23:49:0203004:1647. Назначение - нежилое. Этаж – 11-й. Площадь – 108,3 кв.м	13 181 190	1 318 119
Лот № 17	Гаражный бокс № 1 с кадастровым номером 23:49:0203004:1649. Назначение - нежилое. Этаж – подвал №3. Площадь – 14,9 кв.м	1 150 500	115 050
Лот № 18	Гаражный бокс № 2 с кадастровым номером 23:49:0203004:1673. Назначение - нежилое. Этаж – подвал №3. Площадь – 14,5 кв.м	1 136 340	113 634

ОПИСАНИЕ АПАРТОТЕЛЯ

Апартаменты и гаражные боксы находятся в здании апартотеля, представляющего собой монолитное 13-этажное здание (введено в эксплуатацию в апреле 2015 г.), расположенного по адресу: г. Сочи, ул. Политехническая, д. 62, в одном из самых экологически чистых районов, на круглосуточно охраняемой территории Государственного учреждения «Санаторий «Беларусь» в непосредственной близости от государственной дачи «Бочаров ручей». Апартотель расположен на земельном участке с кадастровым №23:49:0203004:21 площадью 155 600 кв.м, предоставленном Государственному учреждению «Санаторий «Беларусь» на праве аренды по 22.09.2062. Разрешенное использование земельного участка – для размещения и эксплуатации зданий и сооружений санатория

УСЛОВИЯ

К участию в аукционных торгах допускаются индивидуальные предприниматели, физические и юридические лица без ограничения вне зависимости от государственной принадлежности, своевременно подавшие заявление на участие в аукционе, внесшие задаток и представившие другие необходимые документы.

Валюта торгов – российский рубль. Валюта платежа — российский рубль.

Задаток за участие в аукционных торгах устанавливается в российских рублях.

Сумма для оплаты задатка за участие в аукционе для резидентов Республики Беларусь производится в белорусских рублях с применением официального курса Национального банка Республики Беларусь на день платежа.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан подписать договор купли-продажи Объекта (Объектов) с Продавцом в течение 5 (пяти) дней от назначенной даты аукциона.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан оплатить полную стоимость приобретенного на аукционе Объекта (Объектов) в течение 30 (тридцати) дней от назначенной даты аукциона.

Передача Победителю аукциона (Претенденту на покупку) пакета документов для регистрации (оформления) права собственности осуществляется только после оплаты полной стоимости Объекта (Объектов).

Государственная регистрация договора купли-продажи Объекта (Объектов) осуществляется Победителем аукциона (Претендентом на покупку) после полной оплаты стоимости приобретенного на аукционе Объекта (Объектов) и получения перечисленной суммы Продавцом.

Все расходы по удостоверению, составлению и оформлению договора купли-продажи, уплате государственной пошлины оплачиваются Победителем аукциона (Претендентом на покупку).

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение повторного открытого аукциона на основании счета-фактуры в течение 3 (трех) банковских дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.

Запрет на изменение фасадной части.

Платежи и расчеты с резидентами и нерезидентами Республики Беларусь осуществляются в соответствии с законодательством Республики Беларусь, регулирующим расчеты при проведении валютных операций

Размер штрафа, уплачиваемый участником аукциона и (или) его Победителем (Претендентом на покупку) в случаях, предусмотренных Положением о порядке организации и проведения аукционов (конкурсов) по продаже отдельных объектов, находящихся в государственной собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 №609 и соглашением о правах и обязанностях сторон в процессе организации и проведения аукциона, составляет 5% от стоимости Объекта (Объектов)

Аукцион состоится 16.02.2016 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4. Шаг аукциона — 5%

Порядок оформления участия в аукционе содержится на сайте Организатора аукциона ino.by.

Задаток для резидентов Республики Беларусь перечисляется на р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк» ЦБУ №703, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369.

Задаток для нерезидентов Республики Беларусь перечисляется на текущий счет в российских рублях 3012154337049 в ОАО «БПС-Сбербанк» ЦБУ №703, БИК 153001369, счет 30111810100000000090 в ПАО «Сбербанк России» г. Москва, БИК 044525225, ИНН 7707083893, к/с в ОПЕРУ Москва №30101810400000000225.

Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в повторном аукционе по продаже гаражных боксов и апартаментов (Лот №__), проводимом 16 февраля 2016 г.

Участник, желающий участвовать в аукционе в отношении нескольких лотов, вносит задатки в размере, установленном для каждого из лотов.

Организация и проведение аукциона осуществляются в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь, оформление и регистрация сделки в соответствии с законодательством Российской Федерации.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.30, с 13.30 до 16.30 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 6. Окончание приема заявлений – 15.02.2016 в 12.00.

Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектом (Объектами) аукциона. Контактное лицо для осмотра Объекта (Объекта): Кришеник Сергей Иванович: 8-10-7-862-259-60-02, 8-10-7-862-259-60-12.

Организатор аукциона или Продавец вправе снять лот (лоты) с торгов до объявления его проданным без объяснения причин снятия

☎ **Организатор: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 550 09 52, 8 (029) 356-90-03 • www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by**

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ

(о проекте строительства многоэтажного жилого дома, не относящегося к жилым домам повышенной комфортности, с помещениями общественного и административного назначения и подземной гараж-стоянкой в квартале ул. Лынькова – П. Глебки – проезд Масюковщина)

Информация о застройщике:

Общество с ограниченной ответственностью «КварталМЗС-Строй», расположенное по адресу: г. Минск, пер. Козлова, д. 7«Б», ком. 300, режим работы: понедельник – пятница – 9.00-18.00, обед – 13.00 – 14.00, суббота, воскресенье, государственные праздники – выходной.

Зарегистрировано в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 191702269 решением Мингорисполкома от 30.12.2011 г.

В течение последних трех лет застройщик не осуществлял строительство жилых домов.

Информация об объекте строительства:

Цель строительства – ввод в эксплуатацию объекта: «Многоэтажный жилой дом, не относящийся к жилым домам повышенной комфортности, с помещениями общественного и административного назначения и подземной гараж-стоянкой в квартале улиц Лынькова — П. Глебки — проезда Масюковщина».

Этапы и сроки реализации строительства:

Начало строительства жилого дома – **03 сентября 2014 г.**, нормативный срок строительства **19 месяцев**.

Государственная экспертиза проектной документации:

экспертное заключение №166-8-2009, выданное 15.01.2009 г., и № 225-60/14, выданное 06.05.2014 г. Дочерним Республиканским унитарным предприятием «Главгосстройэкспертиза по г. Минску».

Местонахождение строящегося многоэтажного жилого дома:

Местоположение объекта – г. Минск, Фрунзенский район, жилой дом в квартале улиц Лынькова — П. Глебки — проезда Масюковщина».

Характеристика строящегося многоэтажного жилого дома:

196-квартирный 15-этажный жилой дом, состоит из 2-х секций, с техподпольем и теплым техническим чердаком со встроенными помещениями товарищества собственников и помещениями общественного и административного назначения на 1-м этаже. Кровля – рулонная с организованным внутренним водостоком. Отопление и горячее водоснабжение осуществляется от городских сетей. Система поквартирного отопления – горизонтальная двухтрубная. В качестве нагревательных приборов приняты стальные радиаторы. Регулировка теплоотдачи приборов осуществляется термостатическими вентилями с термостатическими головками. Коммерческий учет тепла осуществляется теплосчетчиком, установленным в узле ввода техподполья. Регулирование автоматического отпуска тепла осуществляется в тепловом пункте. Поквартирный учет тепла осуществляется индивидуальными счетчиками. Для поквартирного учета горячей и холодной воды предусмотрена установка индивидуальных счетчиков. На каждую квартиру предусмотрен электронный многотарифный электросчетчик. Окна в доме из ПВХ-профиля с двойными стеклопакетами. Остекление лоджий исполняется из ПВХ-профиля с одинарным остеклением. Для организации кабельного телевидения и сети интернет проектом предусматривается прокладка волоконно-оптического кабеля (ВОКС) от существующего телекоммуникационного шкафа Минских телевизионных информационных сетей, расположенного по улице Лынькова до жилого дома с установкой оптических узлов. Телефонная сеть организована путем прокладки волоконно-оптического кабеля (ВОКС) от АТС Минских городских телефонных сетей до оптического шкафа дома, далее прокладкой оптоволоконных распределительных кабелей в квартиры. Транспортное обслуживание жилого дома предусмотрено от существующей транспортной городской системы с ул. Лынькова. Для жилого дома предусматривается система дымоудаления из общих поэтажных коридоров жилого дома, системы подпора воздуха в лифтовые шахты при пожаре. В здании запроектирована кольцевая сеть водопровода с установкой пожарных кранов. Каждая секция дома оборудована 2-мя лифтовыми установками грузоподъемностью 400 кг, 630 кг. Жилой дом оборудован домофонной связью.

Количество квартир в доме – 196 шт.

Общее количество квартир в секции №1 — 98 квартир, из них:

- 28 – однокомнатных квартир площадью 50,27 м²
- 56 – двухкомнатных, в том числе:
- 14 квартир по 63,24 м²
- 14 квартир по 66,22 м²
- 7 квартир по 67,91 м²
- 1 квартира по 68,61 м²
- 11 квартир по 70,05 м²
- 2 квартиры по 70,55 м²
- 4 квартиры по 71,52 м²
- 3 квартиры по 71,85 м²
- 14 – трехкомнатных квартир площадью 89,65 м².

Общее число квартир в секции №2 — 98 квартир, из них:

- 28 – однокомнатных квартир площадью 50,27 м².
- 56 – двухкомнатных, в том числе:
- 14 квартир по 63,24 м²
- 14 квартир по 66,22 м²
- 7 квартир по 67,91 м²
- 1 квартира по 68,61 м²
- 11 квартир по 70,05 м²
- 2 квартиры по 70,55 м²
- 4 квартиры по 71,52 м²
- 3 квартиры по 71,85 м²
- 14 – трехкомнатных квартир площадью 89,65 м².

На первом этаже дома располагаются помещения административного и общественного назначения в количестве 13 шт. и помещение товарищества собственников.

Согласно решению Мингорисполкома строительство жилых помещений будет осуществлено с привлечением граждан, состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий из расчета 5% от общей площади жилых помещений многоэтажного дома.

Количество предлагаемых объектов долевого строительства:

Гражданам, не состоящим на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, для заключения договоров создания объектов долевого строительства предлагается всего **2 (две)** квартиры, из них:

- **2 трехкомнатных** за №№ 1 и 22 общей площадью 89,65 м² жилой площадью 51,60 м².

Цены на объекты долевого строительства:

Стоимость одного квадратного метра общей площади жилого помещения для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий с учетом всех затрат и вознаграждения застройщика, составляет:

для трехкомнатных квартир – **1150** долларов США.

Действует система скидок. Первый взнос составляет 20—30% от общей стоимости квартиры и вносится в течение 10 (десяти) банковских дней с момента регистрации договора.

Оставшаяся сумма денежных средств вносится по согласованному сторонами графику.

Платежи по договору создания объекта долевого строительства осуществляются с пересчетом долларового эквивалента в белорусские рубли по курсу, установленному Национальным банком Республики Беларусь на день оплаты. Стоимость 1 кв. метра жилого помещения в долларовом эквиваленте является фиксированной до окончания исполнения договора.

Изменение цены объекта долевого строительства производится в одностороннем порядке по инициативе Застройщика в связи с определением фактической площади объекта долевого строительства по результатам технической инвентаризации РУП «Минское городское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру», если установленная договором площадь объекта долевого строительства увеличится или уменьшится на 1 (один) процент и более.

Цена, определенная настоящей проектной декларацией на указанные в ней объекты долевого строительства, считается действительной по ним до момента опубликования новой декларации.

Права застройщика на земельный участок:

решение Минского районного исполнительного комитета (Минский райисполком) от 02 апреля 2015 г. №334 «О предоставлении в постоянное пользование земельного участка общей площадью 0,2445 га и во временное пользование земельного участка общей площадью 0,4863 га для строительства и обслуживания многоэтажного жилого дома, не относящегося к жилым домам повышенной комфортности, с помещениями общественного и административного назначения и подземной гараж-стоянкой в квартале улиц Лынькова – П. Глебки – проезда Масюковщина», а также земельного участка в постоянное пользование общей площадью 0,0680 га для строительства гараж-стоянки; свидетельство о государственной регистрации прав на земельный участок №500/1572 – 2670, №500/1572-2672 и №500/1572-2669 от 14 мая 2015 г.

Элементы благоустройства:

Территория проектируемого объекта обеспечена непрерывной сетью благоустроенных пешеходных путей и зон, которая включает тротуары по основным направлениям движения пешеходных потоков. В местах пересечения пешеходных путей с проезжей частью устроены участки с пониженным бортом высотой не более 0,02 м для безбарьерного передвижения инвалидов, лиц, пользующихся креслами-колясками, престарелых и взрослых с детскими колясками. Предусмотрены парковки в количестве 2-х машино-мест для спецавтотранспорта для инвалидов с нарушением функций опорно-двигательного аппарата, включая передвигающихся на креслах–колясках. Для маломобильных групп населения запроектированы пандусы и электромеханические подъемные платформы типа ПВ 450 («Гомельлифт», РБ) .

Проектом предусмотрено полное благоустройство территории с организацией подъезда, парковками общей вместительности на 39 машино-мест, подземной гараж-стоянкой на 16 машино-мест, тротуаром для пешеходов, дорожки и площадки к жилому дому из бетонной плитки. На территории строительства жилого дома запроектирована площадка для чистки вещей, площадка для крупногабаритного мусора. Детская игровая площадка располагается на близлежащей территории. Территория оборудуется малыми формами архитектуры.

Имущество, передаваемое застройщиком дольщикам после ввода жилого дома в эксплуатацию:

Помещение товарищества собственников, техподполье дома предназначено для размещения инженерных сетей; межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыши, технические этажи и подвалы, другие места общего пользования, несущие, ограждающие ненесущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию многоквартирного дома, поступают в общую собственность дольщиков.

Предполагаемый срок ввода многоэтажного жилого дома в эксплуатацию:

28 февраля 2016 года.

Договор строительного подряда:

договор строительного генподряда от 25 августа 2015 г. № 1/16, заключен Застройщиком с СМ ЗАО «Ареса-Сервис-Строй».

Порядок приема заявлений от граждан, желающих принять участие в долевом строительстве квартир:

Прием заявлений от граждан и юридических лиц осуществляется по месту нахождения ООО «КварталМЗС-Строй», г. Минск, пер. Козлова, д. 7«Б», комн. 300, понедельник – четверг с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 Время приема предварительно согласовывается по телефонам: velcom 8029-171-02-40; гор. 299-55-28.

Застройщиком заключены договора на оказание риэлтерских услуг (поиск дольщиков и заключение договоров долевого строительства):

№11/2 от 30.01.2015 г. с ОДО «Твоя столицаконсалт», которое расположено по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, 68 – 127. Прием заявлений от граждан осуществляется по месту нахождения ОДО «Твоя столицаконсалт»: понедельник – пятница с 9.00 до 13.00. и с 14.00 до 17.00, кроме выходных и праздничных дней, тел. 215-00-31;

№159/2 от 16.04.2015 г. с ООО «Дианэст-Стройинвест», которое расположено по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д.1, офис 1327-1328. Прием заявлений от граждан осуществляется по месту нахождения ООО «Дианэст-Стройинвест»: понедельник – пятница с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00, кроме выходных и праздничных дней, тел. 268-44-13;

№143/3 от 15.04.2015 г. с ЧУП «Дианэст», которое расположено по адресу: г. Минск, ул. Скрыганова, д. 6, к. 2402. Прием заявлений от граждан осуществляется по месту нахождения ЧУП «Дианэст»: понедельник – пятница с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00, кроме выходных и праздничных дней, тел. 256-17-94;

№38/4 от 31.03.2015 г. с ООО «РиэлтХаус», которое расположено по адресу: г. Минск, ул. Мельникайте, д. 8А, пом. 1п. Прием заявлений от граждан осуществляется по месту нахождения ООО «РиэлтХаус»: понедельник – пятница с 9.00 до 13.00. и с 14.00 до 17.00, кроме выходных и праздничных дней, тел. 203-69-01;

№7/1 от 05.01.2016 г. с ООО «Агентство недвижимости «Академическое», которое расположено по адресу: г. Минск, ул. Сурганова, 57Б, оф. 178. Прием заявлений от граждан осуществляется по месту нахождения ООО «Агентство недвижимости «Академическое»: понедельник – пятница с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00, кроме выходных и праздничных дней.

Для подачи заявления необходимо личное присутствие гражданина и его паспорт. Прием заявлений осуществляется до момента набора необходимого количества заявлений, соответствующего количеству продекларированных квартир.

Если гражданин, желающий принять участие в долевом строительстве, в течение пяти календарных дней с момента регистрации его заявления не явился для заключения договора и не сообщил об уважительных причинах неявки, его заявление на участие в долевом строительстве утрачивает силу, и ООО «КварталМЗС-Строй» оставляет за собой право заключить договор на заявленную квартиру с другим гражданином.

Условия ознакомления с объектом долевого строительства:

Ознакомиться с объектом долевого строительства и ходом работ по его строительству можно в офисах риэлтерских компаний, а также в офисе застройщика – ООО «КварталМЗС-Строй», г. Минск, пер. Козлова, д. 7«Б», комн. 300, время приема предварительно согласовывается по телефонам: velcom 8029-171-02-40; гор. 299-55-28.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование	Характеристика
ЛОТ 1	
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес расположения	Изолированное помещение, инв. № 422/D-39549 (назначение – торговое помещение, наименование – магазин), площадью 371,0 кв.м, расположенное по адресу: а.г. Василишки, ул. Советская, 17А-2
Земельный участок, на котором расположен объект	Кадастровый номер 425881301602000518, площадью 0,2161 га (назначение – для обслуживания здания магазина) по адресу: а.г. Василишки, ул. Советская, 17А
Начальная цена продажи	1 000 000 000 (один миллиард) белорусских рублей с учетом НДС
Сумма задатка	50 000 000 (пятьдесят миллионов) белорусских рублей
Продавец	Щучинский филиал Гродненского областного потребительского общества, 231513, г. Щучин, ул. Пушкина, 26
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел. 41-98-32
Условия аукциона	Аукцион без условий
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 5 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/сч для перечисления задатка	Р/с 301 257 917 0017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области БИК 153001739 УНП 500833225

Аукцион состоится 03 марта 2016 г. в 11.00 по адресу: г. Щучин, ул. Пушкина, 26.

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:

заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;

юридическим лицом — резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;

индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;

юридическим лицом — нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются:

представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя — доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя;

физическим лицом — документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица - доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленные организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник — четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница)

Последний день приема заявлений — 26 февраля 2016 г. до 15.00

■ Ужо традыцыя

Знайсці сваё шчасце

цалкам магчыма на праваслаўным балі моладзі

Раз на год у сталіцы Беларусі маладыя людзі ды дзяўчаты могуць адпаведна нагодзе апрануць смокінгі і бальныя сукенкі — на Мінскі баль праваслаўнай моладзі, які сёлета праходзіў восьмы раз і называўся «Славянскія карункі». Падчас яго моладзь выходзіла не толькі на класічныя еўрапейскія танцы, але і на «Лявоніху», рускую кадрылю ды ўкраінскую польку. Па словах арганізатараў, гэта не адзінае, чым яны здзіўлялі наведвальнікаў балю. Карэспандэнт «Звязды» распытала ў арганізацыйнага камітэта, адкуль з'явілася сярод вернуючых традыцыя праводзіць такога кшталту мерапрыемства, пацікавілася колькі каштуе паўдзельнічаць у ім і ці шмат шанцаў сустрэць другую палавінку падчас кружэння ў вальсе.

— Ідэя праводзіць баль узнікла, вядома ж, менавіта ў асяроддзі праваслаўнай моладзі, — расказвае Анастасія Шчура, прадстаўнік арганізацыйнага камітэта балю. — Хлопцам і дзяўчатам з мінскага прыхода храма прападобнага Серафіма Сароўскага захацелася арганізаваць прыгожую танцавальную вечарыну, баль у лепшых традыцыях, як у фільме «Адмірал». На першыя імпрэзы запрашалі рабят з іншых прыходаў, і тады баль стаў месцам сустрэчы, своеасаблівай пляцоўкай для знаёмства. Нягледзячы на назву, гэта свецкае мерапрыемства, а назва толькі падкрэслівае тое, што яго арганізатарамі і натхняльнікамі з'яўляецца моладзь з праваслаўных прыходаў.

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

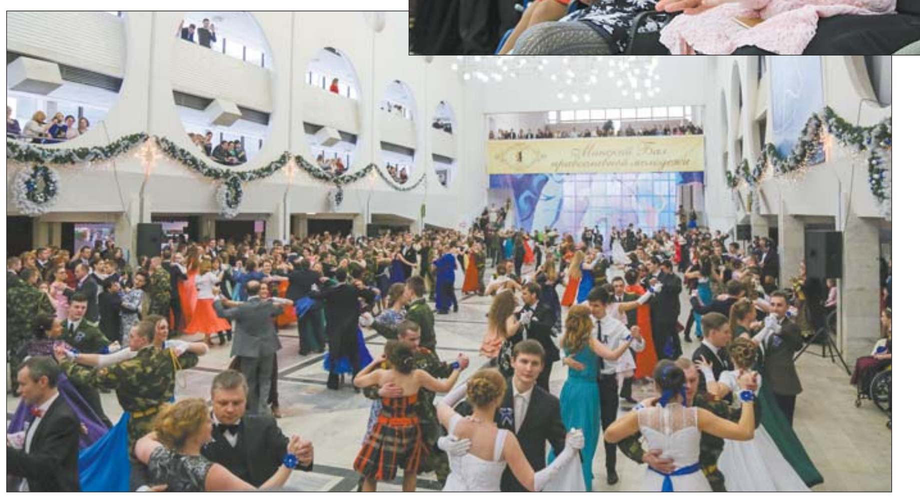

На сёлетні баль таксама з'язджалася моладзь з абласных цэнтраў Беларусі, Санкт-Пецярбурга і Кіева, нават Вены. Традыцыйна прымаюць удзел курсанты ваенных факультэтаў і ваеннаслужачыя войскаў спецыяльнага прызначэння. Калі казаць пра ўзрост удзельнікаў, то гэта студэнты і працоўная моладзь, хоць на баль часта прыходзяць цэлымі сем'ямі: запрашаюць бацькоў, сяброў, сваякоў, а хтосьці прыходзіць са сваёй «палавінкай».

Баль — справа нятанная. Але ўдзельнікаў з году ў год не меншае. «І рэпетыцыі, і квіток, і бальны ўбор патрабуюць пэўных выдаткаў, — тлумачыць Анастасія Шчура. — На сам баль арганізатары пастараліся зрабіць квіткі максімальна даступнымі — 255 тысяч рублёў для гасцей і 285 — для ўдзельнікаў з улікам таго, што мерапрыемства цалкам на самафінансаванні і не мае спонсараў. Але баль праходзіць раз на год, і, па словах удзельнікаў, на яго варта выдаткаваць грошы».

Падчас імпрэзы ёсць і кранальны момант ушанавання маладых — тых, хто ў мінулым годзе пазнаёміўся на балі і пабраўся шлюбам. Як правіла, штогод іх каля дзесяці пар. Натуральна, у першых з іх ужо ёсць дзеці, і яны прыходзяць на вечарыну разам цэлымі сем'ямі.

Ганна Лукашэвіч згадвае пра тое, як дзякуючы балю сустрэла сваю другую палавінку: « Муж да балю не мае ніякага дачынення і нават не танцор. Здарылася гэта так: на чарговай рэпетыцыі Яўген выпадкова заехаў сустрэцца са сваім сябрам, ну а я ўвесь вечар танцавала з гэтым самым сябрам. Вось так і пазнаёміліся, нават не патанчыўшы! А пасля выпадкова высветлілася, што мы жывём побач. У той цудоўны зімовы вечар Яўген праводзіў мяне дадому, і вось ужо тры гады мы разам! Бралі шлюб у верасні мінулага года ў прысутнасці амаль усёй бальнай брацыі. Праўда, мой муж так і не навучыўся танцаваць. Але мы будзем працаваць над гэтай недарэчнасцю...»

Вераніка ПУСТАВІТ. *pustavit@zviazda.by*

КРЫЖАВАНКА — ПЕРАКЛАД

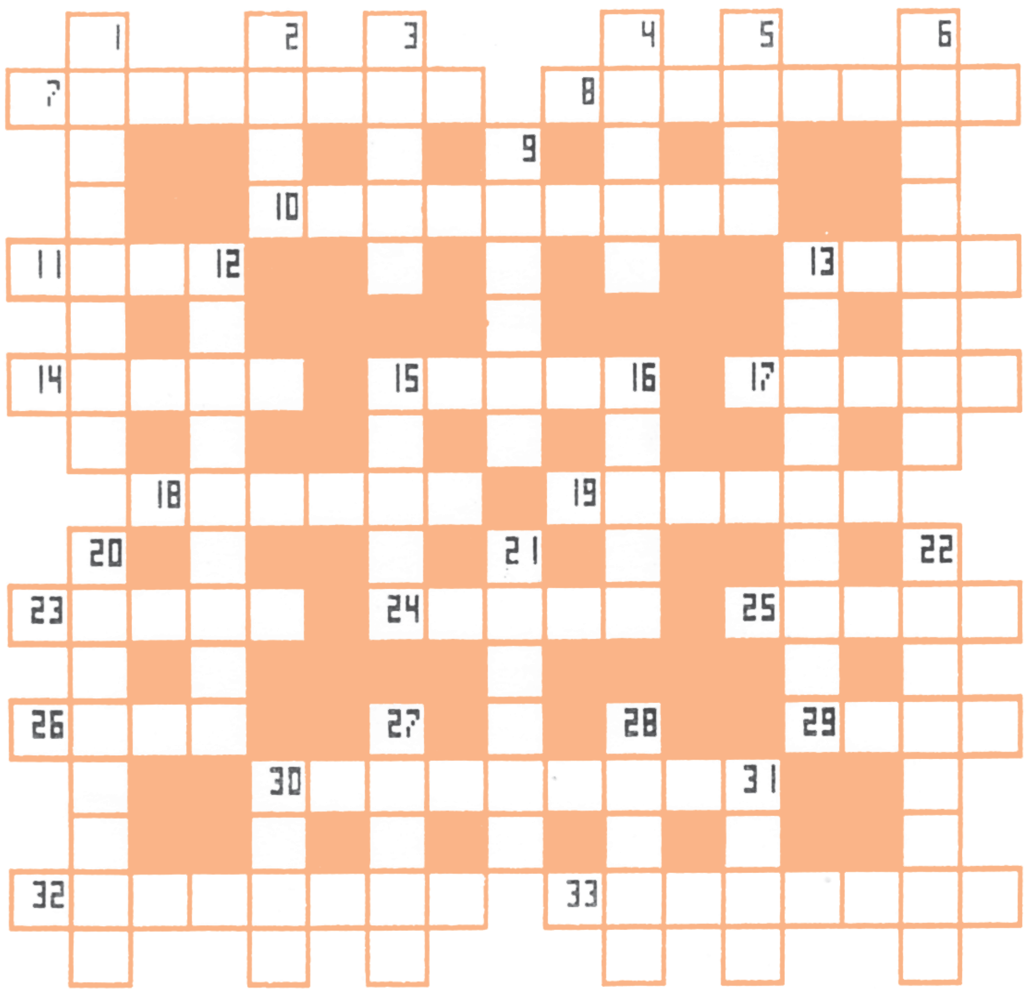

Перакладзіце з рускай мовы на беларускую наступныя словы:

Па гарызанталі: 7. Юбка. **8.** Стоимость. **10.** Ракушка. **11.** Сцепка. **13.** Пуля. **14.** Невинность, целомудрие. **15.** Фронтон. **17.** Багрец, багрянец. **18.** Точка. **19.** Портной. **23.** Летучая мышь. **24.** Заботливо, старательно. **25.** Усталость. **26.** Керосин. **29.** Даже. **30.** Медуница (бот.) **32.** Водяная лилия, кувшинка. **33.** Чечевица.

Па вертыкалі: 1. Наследство. **2.** Хряк. **3.** Побег, бегство. **4.** Известь. **5.** Мясной лоток, прилавок (в старину). **6.** Недопеченный, сырой (о хлебе). **9.** Ссора, склока. **12.** Тычок, рогуля (торчащий предмет). **13.** Портняжество. **15.** Забрасывание. **16.** Сумка, сума. **20.** Побег, росток. **21.** Зоб. **22.** Преображаться. **27.** Пупс (вид куклы). **28.** Круговорот, водоворот. **30.** Много. **31.** Падалица (плоды, сбитые ветром).

Склала Таццяна КУЗЬМІЧ. *г. Віцебск.*

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ.
Па гарызанталі: 7. Спадніца. 8. Вартасць. 10. Ракавінка. 11. Счэп. 13. Куля. 14. Цнота. 15. Закот. 17. Барва. 18. Кропка. 19. Кравец. 23. Кажан. 24. Дбала. 25. Стома. 26. Газа. 29. Ажно. 30. Шчамліца. 32. Гарлачык. 33. Сачавіца. **Па вертыкалі:** 1. Спадчына. 2. Кныр. 3. Уцёкі. 4. Вапна. 5. Ятка. 6. Адслівы. 9. Сварка. 12. Патарчака. 13. Краўецтва. 15. Закід. 16. Торба. 20. Парастак. 21. Валляк. 22. Змяніцца. 27. Галыш. 28. Віхар. 30. Шмат. 31. Апад.

Даты | Падзеі | Людзі

3 ЛЮТАГА

1700 год — пачалася Паўночная вайна — вайна кааліцыі еўрапейскіх дзяржаў пад назвай Паўночны саюз (Данія, Саксонія, Расія, Рэч Паспалітая, Прусія) супраць Швецыі за панаванне на Балтыйскім моры. З 1704-га па 1709 год асноўнай арэнай баявых дзеянняў была Беларусь, якая панесла велізарныя страты. Вайна працягвалася 21 год і завяршылася паражэннем Швецыі.

1927 год — у Заходняй Беларусі польскія ўлады расстралялі ў мястэчку Косава дэманстрацыю працоўных, якія выступілі ў абарону «Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады», над якой навісла пагроза суда.

1943 год — нарадзіўся (вёска Валіцкаўшчына Мінскага раёна) Уладзімір Сяргеевіч Улашчык, беларускі вучоны ў галіне фізіятэрапіі і курорталогіі. Член-карэспандэнт НАН Беларусі, доктар медыцынскіх навук, прафесар. Заслужаны дзеяч навукі Рэспублікі Беларусь. У 1986—1993 гадах — міністр аховы здароўя Рэспублікі Беларусь. З 2005-га — дырэктар Інстытута фізіялогіі НАН Беларусі. Аўтар больш чым 500 навуковых прац. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

Было сказана

Пятрусь БРОЎКА, народны паэт Беларусі:
«Прайсці нялёгка год за годам,
Бо шлях — то шоўк, а то — асцё...»

■ Здарэнні

Пад сцяной аказаліся людзі...

У сталіцы абрынулася сцяна рэстарана ўсходняй кухні, які будаваўся.

Месца будоўлі аб'екта грамадскага харчавання з аб'ектамі культурна-забаўляльнага прызначэння знаходзіцца на ўчастку ў межах МКАД — праспект Пераможцаў, на тэрыторыі, прылеглай да вадасховішча Дразды. Абрынулася перакрыцце аднапавярховага будынка на плошчы 60 квадратных метраў. Пацярпелі два чалавекі. Па інфармацыі Мінскага гарадскога ўпраўлення МНС на момант падрыхтоўкі матэрыялу, пад заваламі відаць яшчэ адзін чалавек без прыкмет жыцця, да якога спрабуюць дабрацца ратавальнікі. Абставіны абрушэння высвятляюцца.

Сяргей РАСОЛЬКА. *rs@zviazda.by*

Крынічка

«Цякла тут з лесу невялічка
Травой заросшая крынічка».
Якуб КОЛАС.

Вядучая рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ. Тэл. 8 (017) 287-18-15

ВЯЛІКІЯ САКРЭТЫ МАЛЕНЬКАГА ЧАРАНКА

Прышчэпка пладовых дрэў і кустоў — гэта, як ні круці, аперацыя. А да аперацыі трэба рыхтавацца загадзя: выбраць і падрыхтаваць «пацыента» — прышчэп; сабраць патрэбныя прылады і матэрыялы; нарыхтаваць тыя самыя важныя «органы», якія пасля «прышывання» павінны акультурыць сціплы беспародны прышчэп. Гэтыя «важныя органы» — чаранкі. Або, іншымі словамі, — адрэзкі аднагадовых парасткаў з тых дрэў, якія вы задумалі пасяліць у сваім садзе.

Як правільна зрабіць нарыхтоўкі для прышчэпак і захаваць іх да вясны

Усё, быццам бы, лёгка і зразумела: зрэзаў самы прыгожы на выгляд парастак з патрэбнага дрэва — вось і гатовы чаранок для прышчэпкі. Але не ўсё так проста...

ВАЖНА:

✓ Чаранкі наразаюць з праверанных на гатунковасць і ўраджайнасць дрэў і кустоў, якія ўстойліва пладаносяць.

✓ Для чаранкоў выбіраюцца добра выспелыя аднагадовыя парасткі.

✓ Лепш выбіраць парасткі са знешніх частак кроны дрэў, якія добра асвятляюцца сонцам.

✓ Лепшы бок дрэва, адкуль будуць наразацца чаранкі, — паўднёвы.

✓ Самыя якасныя чаранкі — з парасткаў сярэдняга яруса.

✓ Нарыхтоўваючы чаранкі вішні, трэба мець на ўвазе: на аднагадовых вішнёвых парастках шмат кветкавых пупышак, таму трэба выбіраць парасткі з маладых дрэў, дзе кветкавых пупышак паменш, і рабіць чаранкі даўжэйшымі — каля 65-70 см.

Лепшы чаранок-нарыхтоўка для прышчэпкі выглядае так:

- яго даўжыня 30—40 см;
- таўшчыня — як у алоўка (каля 7 мм);
- у яго кароткія міжвузеллі;
- роставыя пупышкі ярка выяўленыя;
- колькасць развітых пупышак — не менш за 4-5;
- ён узяты з маладога пладаноснага дрэва (3-10 гадоў).

ПРАВЕРАНА:

☝ Тронкі лепш за ўсё наразаць з дрэў, якія рэгулярна абразаюцца.

☝ Парасткі на чаранкі паспрабуйце браць з адрэзкам двухгадовай драўніны, хоць бы невялікім (1-2 см), — такія чаранкі выдатна захоўваюцца і добра прыжываюцца.

☝ Калі чаранкі наразаюцца з маладых дрэў, дзе яшчэ не цалкам сфарміравалася крона, трэба зразаць іх з галінак, якія намечана вясной выдаліць (каб не нашкодзіць самому дрэўцу).

☝ Чаранкі лепш захаваюцца, калі зрэзы апрацаваць садовым варам.

КАЛІ НАРЫХТОЎВАЦЬ?

Як правіла, чаранкі для прышчэпкі з наступным захоўваннем нарыхтоўваюць на працягу года двойчы: у канцы восені (пачатку зімы) і ў канцы зімы (ранняй вясной).

Шматлікія садоўнікі аддаюць перавагу восеньскай нарыхтоўцы. Яе праводзяць пасля першых значных маразоў (каля -15 °С). Расліны да гэтага часу ўжо перайшлі ў стан поўнага спакою, парасткі загартаваліся, а адначасна адбылося пэўнае абеззаражванне (грыбкі і мікробы ад марозу гінуць).

Сэнс восеньскай нарыхтоўкі:

- аднагадовыя парасткі, якія бяруцца для прышчэпкі, у моцныя зімовыя маразы не вымерзнуць, і садоўнік тым самым загадзя засцерагае сябе ад рызыкі застацца без матэрыялу для прышчэплівання;
- чаранок захоўваецца ў тым стане спакою, які наступіў увосень, да самага моманту прышчэпкі. А для прышчэпкі патрэбен менавіта «спячы» чаранок!

Калі восенню чаранкі нарыхтаваць не атрымалася, іх можна нарэзаць і цяпер — у канцы зімы, і ранняй вясной.

Калі зіма не вельмі марозная і тэмпература не апускаецца ніжэй -20 °С, то чаранкі можна нарэзаць у любы зімовы дзень.

Рабіць гэта трэба за некалькі месяцаў да прышчэпкі, для таго каб «злавіць» самы ўдалы час для будучага прышчэпка: пупышкі на парастках павінны спаць. І спаць да таго дня, пакуль мы самі не «пабудзім» іх да моманту прышчэпкі. Таму вельмі важна да дня прышчэпкі трымаць чаранкі ў стане спакою.

ДЗЕ І ЯК ЗАХОЎВАЦЬ?

Спосабаў доўгачасовага захоўвання назапашаных чаранкоў шмат — на вуліцы, у снезе, у халодным памяшканні (склепе, на верандзе), у халадзільніку. Кожны выбірае той, які яму найбольш даступны і зручны.

Адзін з самых распаўсюджаных спосабаў — захоўваць чаранкі ў халодным склепе.

Тут некалькі варыянтаў: у мешкавіне, у пілавінні або ў пяску, у торфе, моху (сфагнуме) або ў іншым субстраце, па неабходнасці яго ўвільгатняючы.

Каб праверыць субстрат, у якім захоўваюцца чаранкі, ці не залішне ён сухі або мокры, можна сціснуць яго (пясок, пілавінне і гэтак далей) у кулаку і, калі вільгаць адчуваецца, але вада не капае, — значыць, вільготнасць нармальная.

Для захоўвання чаранкоў тэмпература 0 ...+2° С — прымальны для ўсіх рэжым. Пры павышэнні тэмпературы вышэй + 3 °С можа пачацца набраканне пупышак, і чаранкі стануць непрыдатнымі для прышчэпкі.

Садоўнікі — народ знаходлівы і крэатыўны. Нарыхтаваныя чаранкі яны захоўваюць і падвешанымі на балконе (верандзе), і за акном гарадской кватэры ў сетцы, і падвешанымі на дрэве. Само сабой, чаранкі захоўваюцца ўцепленымі і загорнутымі ў абавязкова чысты пакет.

А некаторыя садоўнікі для большай надзейнасці захоўваюць асабліва каштоўныя чаранкі ў буйных бульбінах. Проста ўтыркаюць чаранкі ў яе, змяшчаюць у пакет — і на холад!

Да прышчэпкі пладовых дрэў звычайна прыступаюць, калі ў прышчэпе пачнецца актыўны рух соку. Для паспяховага зрастання чаранкоў з прышчэпам вельмі важна, каб шчэпа яшчэ знаходзілася ў спакоі, а прышчэп — ужо ў актыўным стане.

Таму чаранкі да апошняга моманту трымаюць у халодным сховішчы! І даставаць іх з такой хованкі трэба не раней, чым за суткі перад прышчэпкай.

Важна. *Спачатку прышчапляюць костачкавыя культуры (сліву, вішню, чарэшню), а ўжо потым — семачкавыя (яблыні, грушы). Гэта звязана з тым, што ў костачкавых культур рух соку пачынаецца раней.*

ЯК ПРАВЕРЫЦЬ ЗАХАВАНАСЦЬ?

❍ Кара чаранка на выгляд павінна быць свежай і гладкай. Калі яна зморшчаная або выглядае сухой — чаранок загінуў.

❍ Пры згінанні чаранок павінен быць пругкім і даволі эластычным. Калі пры спробе згінання ён хруснуў і надламаўся — зіму не перажыў.

❍ Пры папярочным зрэзе драўніна павінна быць светла-зялёнай і свежай. Калі яна карычневая і амярцвелая — чаранок для прышчэпкі не падыходзіць.

❍ Пупышкі павінны шчыльна сядзець на чаранку.

❍ Пры разрэзе пупышкі ўздоўж зрэз павінен быць зялёным, без усялякіх карычневых уключэнняў.

Тэст на падмарожанасць

Каб вызначыць, ці не падмерзлі чаранкі, трэба зрабіць свежы зрэз унізе і змясціць галінкі ў ёмістасць з чыстай вадой. Калі чаранкі здаровыя і добра захаваліся, вада застанецца празрыстай, а калі яны падмерзлі — вада набудзе жаўтавата-карычневую афарбоўку.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	— 8.54	17.53	8.59
Віцебск	— 8.48	17.39	8.51
Магілёў	— 8.44	17.44	9.00
Гомель	— 8.35	17.45	9.10
Гродна	— 9.08	18.09	9.01
Брэст	— 9.04	18.15	9.11

Месяц

Апошняя квадра 01.02 — 07.02. Месяц у сузор'і Стральца.

Імяніны

Пр. *Агніі, Валяр'яна, Ілы, Максіма, Яўгена.*
К. *Яны, Іпаліта.*

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

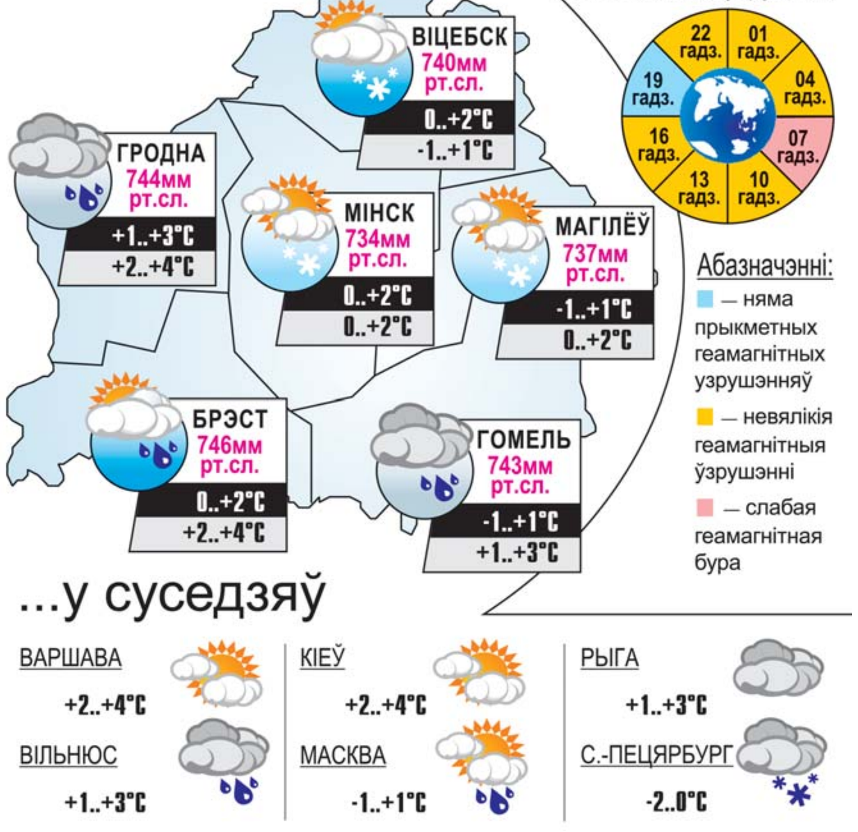

УСМІХНЕМСЯ

Так смешна, калі мужчына кажа: «Ты выпі і не будзеш саромецца». Дзівак! Калі я зараз вып'ю, саромецца будзеш ТЫ!

— Ну, як прайшло спатканне?
— Па-першае, мы хадзілі ў музей, а па-другое, увесь інтым заключаўся ў тым, што яго куртка вісела пад маёй у гардэробе.

Тое, што раней называлася разводам дурняў, цяпер называецца прыгожа — «Акцыя»!

Дыскатэка ў вясковым клубе. Хлопец падыходзіць да дзяўчыны:
— Ты танцуеш?
— Пакуль не.
— Пайшлі — трактар дапаможаш штурхнуць!

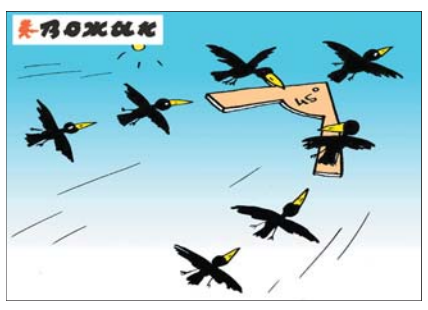

Малюнак Уладзіміра ЧУГЛАЗАВА.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫЛА, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК (намеснік галоўнага рэдактара).

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 284 44 04, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, па Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Передрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.956. Індэкс 63850. Зак. № 360.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30 2 лютага 2016 года.